

پیش‌نما

جایگاه

علم، فناوری، و نوآوری ایران در جهان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیش نما

پیش‌نما

جایگاه علم، فناوری، و نوآوری ایران در جهان توصیف شاخص‌ها و روند سالانه آنها تا ۲۰۱۵

بهروز رسولی
سیروس علیدوستی

جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری
دبیرخانه

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران
(ایرانداک)

NEMA.IRANDOC.AC.IR

تهران ۱۳۹۵

سرشناسه	: رسولی، بهروز، ۱۳۶۷ -
عنوان و نام پدیدآور	: پیش‌نما: جایگاه علم، فناوری، و نوآوری ایران در جهان (توصیف شاخص‌ها و روند سالانه آنها تا ۲۰۱۵) / بهروز رسولی، سیروس علیدوستی.
مشخصات نشر	: تهران: پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۹۹ ص.: جدول، نمودار (بخشی رنگی).
شابک	: ۹۷۸۹۶۴۷۵۱۹۹۶۰.
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا	
یادداشت	: ص.عنوان به انگلیسی: Behrooz Rasuli, Sirous Alidousti. Pish-nema: Iran in science, technology, and innovation global indices.
موضوع	: علوم -- ایران -- ارزشیابی
موضوع	: Science -- Iran -- Evaluation :
موضوع	: نوآوری -- ایران -- ارزشیابی
موضوع	: Technological innovations -- Evaluation -- Iran :
موضوع	: تکنولوژی -- ایران -- ارزیابی
موضوع	: Technology assessment -- Iran :
شناسه افزوده	: علیدوستی، سیروس، ۱۳۴۱ -
شناسه افزوده	: پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۵ ۹۵۵ / Q۱۲۷
رده‌بندی دیویی	: ۳۰۳ / ۴۸۳۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۴۴۷۹۴۴

پیش‌نما

جایگاه علم، فناوری، و نوآوری ایران در جهان توصیف شاخص‌ها و روند سالانه آنها تا ۲۰۱۵

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران
(ایرانداک)

جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری
دیریند

بهروز رسولی

rasouli@students.irandoc.ac.ir

سیروس علیدوستی

alidousti@irandoc.ac.ir

© ۱۳۹۵: پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک) و دبیرخانه شورای عالی علوم، تحقیقات، و فناوری

طرح جلد: رضا عبدالحسینی

نوبت چاپ: نخست | شمارگان: ۲۰۰

NEMA.IRANDOC.AC.IR

فهرست نوشته‌ها

فهرست نوشته‌ها	یک
فهرست نمودارها	پنج
پیش‌گفتار	نه
۱. فصل نخست: جایگاه پژوهشگران	۱
۱-۱. پژوهشگران پر استناد	۳
۲-۱. پژوهشگران پرتولید	۴
۲. فصل دوم: جایگاه نشریه‌های علمی	۵
۱-۲. حضور در نمایه‌نامه‌های جهانی	۷
۲-۲. ضریب تأثیر	۸
۳-۲. رتبه‌بندی نشریه‌های «سایمگو»	۹
۳. فصل سوم: جایگاه مؤسسه‌ها در نظام‌های فراگیر رتبه‌بندی	۱۱
۱-۳. رتبه‌بندی جهانی دانشگاه‌های «مؤسسه آموزش عالی تایمز»	۱۳
۲-۳. رتبه‌بندی علمی دانشگاه‌های جهان	۱۵
۳-۳. رتبه‌بندی جهانی دانشگاه‌های «کیو. اس.»	۱۶
۴-۳. رتبه‌بندی دانشگاه‌ها بر پایه عملکرد علمی	۱۷
۵-۳. رتبه‌بندی مرکز مطالعات علوم و فناوری «لایدن»	۱۸
۶-۳. رتبه‌بندی «یو-مالتی رنک»	۱۹
۷-۳. رتبه‌بندی عملکرد مقاله‌های علمی دانشگاه‌های جهان	۲۱
۸-۳. رتبه‌بندی بهترین دانشگاه‌های جهان «یو. اس. نیوز»	۲۲
۹-۳. رتبه‌بندی دانشگاه‌های جهان	۲۳
۱۰-۳. رتبه‌بندی مؤسسه‌های «سایمگو»	۲۴
۱۱-۳. رتبه‌بندی دانشگاهی «راوند»	۲۶

۱۲-۳	رتبه‌بندی پژوهشی دانشگاه‌های جهان	۲۷
۱۳-۳	رتبه‌بندی جهانی دانشگاهی «گرین‌متریک» درباره‌ی توسعه‌ی پایدار	۲۸
۲۹	فصل چهارم: جایگاه مؤسسه‌ها در نظام‌های موضوعی رتبه‌بندی	
۱-۴	رتبه‌بندی جهانی موضوعی دانشگاه‌های «مؤسسه‌ی آموزش عالی تایمز»	۳۱
۲-۴	رتبه‌بندی حوزه‌ای علمی دانشگاه‌های جهان	۳۳
۳-۴	رتبه‌بندی موضوعی علمی دانشگاه‌های جهان	۳۴
۴-۴	رتبه‌بندی حوزه‌ای جهانی دانشگاه‌های «کیو.اس.»	۳۶
۵-۴	رتبه‌بندی موضوعی جهانی دانشگاه‌های «کیو.اس.»	۳۷
۶-۴	رتبه‌بندی موضوعی دانشگاه‌ها بر پایه‌ی عملکرد علمی	۳۹
۷-۴	رتبه‌بندی حوزه‌ای عملکرد مقاله‌های علمی دانشگاه‌های جهان	۴۱
۸-۴	رتبه‌بندی موضوعی عملکرد مقاله‌های علمی دانشگاه‌های جهان	۴۲
۹-۴	رتبه‌بندی موضوعی بهترین دانشگاه‌های جهان «یو.اس. نیوز»	۴۴
۱۰-۴	رتبه‌بندی موضوعی دانشگاهی «راوند»	۴۶
۴۷	فصل پنجم: جایگاه مؤسسه‌ها در نظام‌های رتبه‌بندی وبگاه‌ها	
۱-۵	رتبه‌بندی وب دانشگاه‌ها	۴۹
۲-۵	رتبه‌بندی وب پژوهشگاه‌ها	۵۰
۳-۵	رتبه‌بندی جهانی وب دانشگاه‌ها و کالج‌ها	۵۱
۵۳	فصل ششم: جایگاه ایران در نمایه‌نامه‌های استنادی	
۱-۶	شمار انتشارات	۵۵
۲-۶	شمار استنادها	۵۶
۳-۶	میانگین سرانه‌ی استناد به مقاله (سالانه)	۵۷
۴-۶	میانگین سرانه‌ی استناد به مقاله (پنج ساله)	۵۸
۵-۶	شاخص «اچ»	۵۹
۶-۶	همکاری علمی جهانی	۶۰
۷-۶	شمار مقاله‌های داغ	۶۱
۸-۶	شمار مقاله‌های پراستناد	۶۲
۶۳	فصل هفتم: جایگاه ایران در رتبه‌بندی‌های علم، فناوری، و نوآوری	
۱-۷	رتبه‌بندی کشورهای «سایمگو»	۶۵
۲-۷	رتبه‌بندی مقاله‌های علمی و فنی	۶۶
۳-۷	شاخص توسعه‌ی آموزش برای همه	۶۷
۴-۷	شاخص توسعه‌ی فناوری اطلاعات و ارتباطات	۶۸
۵-۷	شاخص جهانی نوآوری	۶۹

- ۶-۷. شاخص نوآوری «بلومبرگ» ۷۰
- ۷-۷. شاخص جهانی خلاقیت ۷۱
- ۸-۷. گزارش رقابت پذیری جهانی ۷۲
- ۹-۷. شاخص توسعه انسانی ۷۳
- ۱۰-۷. شاخص سرمایه انسانی ۷۴
- ۱۱-۷. شاخص آسانی انجام کسب و کار ۷۵
- ۱۲-۷. رتبه بندی تولید ناخالص داخلی ۷۶
- ۱۳-۷. شاخص آزادی اقتصادی ۷۷
- ۱۴-۷. شاخص اقتصاد دانش بنیان ۷۸
- ۱۵-۷. شاخص عملکرد رقابتی صنعت ۷۹
- ۱۶-۷. بودجه دولت برای آموزش ۸۰
- ۱۷-۷. گزارش «وایپو» درباره پروانه های ثبت اختراع ۸۱
- ۱۸-۷. کاربران پهن باند ثابت (به ازای هر ۱۰۰ نفر) ۸۲
- ۱۹-۷. مشترکان تلفن همراه (به ازای هر ۱۰۰ نفر) ۸۳
- ۲۰-۷. کاربران اینترنت (به ازای هر ۱۰۰ نفر) ۸۴
- ۲۱-۷. صادرات مبتنی بر فناوری پیشرفته (بر پایه واحد دلار آمریکا) ۸۵
- ۲۲-۷. شاخص جهانی استعداد انسانی ۸۶
- ۲۳-۷. شاخص آمادگی شبکه ۸۷
- ۲۴-۷. شاخص جهانی کار آفرینی ۸۸
- ۲۵-۷. شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد ۸۹
- ۲۶-۷. باسوادترین ملت های جهان ۹۰
- ۲۷-۷. شاخص جهانی «تینک تنک» ۹۱
- ۲۸-۷. یو ۲۱: رتبه بندی نظام های ملی آموزش عالی ۹۲
- ۲۹-۷. شاخص جهانی حقوق مالکیت ۹۳
- ۳۰-۷. رتبه بندی المپیاد جهانی ریاضی ۹۴
- ۳۱-۷. رتبه بندی المپیاد جهانی کامپیوتر ۹۵
- ۳۲-۷. رتبه بندی المپیاد جهانی فیزیک ۹۶
- ۳۳-۷. رتبه بندی المپیاد جهانی نجوم و اختر فیزیک ۹۷
- ۳۴-۷. رتبه بندی المپیاد جهانی زیست شناسی ۹۸
- ۳۵-۷. رتبه بندی المپیاد جهانی شیمی ۹۹

فهرست نمودارها

- نمودار ۱-۱. روند سالانه شمار پژوهشگران پراستناد ایران ۳
- نمودار ۱-۲. روند سالانه نسبت (درصد) انتشارات ده پژوهشگر پرتولید به شمار کل مدارک علمی ایران در نمایه «وب آو ساینس» ۴
- نمودار ۱-۲. روند سالانه شمار نشریه‌های ایرانی نمایه‌شده در نمایه‌نامه‌های جهانی ۷
- نمودار ۲-۲. روند سالانه میانگین ضریب تأثیر نشریه‌های ایرانی در «وب آو ساینس» ۸
- نمودار ۳-۲. روند سالانه شمار نشریه‌های نمایه‌شده در سایمگو ۹
- نمودار ۱-۳. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی جهانی دانشگاه‌های «مؤسسه آموزش عالی تایمز» ۱۴
- نمودار ۲-۳. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی علمی دانشگاه‌های جهان ۱۵
- نمودار ۳-۳. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی علمی دانشگاه‌های جهان ۱۶
- نمودار ۴-۳. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی دانشگاه‌ها بر پایه عملکرد علمی ۱۷
- نمودار ۵-۳. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی مرکز مطالعات علوم و فناوری «لایدن» ۱۸
- نمودار ۶-۳. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی رتبه‌بندی «یومالتی رنک» ۲۰
- نمودار ۷-۳. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی عملکرد مقاله‌های علمی دانشگاه‌های جهان ۲۱
- نمودار ۸-۳. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی بهترین دانشگاه‌های جهان «یو. اس. نیوز» ۲۲
- نمودار ۹-۳. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی بهترین دانشگاه‌های جهان «یو. اس. نیوز» ۲۳
- نمودار ۱۰-۳. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی مؤسسه‌های «سایمگو» ۲۵
- نمودار ۱۱-۳. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی دانشگاهی «راوند» ۲۶
- نمودار ۱۲-۳. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی پژوهشی دانشگاه‌های جهان ۲۷
- نمودار ۱۳-۳. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی جهانی دانشگاهی «گرین متریک» درباره توسعه پایدار ۲۸
- نمودار ۱۴-۳. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی جهانی موضوعی دانشگاه‌های «مؤسسه آموزش عالی تایمز» ۳۲
- نمودار ۲-۴. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی حوزه‌ای علمی دانشگاه‌های جهان ۳۳
- نمودار ۳-۴. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی موضوعی علمی دانشگاه‌های جهان ۳۵
- نمودار ۴-۴. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی حوزه‌ای علمی دانشگاه‌های جهان «کیو. اس.» ۳۶
- نمودار ۵-۴. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی موضوعی علمی دانشگاه‌های جهان «کیو. اس.» ۳۸

- نمودار ۴-۶. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی موضوعی دانشگاه‌ها بر پایه عملکرد علمی ۴۰
- نمودار ۴-۷. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی حوزه‌ای عملکرد مقاله‌های علمی دانشگاه‌های جهان ۴۱
- نمودار ۴-۸. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی موضوعی عملکرد مقاله‌های علمی دانشگاه‌های جهان ۴۳
- نمودار ۴-۹. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی موضوعی بهترین دانشگاه‌های جهان «یو. اس. نیوز» ۴۵
- نمودار ۴-۱۰. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی موضوعی دانشگاهی «راوند» ۴۶
- نمودار ۵-۱. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی وب دانشگاه‌ها «وبومتریکس» ۴۹
- نمودار ۵-۲. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی وب پژوهشگاه‌ها «وبومتریکس» ۵۰
- نمودار ۵-۳. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی جهانی وب دانشگاه‌ها و کالج‌ها ۵۱
- نمودار ۱-۶. روند سالانه رتبه ایران در شمار انتشارات نمایه‌نامه «وب آو ساینس» و «اسکوپوس» ۵۵
- نمودار ۲-۶. روند سالانه رتبه ایران در شمار استادهای «اسکوپوس» ۵۶
- نمودار ۳-۶. روند سالانه رتبه ایران در میانگین سرانه استناد به انتشارات (سالانه) ۵۷
- نمودار ۴-۶. روند سالانه میانگین سرانه استناد به انتشارات پژوهشگران ایرانی (پنج ساله) ۵۸
- نمودار ۵-۶. روند سالانه رتبه ایران در شاخص «اچ» ۵۹
- نمودار ۶-۶. روند سالانه نسبت (درصد) همکاری علمی جهانی ایران در نمایه‌نامه «وب آو ساینس» ۶۰
- نمودار ۶-۷. روند سالانه شمار مقاله‌های داغ پژوهشگران ایرانی ۶۱
- نمودار ۸-۶. روند سالانه شمار مقاله‌های پر استناد پژوهشگران ایرانی ۶۲
- نمودار ۷-۱. روند سالانه جایگاه ایران در تولید علم در رتبه‌بندی «سایمگو» ۶۵
- نمودار ۷-۲. روند سالانه جایگاه ایران در رتبه‌بندی مقاله‌های علمی و فنی ۶۶
- نمودار ۷-۳. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص توسعه آموزش برای همه ۶۷
- نمودار ۷-۴. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات ۶۸
- نمودار ۷-۵. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص جهانی نوآوری ۶۹
- نمودار ۶-۷. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص نوآوری بلومبرگ ۷۰
- نمودار ۷-۷. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص جهانی خلاقیت ۷۱
- نمودار ۸-۷. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص جهانی خلاقیت ۷۲
- نمودار ۷-۹. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص توسعه انسانی ۷۳
- نمودار ۷-۱۰. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص سرمایه انسانی ۷۴
- نمودار ۷-۱۱. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص آسانی انجام کسب و کار ۷۵
- نمودار ۷-۱۲. روند سالانه جایگاه ایران در رتبه‌بندی تولید ناخالص داخلی ۷۶
- نمودار ۷-۱۳. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص آزادی اقتصادی ۷۷
- نمودار ۷-۱۴. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص اقتصاد دانش‌بنیان ۷۸
- نمودار ۷-۱۵. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص عملکرد رقابتی صنعت ۷۹
- نمودار ۷-۱۶. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص بودجه دولت برای آموزش ۸۰
- نمودار ۷-۱۷. روند سالانه جایگاه ایران در گزارش «وایپو» درباره پروانه‌های ثبت اختراع ۸۱
- نمودار ۷-۱۸. روند سالانه جایگاه ایران در شمار کاربران پهن‌بند ثابت ۸۲
- نمودار ۷-۱۹. روند سالانه جایگاه ایران در شمار مشترکان تلفن همراه ۸۳

- نمودار ۷-۲۰. روند سالانه جایگاه ایران در شمار کاربران اینترنت ۸۴
- نمودار ۷-۲۱. روند سالانه جایگاه ایران در صادرات مبتنی بر فناوری پیشرفته ۸۵
- نمودار ۷-۲۲. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص جهانی استعداد انسانی ۸۶
- نمودار ۷-۲۳. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص آمادگی شبکه ۸۷
- نمودار ۷-۲۴. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص جهانی کارآفرینی ۸۸
- نمودار ۷-۲۵. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد ۸۹
- نمودار ۷-۲۶. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص باسوادترین ملت های جهان ۹۰
- نمودار ۷-۲۷. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص جهانی «تینک تنک» ۹۱
- نمودار ۷-۲۸. روند سالانه جایگاه ایران در رتبه بندی یو ۲۱: رتبه بندی نظام های ملی آموزش عالی ۹۲
- نمودار ۷-۲۹. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص جهانی حقوق مالکیت ۹۳
- نمودار ۷-۳۰. روند سالانه جایگاه ایران در رتبه بندی المپیاد جهانی ریاضی ۹۴
- نمودار ۷-۳۱. روند سالانه جایگاه ایران در رتبه بندی المپیاد جهانی کامپیوتر ۹۵
- نمودار ۷-۳۲. روند سالانه جایگاه ایران در رتبه بندی المپیاد جهانی فیزیک ۹۶
- نمودار ۷-۳۳. روند سالانه جایگاه ایران در رتبه بندی المپیاد جهانی نجوم و اخترفیزیک ۹۷
- نمودار ۷-۳۴. روند سالانه جایگاه ایران در رتبه بندی المپیاد جهانی زیست شناسی ۹۸
- نمودار ۷-۳۵. روند سالانه جایگاه ایران در رتبه بندی المپیاد جهانی شیمی ۹۹

پیش‌گفتار

تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری مبتنی بر شواهد^۱ از رویکردهای نوین مدیریت عمومی در سدهٔ کنونی است. تجربه‌های بی‌شماری هست که نشان می‌دهند تصمیم‌هایی که شواهد و داده‌ها را نادیده گرفته به سرانجامی نرسیده و تنها هدررفت منابع را در پی داشته‌اند. هر گاه گسترهٔ یک سیاست به پهنای یک کشور و آیندهٔ آن کشیده شود، مخاطرهٔ چنین سیاست‌گذاری‌هایی بی‌اندازه خواهد بود.

رویکرد تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری مبتنی بر شواهد، مفهوم سنجش و ارزیابی را در خود نهفته دارد که داده‌هایی کلیدی را برای بررسی و بهبود کیفیت، کارایی، و اثربخشی برنامه‌ها در دست مدیران می‌گذارد. از این رو، ساخت و توسعهٔ چنین شاخص‌هایی برای اندازه‌گیری ابعاد گوناگون، از منابع مالی و انسانی گرفته تا پیشرفت‌های علم و فناوری، همیشه یکی از دغدغه‌های سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان علم، فناوری، و نوآوری بوده است. با آنکه هیچ شاخصی کامل نیست و نمی‌تواند گویای همهٔ واقعیت باشد، سازمان‌های گوناگونی کوشش کرده‌اند تا پاسخی برای این نیاز پیدا کنند. از همین رو، امروزه شمار فراوانی از این شاخص‌ها و سنجه‌های ارزیابی در لایه‌های گوناگون (مانند سازمانی، ملی، منطقه‌ای، و جهانی) در دست است.

با آنکه همهٔ این شاخص‌ها درخور توجه‌اند، شاخص‌هایی که در سطح جهانی منتشر می‌شوند گسترهٔ بزرگ‌تری دارند و برای دولت‌ها از اهمیت بیشتری برخوردارند، چرا که این شاخص‌ها می‌توانند گویای وضعیت یک کشور در جهان باشند. این شاخص‌ها داده‌های ارزشمندی را نیز برای هر کشور فراهم می‌کنند که کاربرد آنها می‌تواند کیفیت تصمیم‌ها را بهبود بخشد. از دیگر ویژگی‌های چنین شاخص‌هایی، مقایسهٔ کشورها با یک‌دیگر است. هر کشور می‌تواند خود را با دیگر کشورها در جهان بسنجد و برای بهبود جایگاه خویش بکوشد.

شاید همهٔ شاخص‌های علم، فناوری، و نوآوری به کار سیاست‌گذاری کشور نیایند، چرا که برخی از آنها نیز سوگیرانه یا بدون کاربرد باشند یا اینکه داده‌های روزآمد و درست کشور را در بر نداشته باشند، ولی این شاخص‌ها و جایگاه کشور در آنها به‌خوبی و یک‌جا پایش و گزارش نمی‌شوند. از این رو نیز گاهی دریافت یک‌پارچه از وضعیت کشور شدنی نیست، گاه آمارهای گوناگونی از یک شاخص گزارش می‌شود، و گاه برخی شاخص‌ها گزارش نمی‌شوند. این آشفتگی، می‌تواند سیاست‌گذاران را از ماهیت و ارزش برخی از شاخص‌ها دور کند یا آنها را به برخی از شاخص‌ها بی‌باور سازد و این دو، نقش داده‌ها و شواهد را در تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری کاهش دهد و رشد و پیشرفت را در راستای برنامه‌ها و اسناد ملی دستخوش ناپایداری سازد.

^۱ evidence-based policy-making

برای پاسخ به این نیاز، پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک) با پشتیبانی دبیرخانه شورای عالی علوم، تحقیقات، و فناوری سامانه «جایگاه علم، فناوری، و نوآوری ایران در جهان (نما)» را طراحی و راه اندازی کرده که کوششی برای شناسایی، توصیف، و گزارش درست و روزآمد جایگاه کشور در شاخص های کلیدی جهانی علم، فناوری، و نوآوری است. «نما» ساختار و روش شناسی این شاخص ها را می گوید و امتیاز و رتبه ایران را در ابعاد گوناگون آنها گزارش می دهد. این شاخص ها در هفت گروه دسته بندی شده اند:

۱. جایگاه پژوهشگران؛
۲. جایگاه نشریه های علمی؛
۳. جایگاه مؤسسه ها در نظام های فراگیر رتبه بندی؛
۴. جایگاه مؤسسه ها در نظام های موضوعی رتبه بندی؛
۵. جایگاه مؤسسه ها در نظام های رتبه بندی وبگاه ها؛
۶. جایگاه ایران در نمایه های استنادی؛ و
۷. جایگاه ایران در رتبه بندی های علم، فناوری، و نوآوری.

مدیران، سیاست گذاران، و پژوهشگران علم، فناوری، و نوآوری می توانند با «نما» به گزارش بیش از ۷۰ شاخص جهانی دسترسی یابند و از آنها در تصمیم گیری و سیاست گذاری و پژوهش بهره برند. افزون بر این، در «نما» جایگاه ایران میان کشورهای منطقه و جهان گزارش می شود. از آنجایی که داده های تاریخی در برنامه ریزی ها کاربرد بسیاری دارند، روند جایگاه کشور در هر شاخص در چند سال گذشته نیز آمده است. «نما» با گرد آوردن شاخص های گوناگون در کنار هم ابزاری برای کاربران می سازد که با آمیختن آنها دریافت بهتری وضع موجود و روندها پیدا کنند. از آنجایی که این سامانه در نشانی NEMA.IRANDOC.AC.IR در دسترس همگان است، سیاست گذاران و پژوهشگران علم، فناوری، و نوآوری می توانند کاستی های آن را گوشزد یا شاخص های دیگر را برای افزودن به سامانه پیشنهاد کنند. افزون بر این، سازمان های مسئول می توانند شاخص هایی را که دارای داده های روزآمد نیستند، شناسایی و به درست کردن آنها دست زنند. بی گمان این گام نخست است و در آینده با گسترش این سامانه و افزودن گزینه های تازه به آن، می توان به داده ها و تحلیل های ارزشمند دیگری نیز دست یافت.

«پیش نما» نخستین کتاب از مجموعه ای است که اطلاعات «نما» را باز می نماید. «پیش نما» شاخص های علم، فناوری، و نوآوری جهانی در هفت گروه پیش گفته و روند سالانه جایگاه ایران را در هر یک در بر دارد. داده های گزارش شده در «پیش نما» در مرداد ماه ۱۳۹۵ گردآوری شده اند.

دبیرخانه شورای عالی علوم، تحقیقات، و فناوری
پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک)
پاییز ۱۳۹۵

فصل نخست

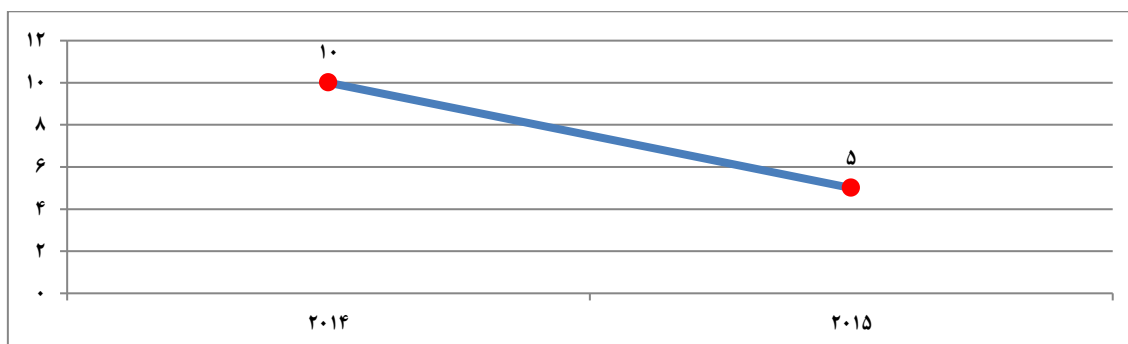
جایگاه پژوهشگران

پژوهشگران از کلیدی‌ترین و برجسته‌ترین پایه‌های اکوسیستم پژوهش به شمار می‌آیند که با اندیشه و نوآوری خود می‌توانند در پیشرفت علم و پژوهش کشور کارگر باشند. در این فصل، شاخص‌های سنجش عملکرد پژوهشگران گزارش می‌شوند.

۱-۱. پژوهشگران پراستناد

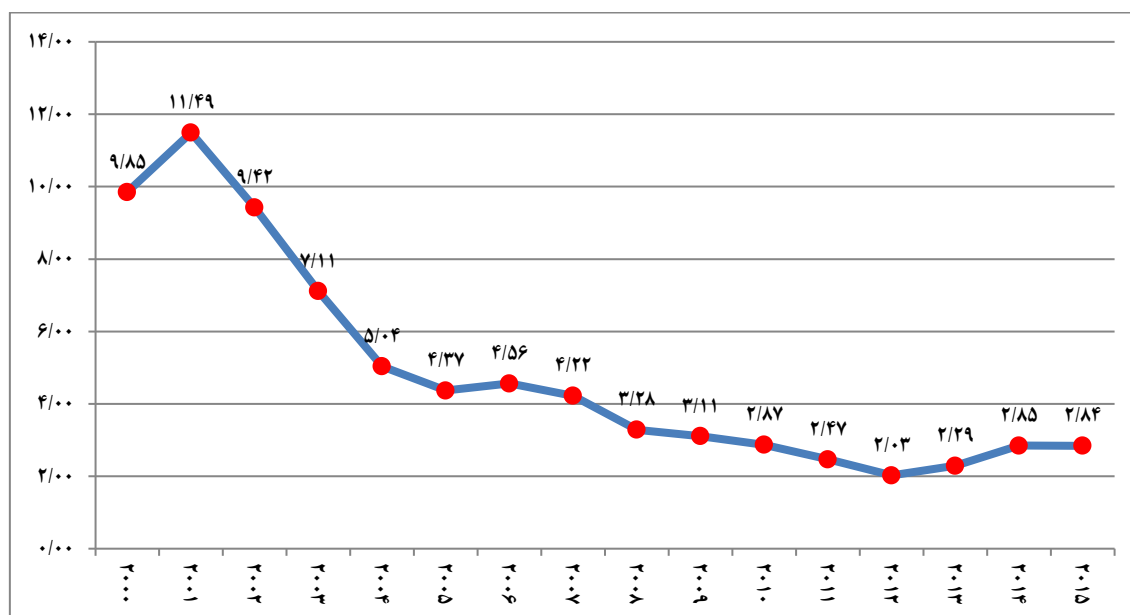
نام	پژوهشگران پراستناد
نام به زبان انگلیسی	Highly Cited Researchers
هدف	«پژوهشگران پراستناد» سیاهه‌ای از پژوهشگران و دانشمندان برتر در حوزه‌های موضوعی گوناگون است که تأثیرگذارترین آنان را در پیشرفت و گسترش مرزهای دانش در بر دارد. مهم‌ترین شاخص برای ورود به این سیاهه شمار استنادهاست. از آنجایی که اکنون پرکاربردترین سنجۀ اندازه‌گیری تأثیر در ارتباط‌های علمی استناد است، کسانی که بیش‌ترین شمار استنادها را دریافت کنند، به احتمال زیاد بیش‌ترین تأثیرگذاری را نیز در یک حوزه پژوهشی دارند.
روش‌شناسی	برای شناسایی پژوهشگران پراستناد هر سال، نخست فهرست «مقاله‌های پراستناد» در ۱۰ سال پیش از آن از پایگاه «شاخص‌های اساسی علم» (ESI) استخراج می‌شود. این فهرست «مقاله‌های پژوهشی» (article) و «مقاله‌های مروری» (review) را در بر دارد. چون امکان تشابه اسمی میان پژوهشگران وجود دارد، گام بعدی اعتبارسنجی نام پژوهشگران است. آستانه استناد نیز که در حوزه‌های گوناگون متفاوت است، در گزینش پژوهشگران تأثیر دارد. در پایان، نام پژوهشگران بر پایه استنادهای آنها مرتب و یک درصد ابتدای فهرست به عنوان پژوهشگران پراستناد مشخص و منتشر می‌شود.
ناشر	Thomson Reuters
تاریخ شروع	۲۰۰۱
دوره انتشار	سالانه
منبع(های) گردآوری داده	پایگاه «شاخص‌های اساسی علم» (Essential Science Indicators)
پایگاه وب	hcr.stateofinnovation.thomsonreuters.com
نشانی تماس	stateofinnovation.thomsonreuters.com/contact

نمودار ۱-۱. روند سالانه شمار پژوهشگران پراستناد ایران

۲-۱. پژوهشگران پرتولید

نام	پژوهشگران پرتولید
نام به زبان انگلیسی	Top Ten Prolific Authors
توصیف	«پژوهشگران پرتولید» کسانی هستند که بیشترین شمار انتشارات را در نمایه‌نامه‌های استنادی جهان دارند. از آنجایی که شمار انتشارات نشان‌دهنده توان علمی و پژوهشی یک کشور است، بنابراین کسانی که بیشترین نقش را در این زمینه دارند، سرمایه‌ای مهم برای آن کشور هستند. برای شناسایی این پژوهشگران، پس از بازیابی مقاله‌های یک سال، سیاهه پدیدآوران آنها بر پایه شمار انتشارات مرتب و ۱۰ نفر نخست به عنوان پژوهشگران پرتولید شناخته می‌شوند.
ناشر	Thomson Reuters
پوشش زمانی گزارش	سالانه
پایگاه وب	thomsonreuters.com/en/products-services/scholarly-scientific-research/scholarly-search-and-discovery/web-of-science.html
نشانی تماس	thomsonreuters.com/en/contact-us.html

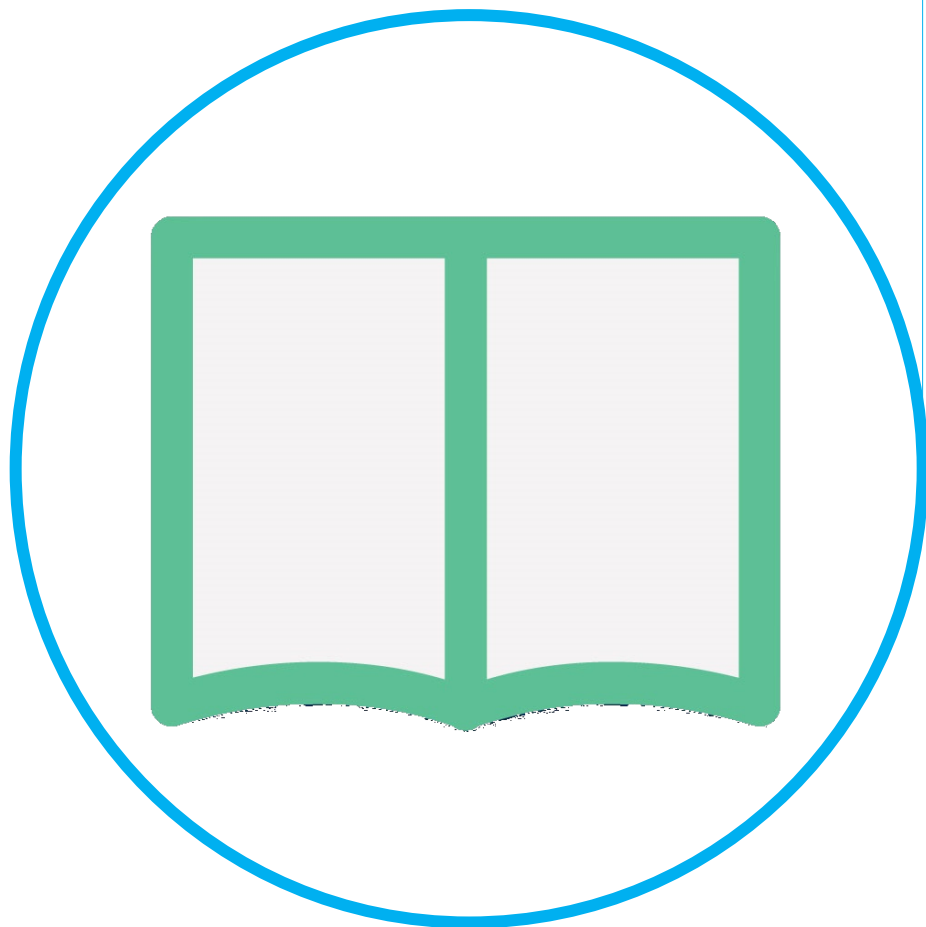

نمودار ۲-۱. روند سالانه نسبت (درصد) انتشارات ده پژوهشگر پرتولید به شمار کل مدارک علمی ایران در نمایه «وب آو ساینس»

فصل دوم

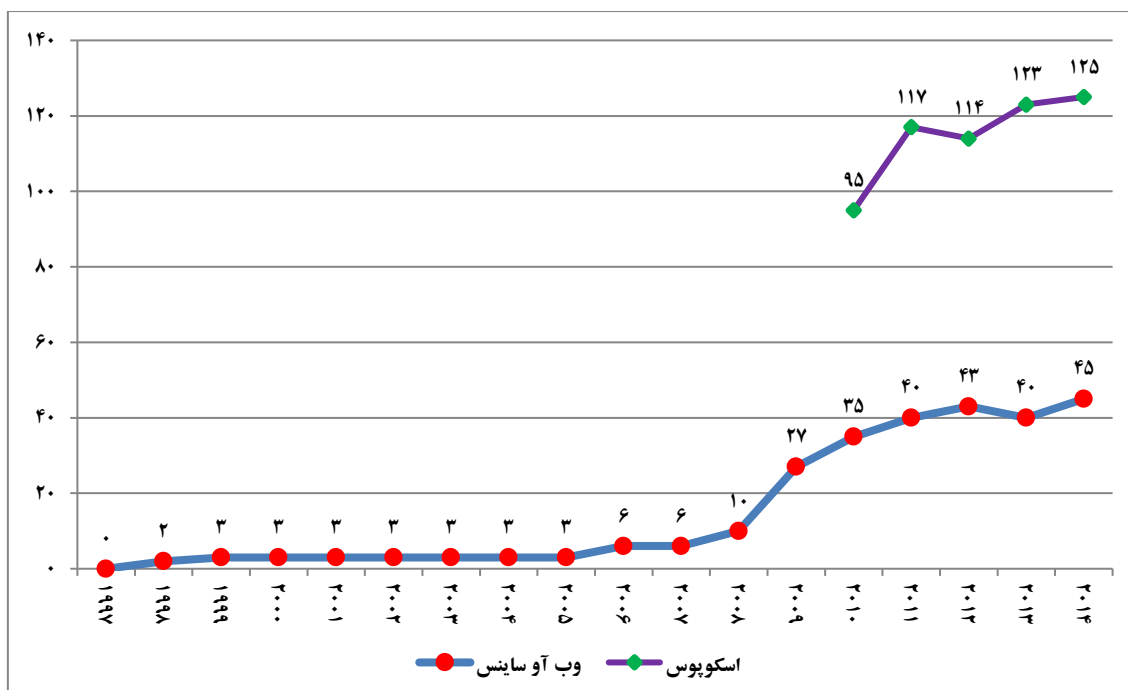
جایگاه نشریه‌های علمی

نشریه‌های علمی که دستاوردهای پژوهش و پژوهشگران را به انتشار می‌رسانند، از کلیدی‌ترین منابع اکوسیستم پژوهش به شمار می‌آیند. شمار و کیفیت نشریه‌های علمی می‌تواند بازتاب توان علمی و پژوهشی کشور باشند. در این فصل شاخص‌های ارزیابی نشریه‌های علمی گزارش می‌شوند.

۱-۲. حضور در نمایه‌نامه‌های جهانی

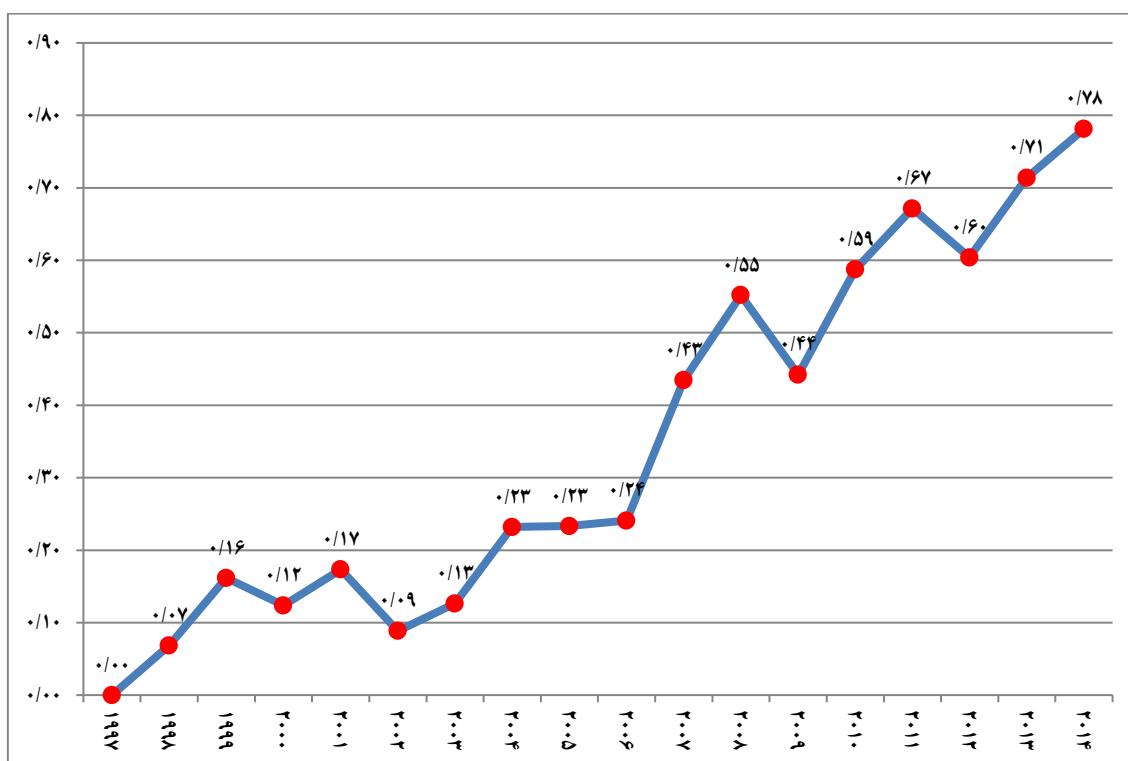
نام	حضور در نمایه‌نامه‌های جهانی
نام به زبان انگلیسی	Journals Indexed by Citation Indices
توصیف	یکی از نظام‌های ارزیابی نشریه‌ها «نمایه‌نامه‌های استنادی» هستند. ناشران نشریه‌های خود را برای ارزیابی به هیئت‌های داوری این نمایه‌نامه‌ها می‌فرستند تا اگر از کیفیت لازم برخوردار باشند، نمایه‌سازی آنها در این نمایه‌نامه‌ها انجام شود. حضور در این نمایه‌نامه‌ها خود نشان‌دهنده اعتبار یک نشریه است. نمایه‌نامه‌های گوناگونی برای ارزیابی و نمایه‌سازی نشریه‌ها در جهان هست، ولی «وب آو ساینس» و «اسکوپوس» دو نظام معتبر و سرشناس نمایه‌سازی در جهان هستند که حضور مجله در نمایه‌های آنها دارای ارزش بسیار بالایی است.
ناشران	Thomson Reuters Elsevier
پوشش زمانی گزارش	سالانه
پایگاه‌های وب	ip-science.thomsonreuters.com/mjl elsevier.com/solutions/scopus/content
نشانی تماس	ip-science.thomsonreuters.com/contact help.elsevier.com/app/ask_scopus/p/8150

نمودار ۱-۲. روند سالانه شمار نشریه‌های ایرانی نمایه‌شده در نمایه‌نامه‌های جهانی

۲-۲. ضریب تأثیر

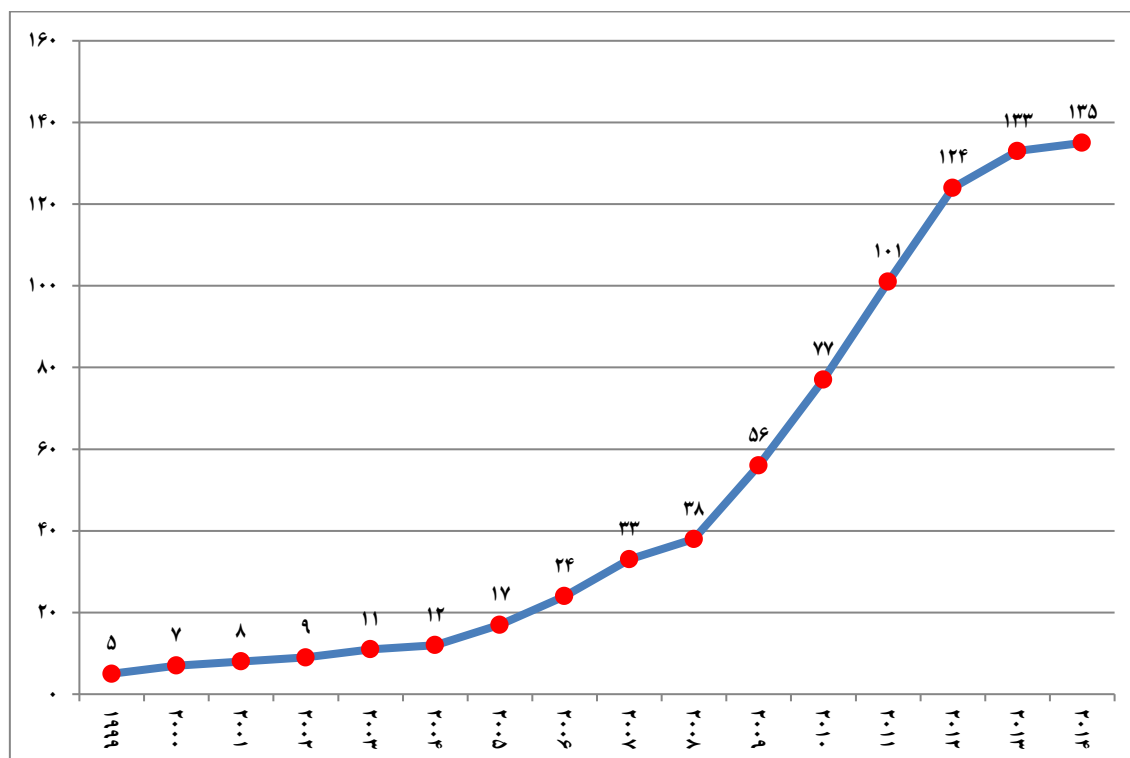
نام	ضریب تأثیر
نام به زبان انگلیسی	Impact Factor (IF)
توصیف	«ضریب تأثیر» شاخصی علم‌سنجی برای اندازه‌گیری تأثیر یک نشریه علمی بر پیشرفت علم است که از آن برای مقایسه نشریه‌های نسبت به یکدیگر نیز استفاده می‌شود. این شاخص نشان‌دهنده فراوانی استنادهایی است که در یک دوره زمانی به مقاله‌های یک نشریه داده می‌شود. این دوره زمانی دو یا پنج سال است، ولی دوره دو ساله بیشتر به کار می‌رود. اندازه ضریب تأثیر برآیند تقسیم «مجموع استنادهای دریافتی یک نشریه در دو سال گذشته» بر «مجموع مقاله‌های منتشرشده در آن نشریه در آن دو سال» است. برای نمونه، اگر نشریه‌ای در دو سال گذشته ۱۵ مقاله منتشر و در همین بازه ۱۰۵ استناد دریافت کرده باشد، ضریب تأثیر آن برابر «هفت» خواهد بود.
ناشر	Journal Citation Reports, Thomson Reuters
پوشش زمانی گزارش	سالانه
پایگاه وب	thomsonreuters.com/en/products-services/scholarly-scientific-research/research-management-and-evaluation/journal-citation-reports.html
نشانی تماس	ip-science.thomsonreuters.com/contact

نمودار ۲-۲. روند سالانه میانگین ضریب تأثیر نشریه‌های ایرانی در «وب آو ساینس»

۳-۲. رتبه‌بندی نشریه‌های «سایمگو»

نام	رتبه‌بندی نشریه‌های «سایمگو»
نام به زبان انگلیسی	SCImago Journal Rank
توصیف	مؤسسه «سایمگو»، از مؤسسه‌های جهانی علم‌سنجی، نشریه‌های علمی را بر پایه شاخص «اس. جی. آر.» (SCImago Journal Rank) رتبه‌بندی می‌کند. این شاخص سنج‌ای برای بررسی کیفیت و تأثیر نشریه‌ها است که آن را خود مؤسسه سایمگو مدیریت می‌کند. برای اندازه‌گیری این شاخص، میانگین شمار استنادهای وزنی [وزن استناد وابسته به نشریه استنادکننده است] در یک سال به مدارک منتشر شده در یک نشریه در سه سال پیش از آن محاسبه می‌شود. شاخص «اس. جی. آر.» همانند شاخص «ضریب تأثیر» در پایگاه «گزارش استنادی نشریه‌ها» (JCR) است. مؤسسه «سایمگو» برای محاسبه «اس. جی. آر.» نمایه‌نامه «اسکوپوس» از انتشارات شرکت «الزویر» را به کار می‌برد.
ناشر	Scimago Lab
پوشش زمانی گزارش	سالانه
پایگاه وب	scimagojr.com/journalrank.php
نشانی تماس	scimagojr@scimago.es

نمودار ۳-۲. روند سالانه شمار نشریه‌های نمایه‌شده در سایمگو

فصل سوم

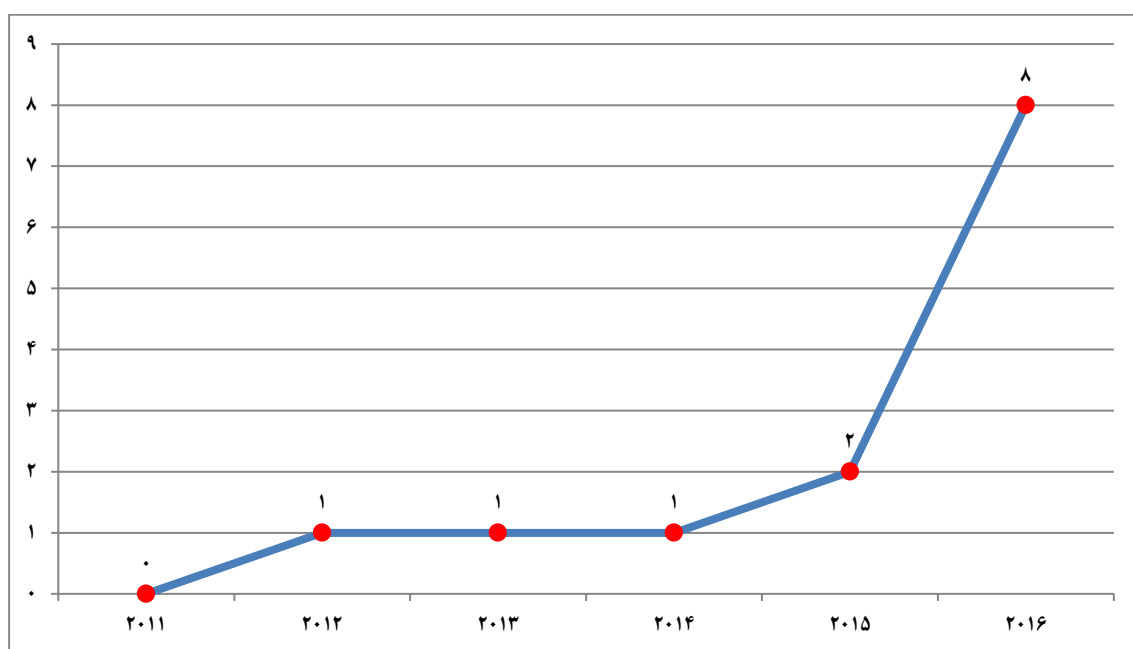
جایگاه مؤسسه‌ها در نظام‌های فراگیر رتبه‌بندی

نزدیک به یک دهه از راه‌اندازی نظام‌های رتبه‌بندی مؤسسه‌های آموزش عالی می‌گذرد، ولی شتاب پیشرفت و گسترش آنها بسیار بوده است. نخستین نظام‌های رتبه‌بندی به سنجش فراگیر مؤسسه‌ها می‌پرداختند. این نظام‌ها در پی شناسایی مؤسسه‌های دارای کیفیت بالاتر بر پایه معیارهای خود بودند. در این فصل گزارش نظام‌های فراگیر رتبه‌بندی ارائه می‌شوند.

۳-۱. رتبه‌بندی جهانی دانشگاه‌های «مؤسسه آموزش عالی تایمز»

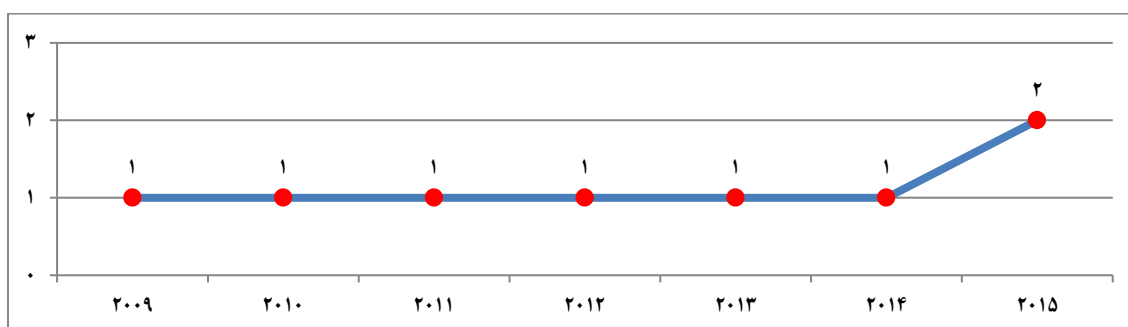
نام	رتبه‌بندی جهانی دانشگاه‌های «مؤسسه آموزش عالی تایمز»
نام به زبان انگلیسی	Times Higher Education World University Rankings
نام کوتاه	رتبه‌بندی «تایمز»
هدف	کمک به افزایش آگاهی دانشجویان برای مقایسه مؤسسه‌های با کیفیت در سراسر جهان و گزینش مؤسسه مناسب برای تحصیل است.
ناشر	Times Higher Education
تاریخ شروع	۲۰۰۴
دوره انتشار	سالانه
شمار مؤسسه‌های برتر	۸۰۰ مؤسسه
شمار شاخص‌ها	۱۳
شرح و وزن شاخص‌ها	۱. پیمایش اشتهار آموزشی (۱۵٪ امتیاز) ۲. نسبت دانشجو به هیئت علمی (۴/۵٪ امتیاز) ۳. نسبت دانشجویان کارشناسی به دانشجویان دکتری (۲/۲۵٪ امتیاز) ۴. نسبت دانش‌آموختگان دکتری به اعضای هیئت علمی (۶٪ امتیاز) ۵. درآمد اختصاصی مؤسسه (۲/۲۵٪ امتیاز) ۶. پیمایش اشتهار پژوهشی (۱۸٪ امتیاز) ۷. درآمد پژوهشی (۶٪ امتیاز) ۸. بهره‌وری پژوهشی (۶٪ امتیاز) ۹. استناد (۳۰٪ امتیاز) ۱۰. نسبت دانشجویان خارجی به دانشجویان داخلی (۲/۵٪ امتیاز) ۱۱. نسبت اعضای هیئت علمی خارجی به اعضای هیئت علمی داخلی (۲/۵٪ امتیاز) ۱۲. همکاری جهانی (۲/۵٪ امتیاز) ۱۳. درآمدهای صنعتی (۲/۵٪ امتیاز)
معیار ورود به ارزیابی	مؤسسه‌هایی که دانشجوی کارشناسی نمی‌پذیرند یا در پنج سال گذشته کمتر از ۲۰۰ مقاله در سال منتشر کرده‌اند در این نظام ارزیابی نمی‌شوند. داشتن دست کم ۲۰۰ مقاله برای مؤسسه‌هایی که روی حوزه‌هایی مانند مهندسی یا هنرها کار می‌کنند، نادیده گرفته می‌شود.
منبع(های) گردآوری داده	پیمایش‌های گوناگون در بخش‌های متفاوت؛ نمایه‌نامه استنادی «اسکوپوس»؛ و پرسشنامه‌ای که مؤسسه‌ها پر می‌کنند.
پایگاه وب	timeshighereducation.com/world-university-rankings
نشانی تماس	help@timeshighereducation.co.uk

نمودار ۱-۳. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی جهانی دانشگاه‌های «مؤسسه آموزش عالی تایمز»

۲-۳. رتبه‌بندی علمی دانشگاه‌های جهان

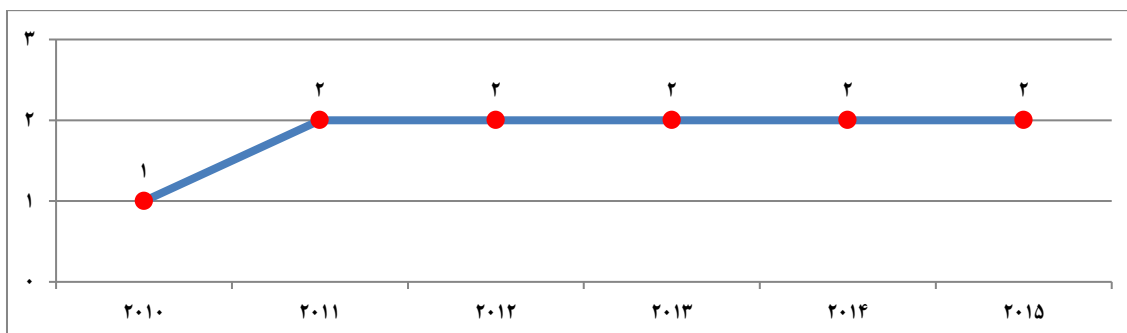
رتبه‌بندی علمی دانشگاه‌های جهان	نام
Academic Ranking of World Universities (ARWU)	نام به زبان انگلیسی
رتبه‌بندی «شانگهای»	نام کوتاه
نخستین هدف این نظام آگاهی از جایگاه جهانی دانشگاه‌های چین بود، ولی با استقبال گسترده در سراسر جهان روبه‌رو شد. هدف کنونی از انتشار این رتبه‌بندی، بازنمایی جایگاه مؤسسه‌های جهان در مقایسه با یکدیگر و معرفی بهترین‌های آنهاست.	هدف
Shanghai Ranking Consultancy	ناشر
۲۰۰۳	تاریخ شروع
سالانه	دوره انتشار
۵۰۰ مؤسسه	شمار مؤسسه‌های برتر
شش	شمار شاخص‌ها
۱. دانش‌آموختگان برنده جایزه «نوبل» یا جایزه «فیلدز» (۱۰٪ امتیاز) ۲. اعضای هیئت علمی برنده جایزه «نوبل» یا جایزه «فیلدز» (۲۰٪ امتیاز) ۳. پژوهشگران پر استناد در ۲۱ حوزه موضوعی (۲۰٪ امتیاز) ۴. مقاله‌های منتشر شده در مجله‌های «ساینس» و «نیچر» (۲۰٪ امتیاز) ۵. مقاله‌های منتشر شده در نمایه‌های علوم و علوم اجتماعی (۲۰٪ امتیاز) ۶. سرانه عملکرد اعضای هیئت علمی (۱۰٪ امتیاز)	شرح و وزن شاخص‌ها
داشتن یکی از این ویژگی‌ها: برنده جایزه «نوبل»، برنده مدال «فیلدز»، پژوهشگر پر استناد، پدیدآور مقاله در مجله‌های «ساینس» یا «نیچر»، شمار بالای مقاله در نمایه‌های استنادی علوم (SCIE) و علوم اجتماعی (SSCI).	معیار ورود به ارزیابی
نمایه‌نامه «وب آو ساینس»؛ مجله‌های «ساینس» و «نیچر»؛ جایزه «نوبل» (فیزیک، شیمی، پزشکی، و اقتصاد)؛ جایزه «فیلدز» در ریاضیات؛ فهرست پژوهشگران پر استناد «تامسون روترز»؛ و پرسشنامه‌ای که مؤسسه‌ها پر می‌کنند.	منبع(های) گردآوری داده
shanghairanking.com	پایگاه وب
contact@shanghairanking.com	نشانی تماس

نمودار ۲-۳. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی علمی دانشگاه‌های جهان

۳-۳. رتبه‌بندی جهانی دانشگاه‌های «کیو. اس.»

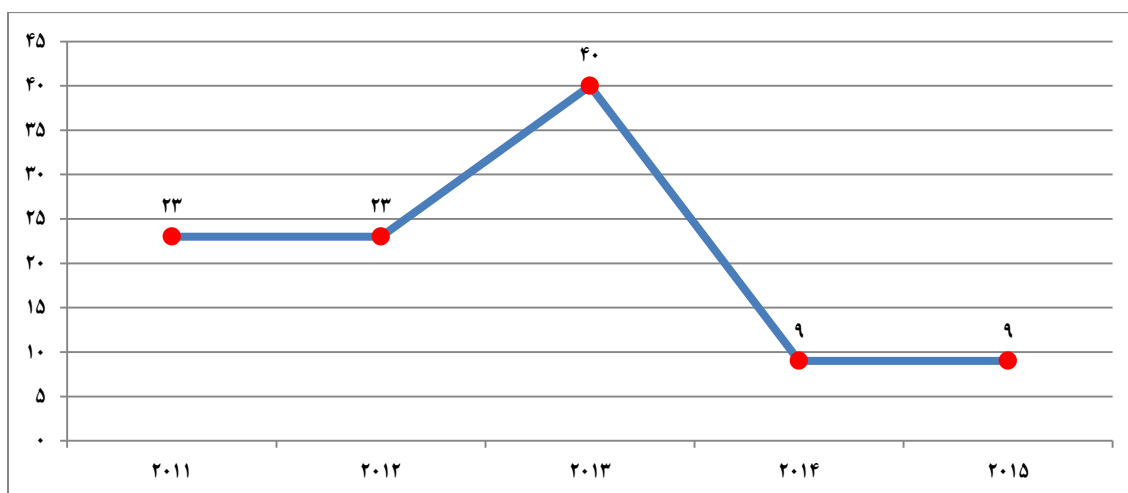
رتبه‌بندی جهانی دانشگاه‌های «کیو. اس.»	نام
QS World University Rankings	نام به زبان انگلیسی
رتبه‌بندی «کیو. اس.»	نام کوتاه
کمک به افزایش آگاهی دانشجویان برای مقایسه مؤسسه‌های با کیفیت در سراسر جهان و گزینش مؤسسه مناسب برای تحصیل.	هدف
Quacquarelli Symonds Limited	ناشر
۲۰۰۴	تاریخ شروع
سالانه	دوره انتشار
۷۰۰ مؤسسه	شمار مؤسسه‌های برتر
شش	شمار شاخص‌ها
۱. شهرت علمی (۴۰٪ امتیاز) ۲. شهرت شغلی (دیدگاه کارفرماها درباره کیفیت کاری دانش‌آموختگان) (۱۰٪ امتیاز) ۳. نسبت دانشجو به هیئت علمی (۲۰٪ امتیاز) ۴. سرانه استناد به هر عضو هیئت علمی (۲۰٪ امتیاز) ۵. نسبت اعضای هیئت علمی خارجی (۵٪ امتیاز) ۶. نسبت دانشجویان خارجی (۵٪ امتیاز)	شرح و وزن شاخص‌ها
مؤسسه‌ها بر پایه نظام‌های رتبه‌بندی ملی، پیمایش‌های جهانی، درخواست مؤسسه‌ها، و درخواست افراد، برای ورود به گام ارزیابی گزینش می‌شوند. هم اکنون، این نظام بیش از ۳۰۰۰ مؤسسه را با یکدیگر مقایسه می‌کند.	معیار ورود به ارزیابی
پیمایش اعضای هیئت علمی درباره جایگاه علمی مؤسسه‌ها؛ پیمایش کارفرمایان پیرامون کیفیت کار دانش‌آموختگان؛ نمایه‌نامه استنادی «اسکوپوس»؛ و پرسشنامه‌ای که مؤسسه‌ها پر می‌کنند.	منبع(های) گردآوری داده
topuniversities.com/university-rankings rankings@qs.com	پایگاه وب نشانی تماس

نمودار ۳-۳. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی علمی دانشگاه‌های جهان

۳-۴. رتبه‌بندی دانشگاه‌ها بر پایه عملکرد علمی

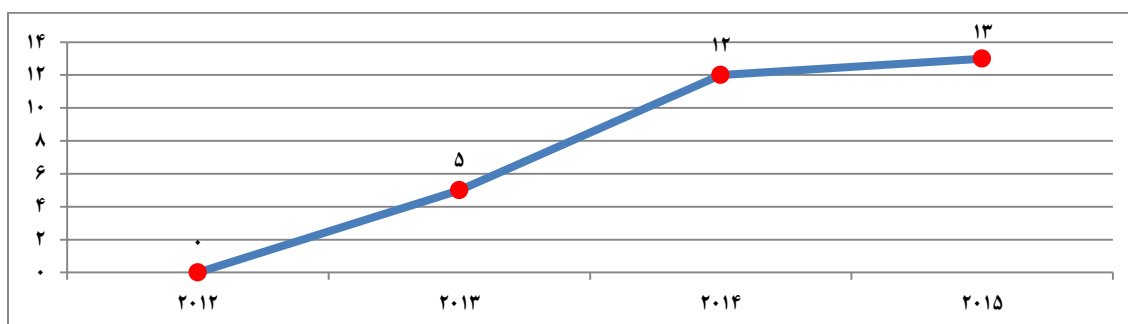
رتبه‌بندی دانشگاه‌ها بر پایه عملکرد علمی	نام
University Ranking by Academic Performance (URAP)	نام به زبان انگلیسی
رتبه‌بندی «یورپ»	نام کوتاه
ارزیابی دانشگاه‌های جهان بر پایه عملکرد علمی آنها که با کمیت و کیفیت انتشارات پژوهشی آنها انجام می‌شود.	هدف
Institute of Middle East Technical University	ناشر
۲۰۱۰	تاریخ شروع
سالانه	دوره انتشار
۲۰۰۰ مؤسسه	شمار مؤسسه‌های برتر
شش	شمار شاخص‌ها
۱. شمار مقاله‌های سال گذشته (۲۱٪ امتیاز) ۲. شمار استادهای دریافتی مقاله‌ها سه سال گذشته (۲۱٪ امتیاز) ۳. شمار کل انتشارات سه سال گذشته (مقاله، مقاله همایش، و غیره) (۱۰٪ امتیاز) ۴. بهره‌وری علمی بر پایه سرانه استاد مؤسسه در برابر سرانه جهانی (۱۸٪ امتیاز) ۵. تأثیر پژوهشی بر پایه سرانه استاد مؤسسه در برابر با سرانه جهانی (۱۵٪ امتیاز) ۶. همکاری جهانی (۱۵٪ امتیاز)	شرح و وزن شاخص‌ها
نخست ۲۵۰۰ مؤسسه دارای بیش‌ترین شمار انتشارات بر پایه نمایه‌نامه استنادی «وب آو ساینس» گزینش و سپس رتبه ۲۰۰۰ مؤسسه در وب منتشر می‌کند.	معیار ورود به ارزیابی
نمایه‌نامه استنادی «وب آو ساینس»	منبع(های) گردآوری داده
urapcenter.org	پایگاه وب
urapcenter.org/2015/contact.php	نشانی تماس

نمودار ۳-۴. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی دانشگاه‌ها بر پایه عملکرد علمی

۳-۵. رتبه‌بندی مرکز مطالعات علوم و فناوری «لایدن»

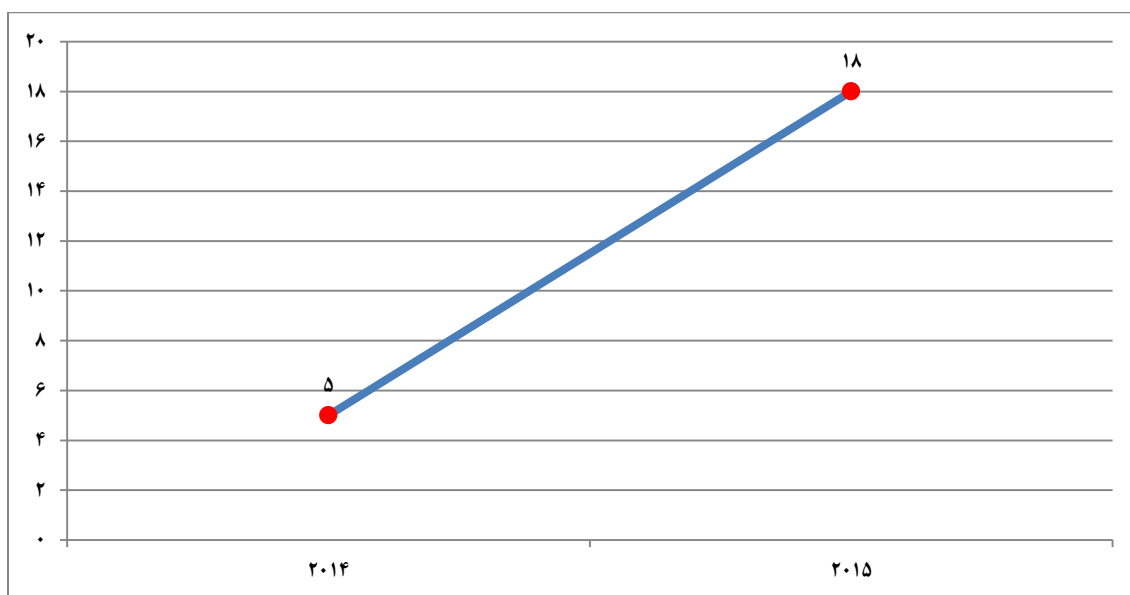
رتبه‌بندی مرکز مطالعات علوم و فناوری «لایدن»	نام
CWTS Leiden Ranking	نام به زبان انگلیسی
رتبه‌بندی «لایدن»	نام کوتاه
ارائه یک نظام سنجش دقیق برای ارزیابی تأثیر علمی مؤسسه‌ها و مشارکت آنها در همکاری‌های علمی، بر پایه مجموعه‌ای از شاخص‌های متناسب علم‌سنجی.	هدف
Centre for Science and Technology Studies, Leiden University	ناشر
۲۰۰۷	تاریخ شروع
سالانه	دوره انتشار
۷۵۰ مؤسسه	شمار مؤسسه‌های برتر
۱۰	شمار شاخص‌ها
۱. شمار و نسبت انتشارات مؤسسه که از ۱٪ نخست انتشارات پر استناد هستند ۲. شمار و نسبت انتشارات مؤسسه که از ۱۰٪ نخست انتشارات پر استناد هستند ۳. شمار و نسبت انتشارات مؤسسه که از ۵۰٪ نخست انتشارات پر استناد هستند ۴. شمار و میانگین استناد به مدارک مؤسسه ۵. شمار و میانگین تعدیل شده استناد (بر پایه حوزه موضوعی) به مدارک مؤسسه ۶. شمار و نسبت همکاری علمی مؤسسه با سازمان‌های دیگر ۷. شمار و نسبت همکاری علمی مؤسسه با کشور(های) دیگر ۸. شمار و نسبت همکاری علمی مؤسسه با بخش صنعت ۹. شمار و نسبت همکاری علمی مؤسسه با نهادهای در ۱۰۰ کیلومتری ۱۰. شمار و نسبت همکاری علمی مؤسسه با نهادهای در ۵۰۰۰ کیلومتری	شرح و وزن شاخص‌ها
مؤسسه‌هایی که دارای بیشترین شمار انتشارات در نمایه‌نامه استنادی «وب آو ساینس» هستند.	معیار ورود به ارزیابی
نمایه‌نامه استنادی «وب آو ساینس»	منبع(های) گردآوری داده
leidenranking.com	پایگاه وب
leidenranking.com/contact	نشانی تماس

نمودار ۳-۵. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی مرکز مطالعات علوم و فناوری «لایدن»

۳-۶. رتبه‌بندی «یو-مالتی رنک»

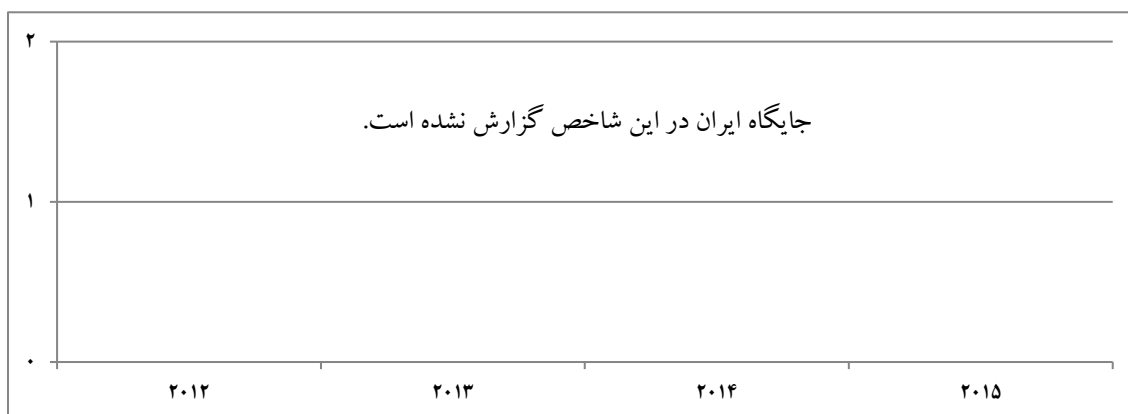
نام	رتبه‌بندی «یو-مالتی رنک»
نام به زبان انگلیسی	U-Multirank
نام کوتاه	«یو-مالتی رنک»
هدف	ارائه ابزاری برای مقایسه دقیق، چندوجهی، و کاربرمحور مؤسسه‌های آموزش عالی در جهان.
ناشر	European Commission
تاریخ شروع	۲۰۱۴
دوره انتشار	سالانه
شمار مؤسسه‌های برتر	۸۵۰ مؤسسه
شمار شاخص‌ها	پنج
شرح و وزن شاخص‌ها	۱. آموزش و یادگیری: نسبت دانش‌آموختگان کارشناسی، نسبت دانش‌آموختگان کارشناسی ارشد، دانش‌آموختگی در زمان مقرر (در مقطع کارشناسی)، و دانش‌آموختگی در زمان مقرر (در مقطع کارشناسی) ۲. پژوهش: نسبت استناد، شمار انتشارات پژوهشی، شمار تعدیل‌شده انتشارات پژوهشی، درآمدهای پژوهشی خارج از دانشگاه، خروجی‌های هنری، انتشارات پر استناد، انتشارات میان‌رشته‌ای، و موقعیت‌های پسا-دکتری ۳. دانش‌گستری: انتشارات مشترک با صنعت، درآمد حاصل از بخش خصوصی، شمار پروانه‌های ثبت اختراع، شمار پروانه‌های ثبت اختراع به نسبت اندازه مؤسسه، شمار پروانه‌های ثبت اختراع با همکاری صنعت، شمار شرکت‌های وابسته به مؤسسه، استناد به انتشارات مؤسسه در پروانه‌های ثبت اختراع، و درآمد حاصل از توسعه حرفه‌ای مستمر ۴. گرایش جهانی: رشته‌های کارشناسی انگلیسی‌زبان، رشته‌های کارشناسی ارشد انگلیسی‌زبان، پویایی و سرزندگی دانشجویان، اعضای هیئت علمی خارجی، انتشارات مشترک جهانی، و رشته‌های جهانی در سطح دکتری ۵. مشارکت ملی: دانش‌آموختگان کارشناسی شاغل در کشور، دانش‌آموختگان کارشناسی ارشد شاغل در کشور، دانشجویان کارآموز در کشور، انتشارات مشترک داخلی، و درآمد حاصل از منابع داخلی
معیار ورود به ارزیابی	مؤسسه‌هایی که پرسشنامه گردآوری داده این نظام رتبه‌بندی را تکمیل و ارسال می‌کنند توسط این نظام ارزیابی خواهند شد.
منبع(های) گردآوری داده	پیمایش دانشجویان؛ نمایه‌نامه استادی «وب آو ساینس»؛ پایگاه‌های نمایه‌کننده پروانه‌های ثبت اختراع (مانند «وایپو»، «یو. اس. پی. تی. او»، «ایپو»، و «پستتات»؛ و پرسشنامه‌ای که مؤسسه‌ها پر می‌کنند.
پایگاه وب	umultirank.org#!/home?trackType=home
نشانی تماس	info@umultirank.org

نمودار ۳-۶. روند سالانه شمار مؤسساتهای ایرانی در نظام رتبه‌بندی رتبه‌بندی «یومالتی رنک»

۷-۳. رتبه‌بندی عملکرد مقاله‌های علمی دانشگاه‌های جهان

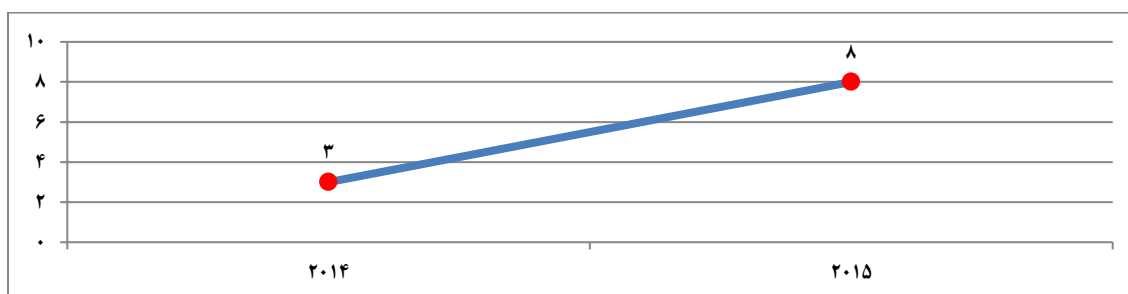
رتبه‌بندی عملکرد مقاله‌های علمی دانشگاه‌های جهان	نام
Performance Ranking of Scientific Papers for World Universities	نام به زبان انگلیسی
رتبه‌بندی دانشگاه ملی تایوان	نام کوتاه
ارزیابی عملکرد علمی مؤسسه‌ها، به‌ویژه عملکرد پژوهشی آنها، بر پایه شاخص‌های عینی و بدون سوگیری.	هدف
National Taiwan University (NTU)	ناشر
۲۰۰۷	تاریخ شروع
سالانه	دوره انتشار
۵۰۰ مؤسسه	شمار مؤسسه‌های برتر
هشت	شمار شاخص‌ها
۱. بهره‌وری پژوهشی (۲۵٪ امتیاز): شمار مقاله‌ها در ۱۱ سال پیش (۱۰٪ امتیاز) و شمار مقاله‌ها در سال پیش (۱۵٪ امتیاز)	شرح و وزن شاخص‌ها
۲. تأثیر پژوهشی (۳۵٪ امتیاز): شمار استنادها در ۱۱ سال پیش (۱۵٪ امتیاز)، شمار استنادها در دو سال پیش (۱۰٪ امتیاز)، و میانگین استنادها در ۱۱ سال پیش (۱۰٪ امتیاز)	
۳. تعالی پژوهشی (۴۰٪ امتیاز): شاخص «اچ» در دو سال پیش (۱۰٪ امتیاز)، شمار مقاله‌های پر استناد در ۱۰ سال پیش (۱۵٪ امتیاز)، و شمار مقاله‌ها در مجله‌های با ضریب تأثیر بالا در دو سال پیش (۱۵٪ امتیاز)	
۷۰۰ مؤسسه برتر از فهرست ۴۰۰۰ مؤسسه در پایگاه «شاخص‌های ضروری علم» (Essential Science Indicators)	معیار ورود به ارزیابی
نمایه‌نامه استنادی «وب آو ساینس» و شاخص «اچ» «تامسون رويترز»	منبع (های) گردآوری داده
nturanking.lis.ntu.edu.tw	پایگاه وب
lis@ntu.edu.tw, mhhuang@ntu.edu.tw	نشانی تماس

نمودار ۷-۳. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی عملکرد مقاله‌های علمی دانشگاه‌های جهان

۸-۳. رتبه‌بندی بهترین دانشگاه‌های جهان «یو.اس. نیوز»

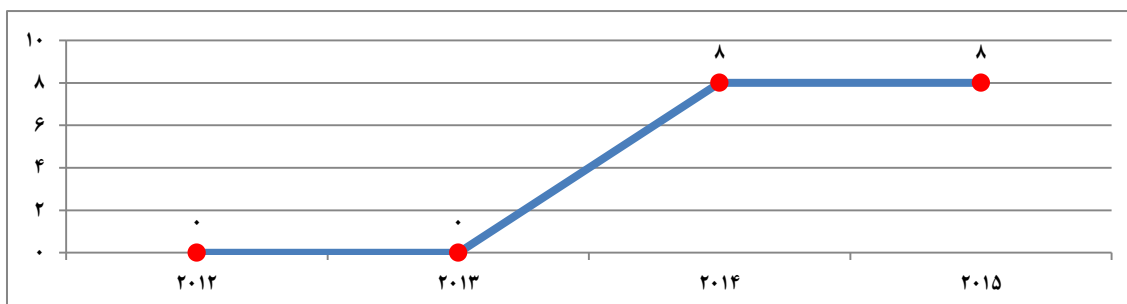
رتبه‌بندی بهترین دانشگاه‌های جهان «یو.اس. نیوز»	نام
U.S. News Best Global Universities rankings	نام به زبان انگلیسی
رتبه‌بندی «یو.اس. نیوز»	نام کوتاه
ارائهٔ ینش کافی برای مقایسهٔ مؤسسه‌ها و کمک به دانشجویان برای گزینش مؤسسهٔ هدف برای ادامه تحصیل.	هدف
U.S. News	ناشر
۲۰۱۴	تاریخ شروع
سالانه	دوره انتشار
۷۵۰ مؤسسه	شمار مؤسسه‌های برتر
۱۲	شمار شاخص‌ها
۱. اشتها جهانی در پژوهش (۱۲/۵٪ امتیاز) ۲. اشتها منطقه‌ای در پژوهش (۱۲/۵٪ امتیاز) ۳. شمار انتشارات (۱۰٪ امتیاز) ۴. شمار کتاب‌ها (۲/۵٪ امتیاز) ۵. شمار همایش‌ها (۲/۵٪ امتیاز) ۶. تأثیر استنادی تعدیل شده (۱۰٪ امتیاز) ۷. کل استنادها (۷/۵٪ امتیاز) ۸. شمار انتشارات در ۱۰ درصد انتشارات پر استناد (۱۲/۵٪ امتیاز) ۹. نسبت انتشارات در ۱۰ درصد انتشارات پر استناد (۱۰٪ امتیاز) ۱۰. همکاری جهانی (۱۰٪ امتیاز) ۱۱. شمار دانش‌آموختگان دکتری (۵٪ امتیاز) ۱۲. شمار دانش‌آموختگان دکتری به نسبت هر عضو هیئت علمی (۵٪ امتیاز)	شرح و وزن شاخص‌ها
۱۰۰۰ مؤسسه برتر بر پایهٔ اطلاعات «تامسون رویترز»	معیار ورود به ارزیابی
پیمایش اشتها علمی «تامسون رویترز»؛ پایگاه «تامسون رویترز این سائیس» (Thomson Reuters InCites)؛ و نمایه‌نامهٔ استنادی «وب آو سائیس»	منبع (های) گردآوری داده
usnews.com/education/best-global-universities/rankings?int=a27a09	پایگاه وب
usnews.com/info/features/contact	نشانی تماس

نمودار ۸-۳. روند سالانهٔ شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی بهترین دانشگاه‌های جهان «یو.اس. نیوز»

۹-۳. رتبه‌بندی دانشگاه‌های جهان

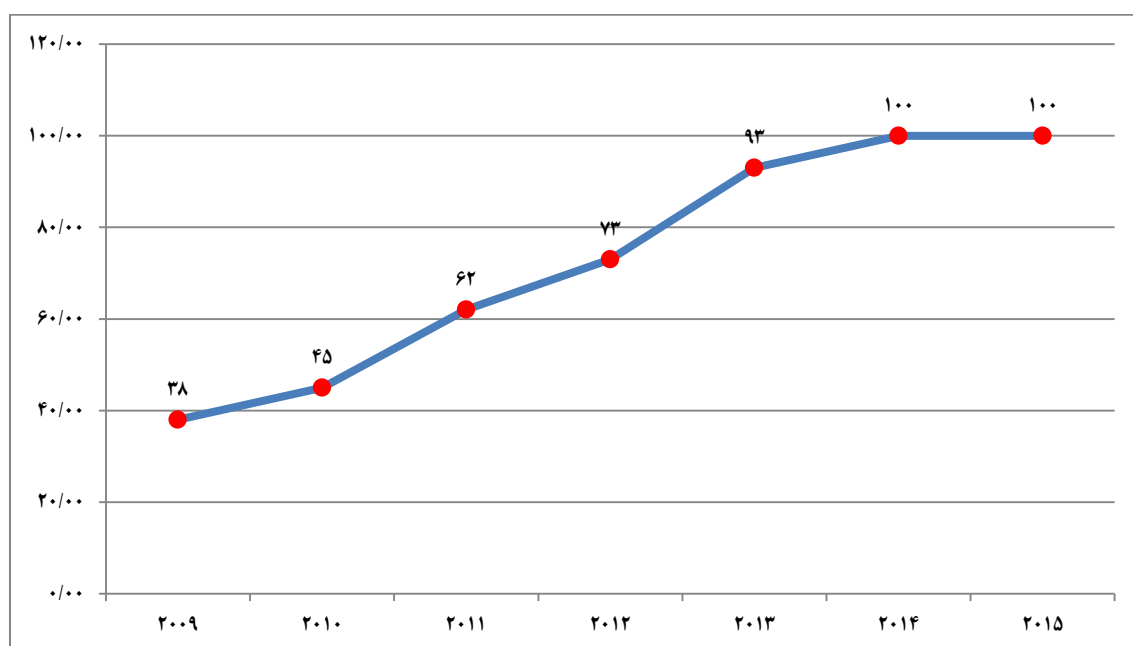
نام	رتبه‌بندی دانشگاه‌های جهان
نام به زبان انگلیسی	World University Rankings
نام کوتاه	رتبه‌بندی «کور»
هدف	سنجش کیفیت آموزش و پرورش دانشجویان؛ ارزیابی جایگاه اعضای هیئت علمی مؤسسه‌ها؛ مشاوره به دولت‌ها و مؤسسه‌ها؛ و ارائه سیاهه قابل اعتماد از جایگاه مؤسسه‌ها به دانشجویان.
ناشر	Center for World University Rankings (CWUR), Saudi Arabian
تاریخ شروع	۲۰۱۴
دوره انتشار	سالانه
شمار مؤسسه‌های برتر	۱۰۰۰ مؤسسه
شمار شاخص‌ها	هشت
شرح و وزن شاخص‌ها	۱. کیفیت آموزش: شمار دانش‌آموختگان برنده جوایز جهانی (۲۵٪ امتیاز) ۲. اشتغال دانش‌آموختگان: شمار دانش‌آموختگان شاغل در شرکت‌های نامی (۲۵٪ امتیاز) ۳. کیفیت اعضای هیئت علمی: شمار اعضای برنده جوایز جهانی (۲۵٪ امتیاز) ۴. انتشارات: شمار مقاله‌های منتشر شده در مجله‌های معتبر (۵٪ امتیاز) ۵. تأثیرگذاری: شمار مقاله‌های منتشر شده در مجله‌های با کیفیت (۵٪ امتیاز) ۶. استنادها: شمار مقاله‌های پر استناد (۵٪ امتیاز) ۷. تأثیر گسترده: شاخص «اچ» مؤسسه (۵٪ امتیاز) ۸. پروانه‌های ثبت اختراع: شمار پروانه‌های ثبت اختراع جهانی (۵٪ امتیاز)
معیار ورود به ارزیابی	داشتن شمار چشم‌گیر مقاله در مجله‌های معتبر
منبع (های) گردآوری داده	پایگاه پروانه‌های ثبت اختراع «وایپو»؛ جایزه «نوبل» و دیگر جوایز موضوعی؛ نمایه‌نامه استنادی «وب آو ساینس»؛ پایگاه «جی. سی. آر.» «تامسون روتترز»؛ و شاخص «اچ» «تامسون روتترز»
پایگاه وب	cwur.org
نشانی تماس	contact@cwur.org

نمودار ۹-۳. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی بهترین دانشگاه‌های جهان «یو. اس. نیوز»

۳-۱۰. رتبه‌بندی مؤسسه‌های «سایمگو»

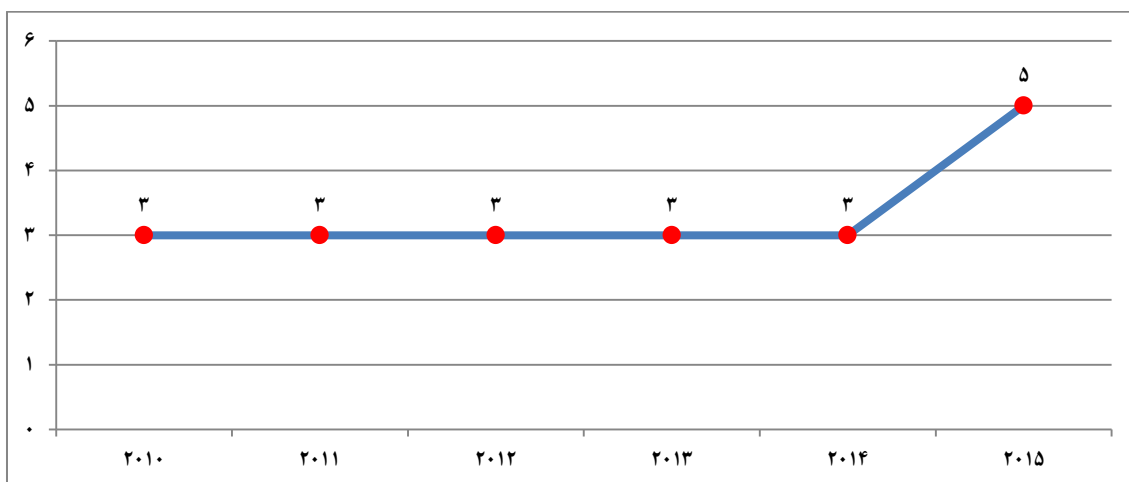
نام	رتبه‌بندی مؤسسه‌های «سایمگو»
نام به زبان انگلیسی	ScImago Institutions Rankings
نام کوتاه	رتبه‌بندی «سایمگو»
هدف	ارائه ابزار جامع علم‌سنجی برای مؤسسه‌ها، سیاست‌گذاران، و مدیران پژوهشی که به آنها کمک می‌کند برون‌دادهای پژوهشی خود را تحلیل و ارزیابی کنند و بر پایه آن راه‌هایی برای بهبود وضع خود را بیابند.
ناشر	Scimago Lab
تاریخ شروع	۲۰۰۹
دوره انتشار	سالانه
شمار مؤسسه‌های برتر	۵۰۰۰ مؤسسه
شمار شاخص‌ها	۱۳
شرح و وزن شاخص‌ها	- انتشارات: شمار مقاله‌های منتشر شده در مجله‌های نمایه‌شده توسط «اسکوپوس» - همکاری جهانی: شمار مقاله‌های منتشر شده با همکاری کشورهای دیگر - تأثیر تعدیل شده: میانگین امتیاز استناد تعدیل شده بر پایه حوزه‌های موضوعی - انتشارات با کیفیت بالا: نسبت مقاله‌های منتشر شده در مجله‌های با کیفیت بالا (چارک نخست) - شاخص تخصص: تخصص مؤسسه در یک حوزه موضوعی (مانند ضریب «جینی») - نرخ تعالی: سهم مؤسسه از ۱۰٪ مقاله‌های پر استناد - رهبری علمی: درصد مقاله‌هایی که مؤسسه در آنها نقش اصلی را ایفا می‌کند - تعالی همراه با رهبری: ترکیب دو شاخص «نرخ تعالی» و «رهبری علمی» - مجموع استعدادها علمی: شمار پدیدآوران دارای مقاله در یک دوره زمانی - دانش خلاق: شمار انتشاراتی که در پروانه‌های ثبت اختراع به آنها استناد شده است - تأثیر فناوری: درصد انتشاراتی که در پروانه‌های ثبت اختراع به آنها استناد شده است - حجم وب: شمار صفحه‌های اینترنتی وبگاه مؤسسه بر پایه نتایج «گوگل» - پیوندهای به دامنه مؤسسه: شمار پیوندهای خارجی به دامنه وبگاه مؤسسه
معیار ورود به ارزیابی	داشتن دست کم ۱۰۰ مقاله در نمایه‌نامه «اسکوپوس» در سال پیش
منبع(های) گردآوری داده	انتشارات «الزویر»؛ نمایه‌نامه استنادی «اسکوپوس»؛ پایگاه آماری پروانه‌های ثبت اختراع جهانی وابسته به دفتر پروانه‌های ثبت اختراع اروپا؛ «گوگل»؛ و پرسشنامه‌ای که مؤسسه‌ها پر می‌کنند.
پایگاه وب	scimagoir.com
نشانی تماس	getintouch@scimagolab.com

نمودار ۳-۱۰. روند سالانه شمار مؤسسات های ایرانی در نظام رتبه بندی مؤسسات های «سایمکو»

۱۱-۳. رتبه‌بندی دانشگاهی «راوند»

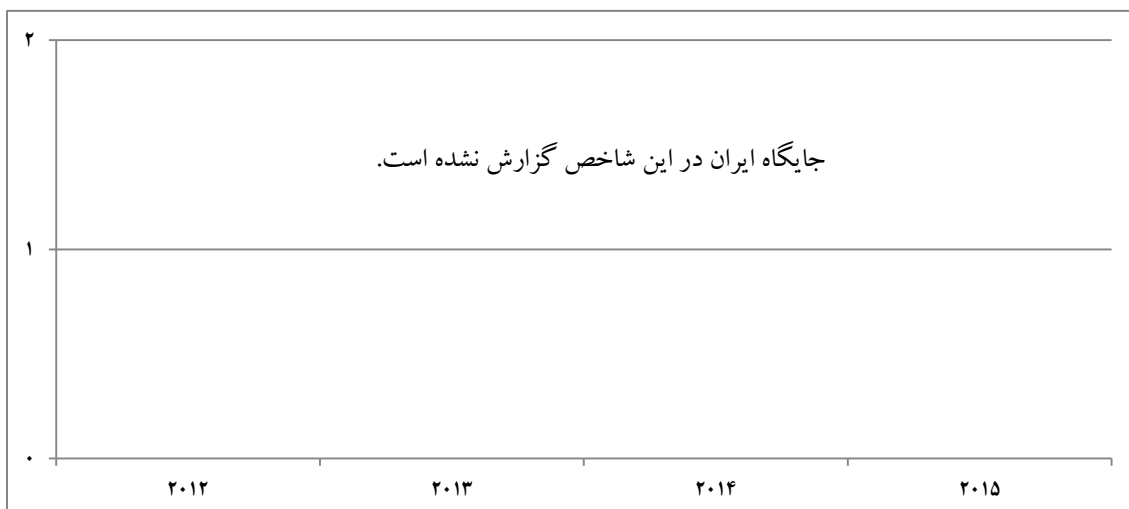
رتبه‌بندی دانشگاهی «راوند»	نام
Round University Rankings	نام به زبان انگلیسی
رتبه‌بندی «راوند»	نام کوتاه
سنجش عملکرد مؤسسه‌های برتر جهان بر پایه چهار حوزه کلیدی (آموزش، پژوهش، تنوع جهانی، و پایداری مالی) است. افزون بر این، مدیران دانشگاه می‌توانند وضعیت خود را تحلیل و ارزیابی کنند و دانشجویان نیز مؤسسه هدف خود را برای ادامه تحصیل آسان‌تر برگزینند.	هدف
RUR Rankings Agency	ناشر
۲۰۱۳	تاریخ شروع
سالانه	دوره انتشار
۷۵۰ مؤسسه	شمار مؤسسه‌های برتر
چهار	شمار شاخص‌ها
۱. آموزش (۴۰٪ امتیاز) ۲. پژوهش (۴۰٪ امتیاز) ۳. تنوع جهانی (۱۰٪ امتیاز) ۴. پایداری مالی (۱۰٪ امتیاز)	شرح و وزن شاخص‌ها
مؤسسه‌هایی که اطلاعاتشان در «پروژه جهانی پروفایل‌های سازمانی» (GIPP) در مؤسسه «تامسون رويترز» باشد در این نظام رتبه‌بندی شرکت داده می‌شوند.	معیار ورود به ارزیابی
نمایه‌نامه استنادی «وب آو ساینس» و پرسشنامه‌ای که مؤسسه‌ها پر می‌کنند.	منبع(های) گردآوری داده
roundranking.com	پایگاه وب
info@roundranking.com	نشانی تماس

نمودار ۱۱-۳. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی دانشگاهی «راوند»

۱۲-۳. رتبه‌بندی پژوهشی دانشگاه‌های جهان

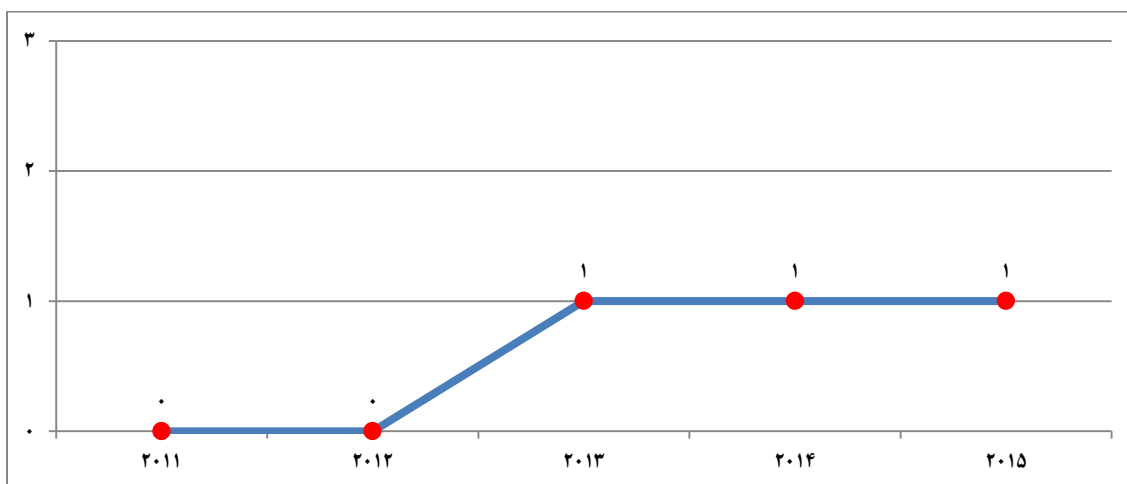
رتبه‌بندی پژوهشی دانشگاه‌های جهان	نام
Research Ranking of the Global Universities (RRGU)	نام به زبان انگلیسی
رتبه‌بندی «آر.آر.جی.یو.»	نام کوتاه
تأکید و تمرکز بر جنبه پژوهشی مؤسسه‌ها که داده‌های بسیاری را برای رتبه‌بندی مؤسسه‌ها به کار می‌برد.	هدف
Scholarset	ناشر
۲۰۱۶	تاریخ شروع
سالانه	دوره انتشار
۳۰۰ مؤسسه	شمار مؤسسه‌های برتر
چهار	شمار شاخص‌ها
۱. مجموع برون‌دادهای پژوهشی ۲. تأثیر پژوهش ۳. سرانه تأثیر پژوهش ۴. برون‌دادهای پژوهشی تأثیرگذار	شرح و وزن شاخص‌ها
مؤسسه‌هایی که در پایگاه‌های علم‌سنجی باشند.	معیار ورود به ارزیابی
پایگاه‌های علم‌سنجی	منبع(های) گردآوری داده
scholarset.com/static/2016-global-universities-research-ranking-en.html	پایگاه وب
service@scholarset.com	نشانی تماس

نمودار ۱۲-۳. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی پژوهشی دانشگاه‌های جهان

۱۳-۳. رتبه‌بندی جهانی دانشگاهی «گرین متریک» درباره توسعه پایدار

رتبه‌بندی جهانی دانشگاهی «گرین متریک» درباره توسعه پایدار	نام
Green Metric World University Ranking on Sustainability	نام به زبان انگلیسی
رتبه‌بندی «گرین متریک»	نام کوتاه
ارائه چشم‌اندازی جامع از وضعیت و سیاست‌های کنونی محیط زیست و توسعه پایدار در دانشگاه‌های کشورهای گوناگون برای جلب توجه مدیران و سیاست‌گذاران در محیط‌های دانشگاهی به مسائل زیست‌محیطی و مصرف انرژی.	هدف
Universitas Indonesia	ناشر
۲۰۱۰	تاریخ شروع
سالانه	دوره انتشار
۴۰۰ مؤسسه	شمار مؤسسه‌های برتر
شش	شمار شاخص‌ها
۱. محیط و زیرساخت (۱۵٪ امتیاز) ۲. انرژی و تغییرات اقلیمی (۲۱٪ امتیاز) ۳. مدیریت پسماند (۱۸٪ امتیاز) ۴. آب (۱۰٪ امتیاز) ۵. حمل و نقل (۱۸٪ امتیاز) ۶. آموزش (۱۸٪ امتیاز)	شرح و وزن شاخص‌ها
مؤسسه‌هایی که پرسشنامه این نظام رتبه‌بندی را پر کنند.	معیار ورود به ارزیابی
پرسشنامه‌ای که مؤسسه‌ها پر می‌کنند.	منبع(های) گردآوری داده
greenmetric.ui.ac.id	پایگاه وب
greenmetric@ui.ac.id	نشانی تماس

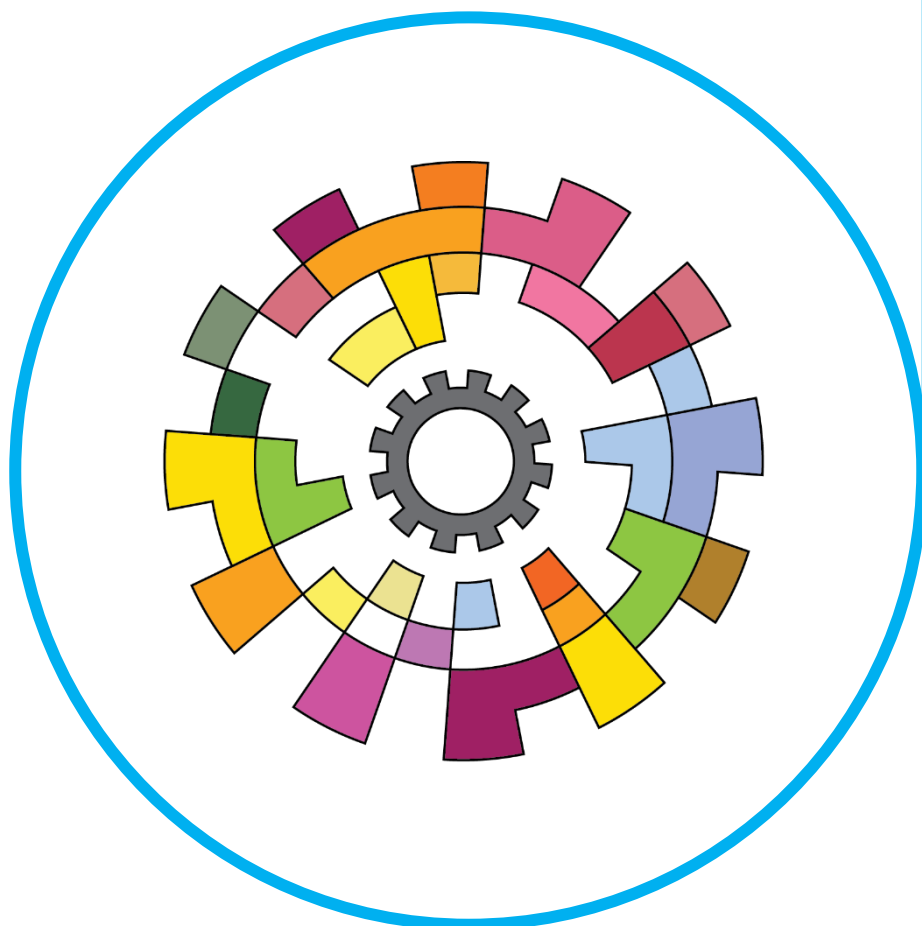

نمودار ۱۳-۳. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی جهانی دانشگاهی «گرین متریک» درباره توسعه پایدار

فصل چهارم

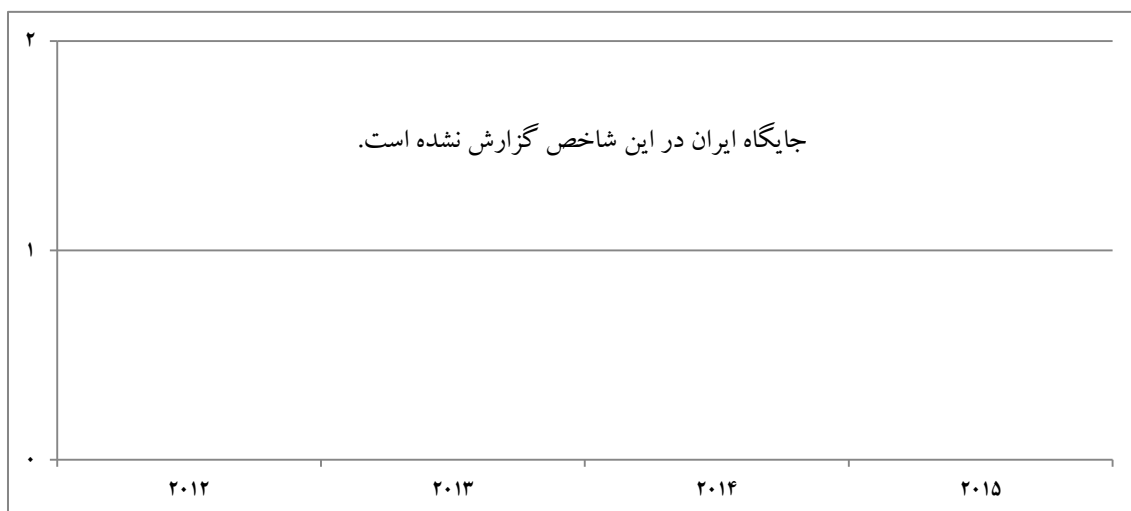
جایگاه مؤسسه‌ها در نظام‌های موضوعی رتبه‌بندی

رتبه‌بندی فراگیر مؤسسه‌ها می‌تواند دید کامل و همه‌سویه‌ای از کیفیت آموزش و پژوهش و جایگاه یک مؤسسه به‌دست دهد، ولی نمی‌تواند مؤسسه‌ها را در حوزه‌های گوناگون ارزیابی کند. رتبه‌بندی موضوعی مؤسسه‌ها راه‌کاری برای پاسخ‌گویی به این چالش بود. در این فصل نظام‌هایی گزارش می‌شوند که ارزیابی حوزه‌ای یا موضوعی مؤسسه‌ها را در بر دارند.

۴-۱. رتبه‌بندی جهانی موضوعی دانشگاه‌های «مؤسسه آموزش عالی تایمز»

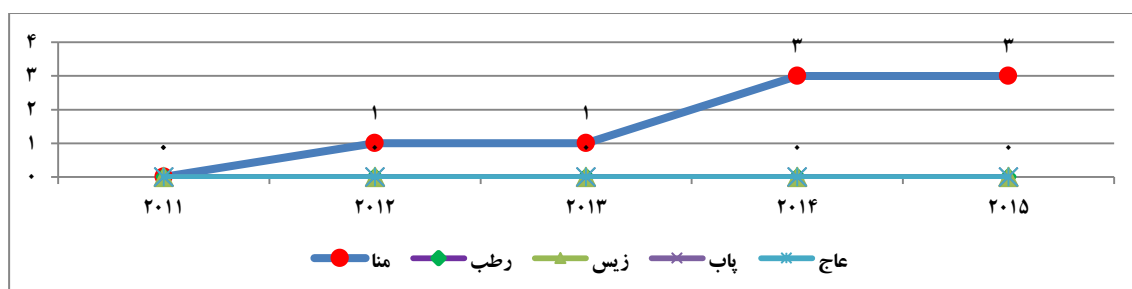
رتبه‌بندی جهانی موضوعی دانشگاه‌های «مؤسسه آموزش عالی تایمز»	نام						
Times Higher Education World University Rankings by Subject	نام به زبان انگلیسی						
رتبه‌بندی موضوعی «تایمز»	نام کوتاه						
علوم فیزیکی (فیز)؛ مهندسی و فناوری (منا)؛ علوم اجتماعی (عاج)؛ علوم زیستی (زیس)؛ هنر و علوم انسانی (هنا)؛ علوم پزشکی بالینی، پزشکی پایه، و بهداشت (پاب)	پوشش موضوعی						
Times Higher Education	ناشر						
۲۰۱۱	تاریخ شروع						
سالانه	دوره انتشار						
۱۰۰ مؤسسه	شمار مؤسسه‌های برتر در هر موضوع						
۱۳	شمار شاخص‌ها						
فیز منا عاج زیس هنا پاب	شرح و وزن شاخص‌ها						
پیمایش اشتهار آموزشی		٪۱۷/۹	٪۱۹/۵	٪۲۱/۱	٪۱۷/۹	٪۲۵/۳	٪۱۷/۹
نسبت دانشجو به هیئت علمی		٪۲/۸	٪۳	٪۳/۳	٪۲/۸	٪۳/۸	٪۲/۸
نسبت دانش‌آموختگان کارشناسی به دکتری		٪۱/۴	٪۱/۵	٪۱/۶	٪۱/۴	٪۱/۹	٪۱/۴
نسبت دانش‌آموختگان دکتری به هیئت علمی		٪۴/۱	٪۴/۵	٪۴/۹	٪۴/۱	٪۴/۷	٪۴/۱
درآمد اختصاصی مؤسسه		٪۱/۴	٪۱/۵	٪۱/۶	٪۱/۴	٪۱/۹	٪۱/۴
پیمایش اشتهار پژوهشی		٪۱۹/۳	٪۲۱	٪۲۲/۸	٪۱۹/۳	٪۳۰	٪۱۹/۳
درآمد پژوهشی		٪۴/۱	٪۴/۵	٪۴/۹	٪۴/۱	٪۳/۸	٪۴/۱
بهره‌وری پژوهشی		٪۴/۱	٪۴/۵	٪۴/۹	٪۴/۱	٪۳/۸	٪۴/۱
سرانه استناد به مقاله‌ها		٪۳۵	٪۲۷/۵	٪۲۵	٪۳۵	٪۱۵	٪۳۵
نسبت دانشجویان خارجی به داخلی		٪۲/۵	٪۲/۵	٪۲/۵	٪۲/۵	٪۲/۵	٪۲/۵
نسبت اعضای هیئت علمی خارجی به داخلی		٪۲/۵	٪۲/۵	٪۲/۵	٪۲/۵	٪۲/۵	٪۲/۵
همکاری جهانی		٪۲/۵	٪۲/۵	٪۲/۵	٪۲/۵	٪۲/۵	٪۲/۵
درآمدهای صنعتی	٪۲/۵	٪۲/۵	٪۲/۵	٪۲/۵	٪۲/۵	٪۲/۵	
مؤسسه‌هایی که دانشجوی کارشناسی نمی‌پذیرند یا در پنج سال گذشته کمتر از ۲۰۰ مقاله در سال منتشر کرده‌اند در این نظام ارزیابی نمی‌شوند. داشتن دست کم ۲۰۰ مقاله برای مؤسسه‌هایی که روی حوزه‌هایی مانند مهندسی یا هنرها کار می‌کنند، نادیده گرفته می‌شود.							معیار ورود به ارزیابی
پیمایش‌های گوناگون؛ نمایه‌نامه استنادی «اسکوپوس»؛ و پرسشنامه‌ای که مؤسسه‌ها پر می‌کنند.							منبع (های) گردآوری داده
timeshighereducation.com/world-university-rankings/by-subject							پایگاه وب
help@timeshighereducation.co.uk							نشانی تماس

نمودار ۴-۱. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی جهانی موضوعی دانشگاه‌های «مؤسسه آموزش عالی تایمز»

۴-۲. رتبه‌بندی حوزه‌ای علمی دانشگاه‌های جهان

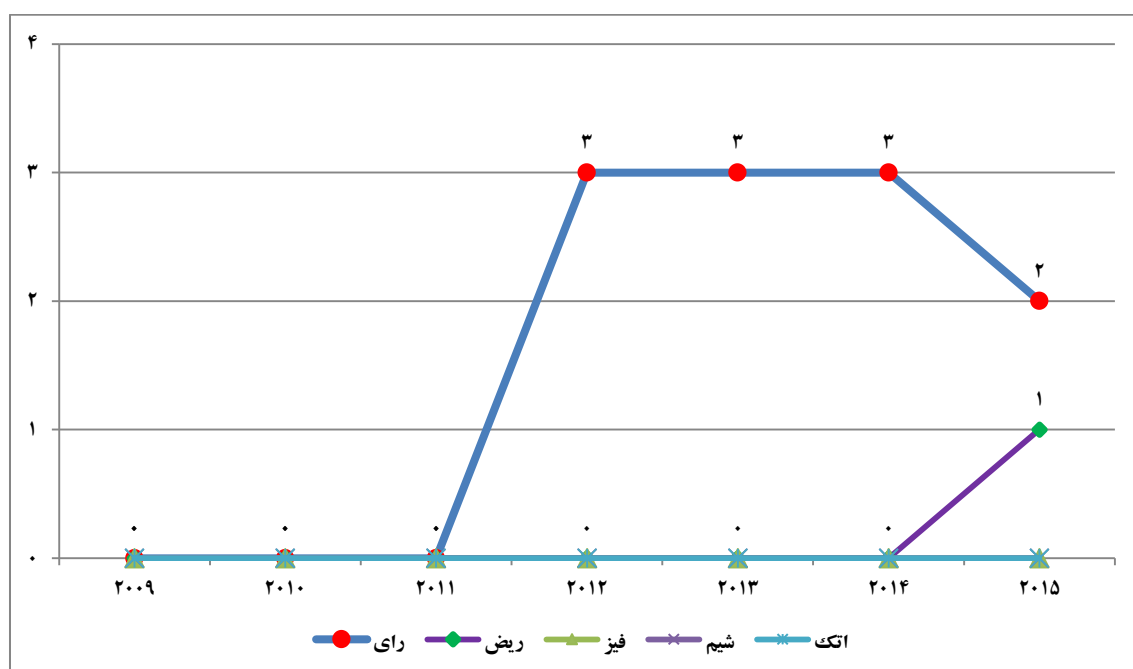
نام	رتبه‌بندی حوزه‌ای علمی دانشگاه‌های جهان					
نام به زبان انگلیسی	Academic Ranking of World Universities-Field (ARWU-FIELD)					
نام کوتاه	رتبه‌بندی حوزه‌ای «شانگهای»					
پوشش حوزه‌ای	ریاضیات و علوم طبیعی (رطب)؛ مهندسی / فناوری و علوم رایانه (منا)؛ علوم زیستی و کشاورزی (زیس)؛ پزشکی بالینی و داروسازی (پاب)؛ علوم اجتماعی (عاج)					
ناشر	Shanghai Ranking Consultancy					
تاریخ شروع	۲۰۰۷					
دوره انتشار	سالانه					
شمار مؤسسه‌های برتر در هر حوزه	۲۰۰ مؤسسه					
شمار شاخص‌ها	شش					
شرح و وزن شاخص‌ها	رطب	منا	عاج	زیس	پاب	
	دانش‌آموختگان برنده جایزه «نوبل» یا جایزه «فیلدز»	۱۰٪	۰	۱۰٪	۱۰٪	۱۰٪
	اعضای هیئت علمی برنده جایزه «نوبل» یا جایزه «فیلدز»	۱۵٪	۰	۱۵٪	۱۵٪	۱۵٪
	پژوهشگران پر استناد در ۲۱ حوزه موضوعی	۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪
	مقاله‌های منتشر شده در نمایه‌های استادی علوم و علوم اجتماعی	۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪
	نسبت مقاله‌های منتشر شده در ۲۰ درصد نخست فهرست مجله‌ها	۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪
	مخارج پژوهشی مربوط به مهندسی	۰	۲۵٪	۰	۰	۰
	معیار ورود به ارزیابی	داشتن یکی از این معیارها: برنده جایزه «نوبل»، برنده مدال «فیلدز»، پژوهشگر پر استناد، پدیدآور مقاله در مجله‌های «ساینس» یا «نیچر»، یا شمار بسیاری مقاله در نمایه‌های استادی علوم (SCIE) و علوم اجتماعی (SSCI).				
منبع(های) گردآوری داده	نمایه‌نامه استنادی «وب آو ساینس»؛ مجله‌های «ساینس» و «نیچر»؛ جایزه «نوبل» (فیزیک، شیمی، پزشکی، و اقتصاد)؛ جایزه «فیلدز» در ریاضیات؛ فهرست پژوهشگران پر استناد «تامسون رویترز»؛ پرسشنامه‌ای که مؤسسه‌ها پر می‌کنند.					
پایگاه وب	shanghairanking.com/ARWU-FIELD-Methodology-2015.html					
نشانی تماس	contact@shanghairanking.com					

نمودار ۴-۲. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی حوزه‌ای علمی دانشگاه‌های جهان

۴-۳. رتبه‌بندی موضوعی علمی دانشگاه‌های جهان

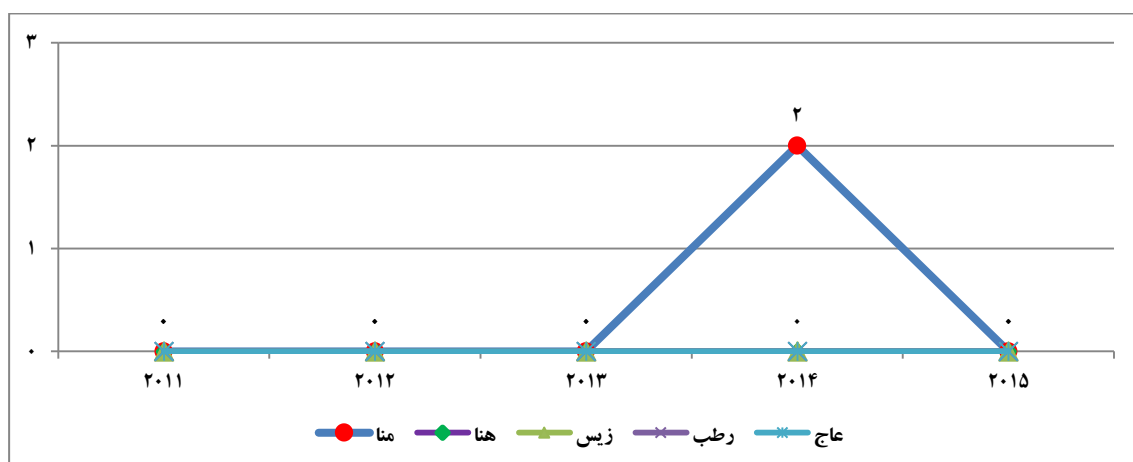
رتبه‌بندی موضوعی علمی دانشگاه‌های جهان	نام																														
Academic Ranking of World Universities-Subject (ARWU-SUBJECT)	نام به زبان انگلیسی																														
رتبه‌بندی موضوعی «شانگهای»	نام کوتاه																														
ریاضیات (ریض)؛ فیزیک (فیز)؛ شیمی (شیم)؛ علوم رایانه (رای)؛ اقتصاد/ کسب و کار (اتک)	پوشش موضوعی																														
Shanghai Ranking Consultancy	ناشر																														
۲۰۰۹	تاریخ شروع																														
سالانه	دوره انتشار																														
۲۰۰ مؤسسه	شمار مؤسسه‌های برتر																														
	در هر موضوع																														
پنج	شمار شاخص‌ها																														
<table><tr><td>ریض</td><td>فیز</td><td>شیم</td><td>رای</td><td>اتک</td></tr><tr><td>۱۰٪</td><td>۱۰٪</td><td>۱۰٪</td><td>۱۰٪</td><td>۱۰٪</td></tr><tr><td>۱۵٪</td><td>۱۵٪</td><td>۱۵٪</td><td>۱۵٪</td><td>۱۵٪</td></tr><tr><td>۲۵٪</td><td>۲۵٪</td><td>۲۵٪</td><td>۲۵٪</td><td>۲۵٪</td></tr><tr><td>۲۵٪</td><td>۲۵٪</td><td>۲۵٪</td><td>۲۵٪</td><td>۲۵٪</td></tr><tr><td>۲۵٪</td><td>۲۵٪</td><td>۲۵٪</td><td>۲۵٪</td><td>۲۵٪</td></tr></table>		ریض	فیز	شیم	رای	اتک	۱۰٪	۱۰٪	۱۰٪	۱۰٪	۱۰٪	۱۵٪	۱۵٪	۱۵٪	۱۵٪	۱۵٪	۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪
ریض	فیز	شیم	رای	اتک																											
۱۰٪	۱۰٪	۱۰٪	۱۰٪	۱۰٪																											
۱۵٪	۱۵٪	۱۵٪	۱۵٪	۱۵٪																											
۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪																											
۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪																											
۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪	۲۵٪																											
شرح و وزن شاخص‌ها																															
دانش‌آموختگان برنده جایزه «نوبل» یا جایزه «فیلدز»																															
اعضای هیئت علمی برنده جایزه «نوبل» یا جایزه «فیلدز»																															
پژوهشگران پر استناد در ۲۱ حوزه موضوعی																															
مقاله‌های منتشر شده در نمایه‌های استنادی علوم و علوم اجتماعی																															
نسبت مقاله‌های منتشر شده در ۲۰ درصد نخست فهرست مجله‌ها																															
داشتن یکی از این معیارها: برنده جایزه «نوبل»، برنده مدال «فیلدز»، پژوهشگر پر استناد، پدیدآور مقاله در مجله‌های «ساینس» یا «نیچر»، یا شمار بسیاری مقاله در نمایه‌های استنادی علوم (SCIE) و علوم اجتماعی (SSCI).																															
نمایه‌نامه استنادی «وب آو ساینس»؛ مجله‌های «ساینس» و «نیچر»؛ جایزه «نوبل» (فیزیک، شیمی، پزشکی، و اقتصاد)؛ جایزه «فیلدز» در ریاضیات؛ فهرست پژوهشگران پر استناد «تامسون روترز»؛ پرسشنامه‌ای که مؤسسه‌ها پر می‌کنند.																															
منبع(های) گردآوری داده																															
shanghairanking.com/ARWU-SUBJECT-Methodology-2015.html																															
پایگاه وب																															
contact@shanghairanking.com																															
نشانی تماس																															

نمودار ۳-۴. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی موضوعی علمی دانشگاه‌های جهان

۴-۴. رتبه‌بندی حوزه‌ای جهانی دانشگاه‌های «کیو.اس.»

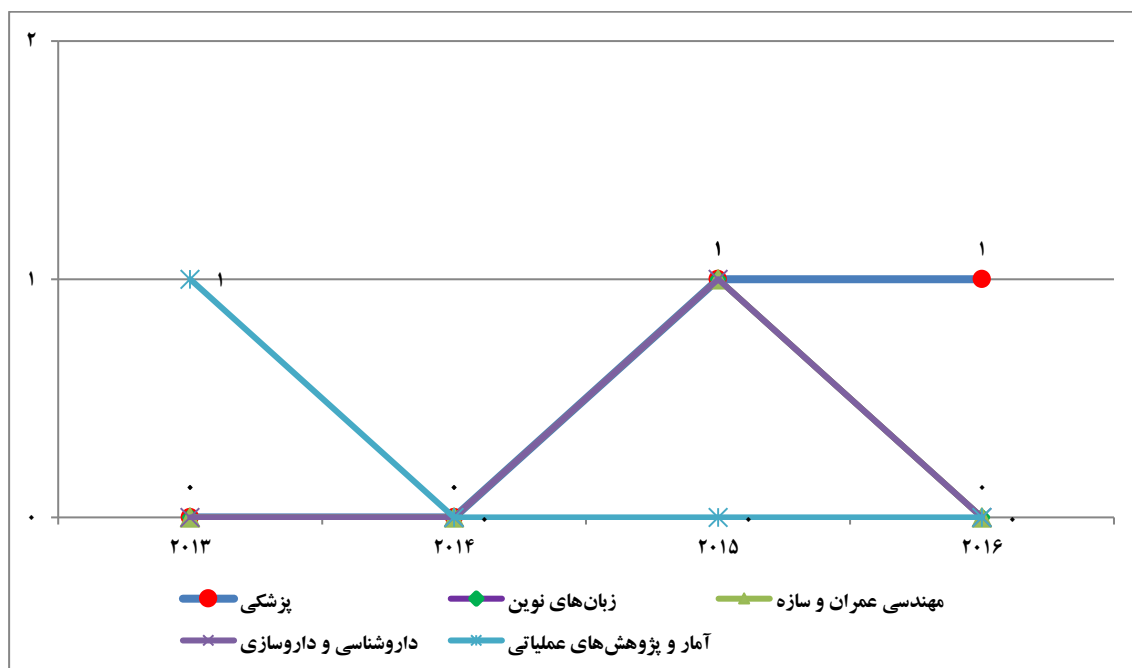
رتبه‌بندی حوزه‌ای جهانی دانشگاه‌های «کیو.اس.»	نام
QS World University Rankings by Faculty	نام به زبان انگلیسی
رتبه‌بندی حوزه‌ای «کیو.اس.»	نام کوتاه
هنر و علوم انسانی (هنا)؛ مهندسی و فناوری (منا)؛ علوم زیستی و پزشکی (زیس)؛ علوم طبیعی (رطب)؛ علوم اجتماعی و مدیریت (عاج)	پوشش حوزه‌ای
Quacquarelli Symonds Limited	ناشر
۲۰۱۱	تاریخ شروع
سالانه	دوره انتشار
۴۰۰ مؤسسه	شمار مؤسسه‌های برتر در هر حوزه
چهار	شمار شاخص‌ها
۱. اشتها علمی ۲. اشتها شغلی (دیدگاه کارفرماها درباره کیفیت کاری دانش‌آموختگان) ۳. سرانه استناد به انتشارات ۴. شاخص «اچ»	شرح و وزن شاخص‌ها
۳۰۰۰ مؤسسه بر پایه نظام‌های رتبه‌بندی ملی، پیمایش‌های جهانی، درخواست مؤسسه‌ها، و درخواست‌های افراد ارزیابی و با یکدیگر مقایسه می‌کند.	معیار ورود به ارزیابی
پیمایش اعضای هیئت علمی درباره جایگاه علمی مؤسسه‌ها؛ پیمایش کارفرمایان پیرامون کیفیت کار دانش‌آموختگان؛ نمایه‌نامه استنادی «اسکوپوس»؛ و پرسشنامه‌ای که مؤسسه‌ها پر می‌کنند.	منبع(های) گردآوری داده
topuniversities.com/faculty-rankings	پایگاه وب
rankings@qs.com	نشانی تماس

نمودار ۴-۴. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی حوزه‌ای علمی دانشگاه‌های جهان «کیو.اس.»

۴-۵. رتبه‌بندی موضوعی جهانی دانشگاه‌های «کیو. اس».

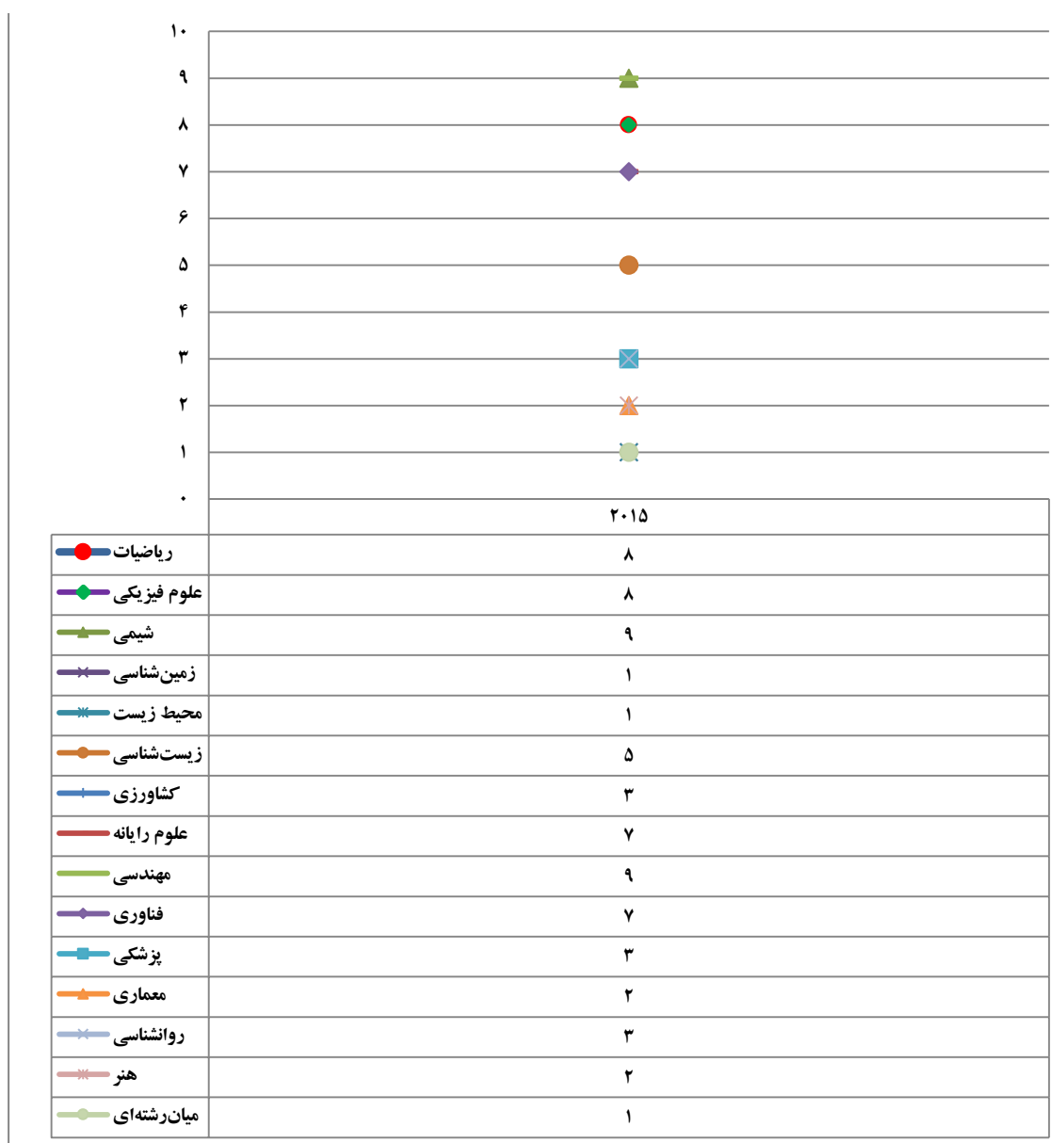
نام	رتبه‌بندی موضوعی جهانی دانشگاه‌های «کیو. اس»
نام به زبان انگلیسی	QS World University Rankings by Subject
نام کوتاه	رتبه‌بندی موضوعی «کیو. اس»
پوشش موضوعی	هنر و علوم انسانی (هنر و طراحی، زبان و ادبیات انگلیسی، تاریخ، زبان‌شناسی، زبان‌های نوین، فلسفه)؛ مهندسی و فناوری (معماری، مهندسی شیمی، مهندسی عمران و سازه، علوم رایانه، مهندسی برق و الکترونیک، مهندسی مکانیک - هوافضا - صنایع)؛ علوم زیستی و پزشکی (کشاورزی و جنگل‌داری، زیست‌شناسی، دندان‌پزشکی، پزشکی، داروشناسی و داروسازی، روان‌شناسی، دامپزشکی)؛ علوم طبیعی (فیزیک و ستاره‌شناسی، ریاضیات، محیط زیست، زمین‌شناسی و دریانوردی، شیمی، علوم مواد، جغرافیا)؛ علوم اجتماعی (حسابداری و مدیریت مالی، کسب‌وکار و مدیریت، ارتباطات و مطالعات رسانه، مطالعات توسعه، اقتصاد و اقتصادسنجی، علوم تربیتی، حقوق، علوم سیاسی و روابط بین‌الملل، جامعه‌شناسی، آمار)
ناشر	Quacquarelli Symonds Limited
تاریخ شروع	۲۰۱۱
دوره انتشار	سالانه
شمار مؤسسه‌های برتر	۱۰۰ مؤسسه
در هر موضوع	
شمار شاخص‌ها	چهار
شرح و وزن شاخص‌ها	۱. شهرت علمی ۲. شهرت شغلی (دیدگاه کارفرماها درباره کیفیت کاری دانش‌آموختگان) ۳. سرانته استناد به انتشارات ۴. شاخص «اچ»
معیار ورود به ارزیابی	۳۰۰۰ مؤسسه بر پایه نظام‌های رتبه‌بندی ملی، پیمایش‌های جهانی، درخواست مؤسسه‌ها، و درخواست‌های افراد ارزیابی و با یکدیگر مقایسه می‌کند.
منبع(های) گردآوری داده	پیمایش اعضای هیئت علمی درباره جایگاه علمی مؤسسه‌ها؛ پیمایش کارفرمایان پیرامون کیفیت کار دانش‌آموختگان؛ نمایه‌نامه استنادی «اسکوپوس»؛ پرسشنامه‌ای که مؤسسه‌ها پر می‌کنند.
پایگاه وب	topuniversities.com/subject-rankings
نشانی تماس	rankings@qs.com

نمودار ۴-۵. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی موضوعی علمی دانشگاه‌های جهان «کیو.اس.»

۴-۶. رتبه‌بندی موضوعی دانشگاه‌ها بر پایه عملکرد علمی

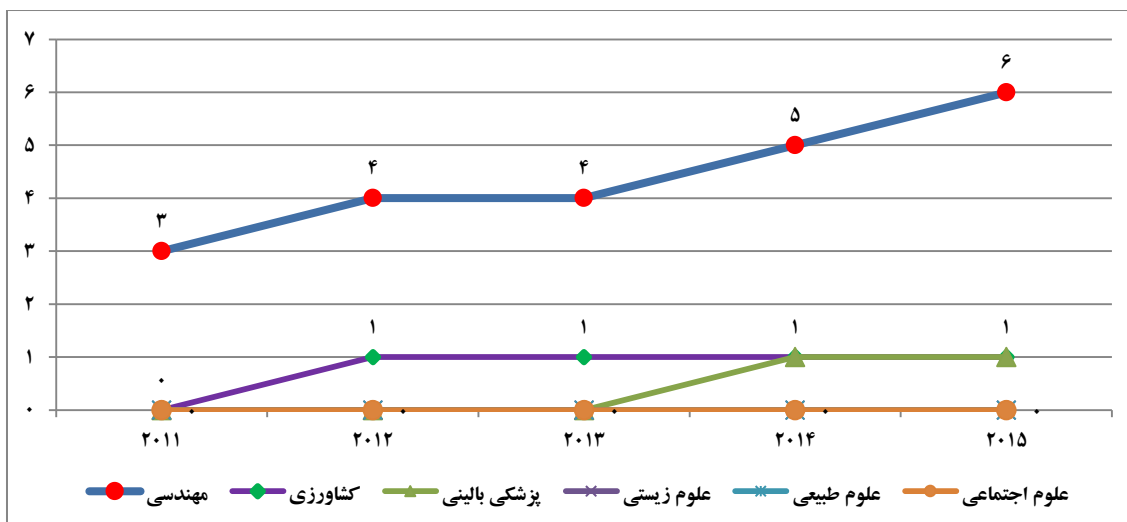
نام	رتبه‌بندی موضوعی دانشگاه‌ها بر پایه عملکرد علمی
نام به زبان انگلیسی	Field Based University Ranking by Academic Performance (URAP)
نام کوتاه	رتبه‌بندی موضوعی «یورپ»
پوشش موضوعی	ریاضیات؛ علوم فیزیکی؛ شیمی؛ زمین‌شناسی؛ محیط زیست؛ زیست‌شناسی؛ کشاورزی و دامپزشکی؛ علوم رایانه و اطلاعات؛ مهندسی؛ فناوری؛ علوم پزشکی و بهداشت؛ معماری و طراحی؛ علوم تربیتی؛ اقتصاد؛ تجارت، مدیریت، گردشگری، و خدمات؛ جامعه‌شناسی؛ روان‌شناسی و علوم شناختی؛ حقوق و مطالعات قانونی؛ مطالعات نگارش و هنرهای خلاق؛ زبان، ارتباطات، و فرهنگ؛ تاریخ و باستان‌شناسی؛ فلسفه و مطالعات مذهبی؛ میان‌رشته‌ای
ناشر	Institute of Middle East Technical University
تاریخ شروع	۲۰۱۱
دوره انتشار	سالانه
شمار مؤسسه‌های برتر در هر موضوع	شمار مؤسسه‌ها در موضوع‌های گوناگون متفاوت است.
شمار شاخص‌ها	شش
شرح و وزن شاخص‌ها	۱. شمار مقاله‌های سال گذشته (۲۱٪ امتیاز) ۲. شمار استادهای سه سال گذشته به مقاله‌های همان سه سال (۲۱٪ امتیاز) ۳. شمار کل انتشارات سه سال گذشته (مقاله، مقاله همایش، و غیره) (۱۰٪ امتیاز) ۴. بهره‌وری علمی بر پایه سرانه استناد مؤسسه در برابر سرانه جهانی (۱۸٪ امتیاز) ۵. تأثیر پژوهشی بر پایه سرانه استناد مؤسسه در برابر با سرانه جهانی (۱۵٪ امتیاز) ۶. همکاری جهانی (۱۵٪ امتیاز)
معیار ورود به ارزیابی	۲۵۰۰ مؤسسه با بیش‌ترین شمار انتشارات در نمایه‌نامه استنادی «وب آو ساینس» گزینش و سپس رتبه آنها در رشته‌های گوناگون روی وب منتشر می‌شود.
منبع(های) گردآوری داده	نمایه‌نامه استنادی «وب آو ساینس»
پایگاه وب	urapcenter.org/2014/fields.php
نشانی تماس	urapcenter.org/2015/contact.php

نمودار ۴-۶. روند سالانه شمار مؤسسه های ایرانی در نظام رتبه بندی موضوعی دانشگاه ها بر پایه عملکرد علمی

۴-۷. رتبه‌بندی حوزه‌ای عملکرد مقاله‌های علمی دانشگاه‌های جهان

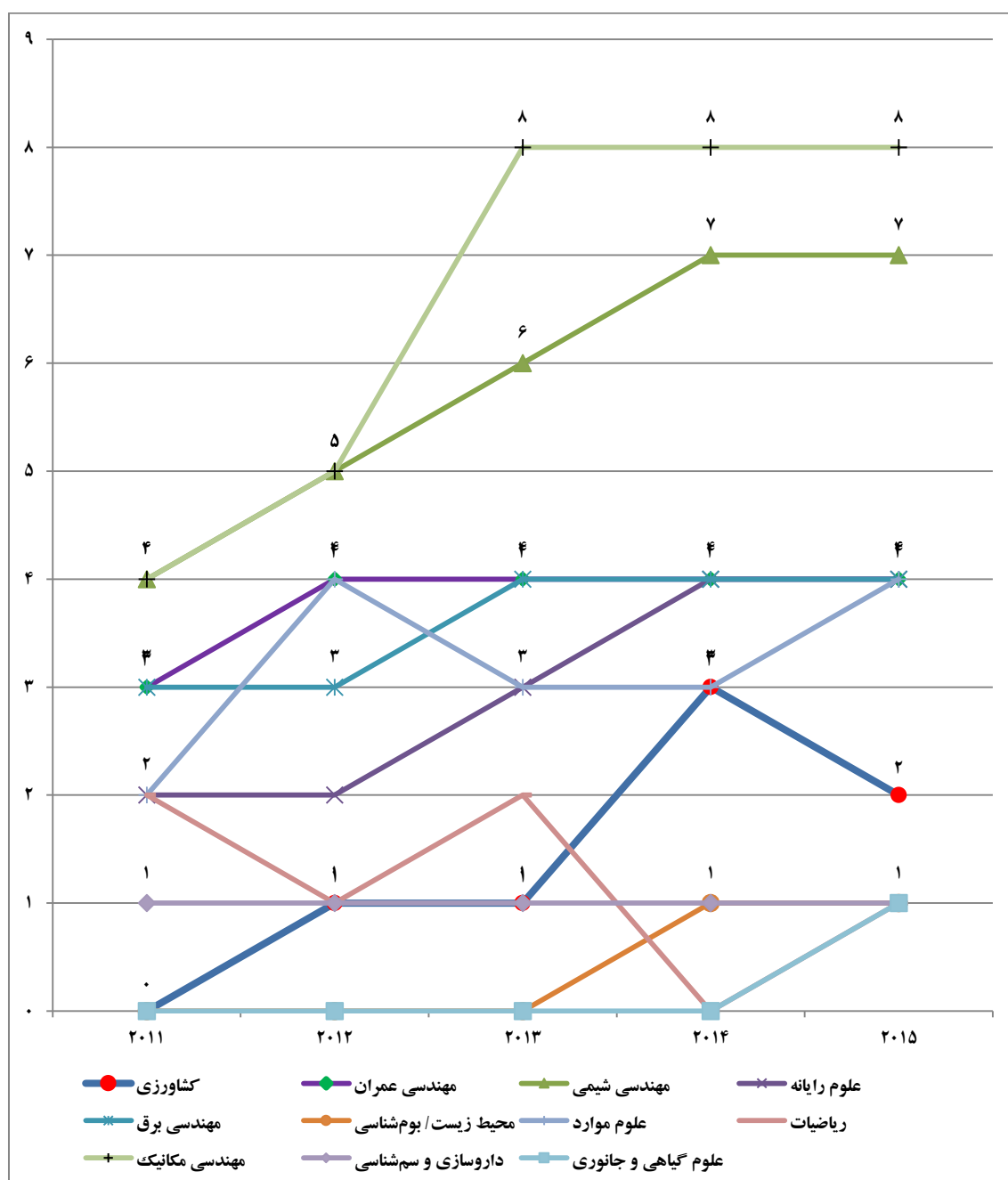
رتبه‌بندی حوزه‌ای عملکرد مقاله‌های علمی دانشگاه‌های جهان	نام
Performance Ranking of Scientific Papers for World Universities by Field	نام به زبان انگلیسی
رتبه‌بندی حوزه‌ای دانشگاه ملی تایوان	نام کوتاه
کشاورزی؛ پزشکی بالینی؛ مهندسی؛ علوم زیستی؛ علوم طبیعی؛ علوم اجتماعی	پوشش حوزه‌ای
National Taiwan University (NTU)	ناشر
۲۰۱۱	تاریخ شروع
سالانه	دوره انتشار
۳۰۰ مؤسسه	شمار مؤسسه‌های برتر
هشت	در هر حوزه
۱. بهره‌وری پژوهشی (۲۵٪ امتیاز): شمار مقاله‌ها در ۱۱ سال پیش (۱۰٪ امتیاز) و شمار مقاله‌ها در سال پیش (۱۵٪ امتیاز)	شرح و وزن شاخص‌ها
۲. تأثیر پژوهشی (۳۵٪ امتیاز): شمار استنادها در ۱۱ سال پیش (۱۵٪ امتیاز)، شمار استنادها در دو سال پیش (۱۰٪ امتیاز)، و میانگین استنادها در ۱۱ سال پیش (۱۰٪ امتیاز)	
۳. تعالی پژوهشی (۴۰٪ امتیاز): شاخص «اچ» در دو سال پیش (۱۰٪ امتیاز)، شمار مقاله‌های پر استناد در ۱۰ سال پیش (۱۵٪ امتیاز)، و شمار مقاله‌ها در مجله‌های با ضریب تأثیر بالا در دو سال پیش (۱۵٪ امتیاز)	
۷۰۰ مؤسسه برتر از ۴۰۰۰ مؤسسه در پایگاه «شاخص‌های ضروری علم» (Essential Science Indicators) برای ارزیابی بیشتر گزینش می‌شوند.	معیار ورود به ارزیابی
نمایه‌نامه استنادی «وب آو ساینس» و شاخص «اچ» «تامسون رويترز»	منبع (های) گردآوری داده
nturanking.lis.ntu.edu.tw/Others/FieldList-enus.aspx	پایگاه وب
lis@ntu.edu.tw, mhhuang@ntu.edu.tw	نشانی تماس

نمودار ۴-۷. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی حوزه‌ای عملکرد مقاله‌های علمی دانشگاه‌های جهان

۴-۸. رتبه‌بندی موضوعی عملکرد مقاله‌های علمی دانشگاه‌های جهان

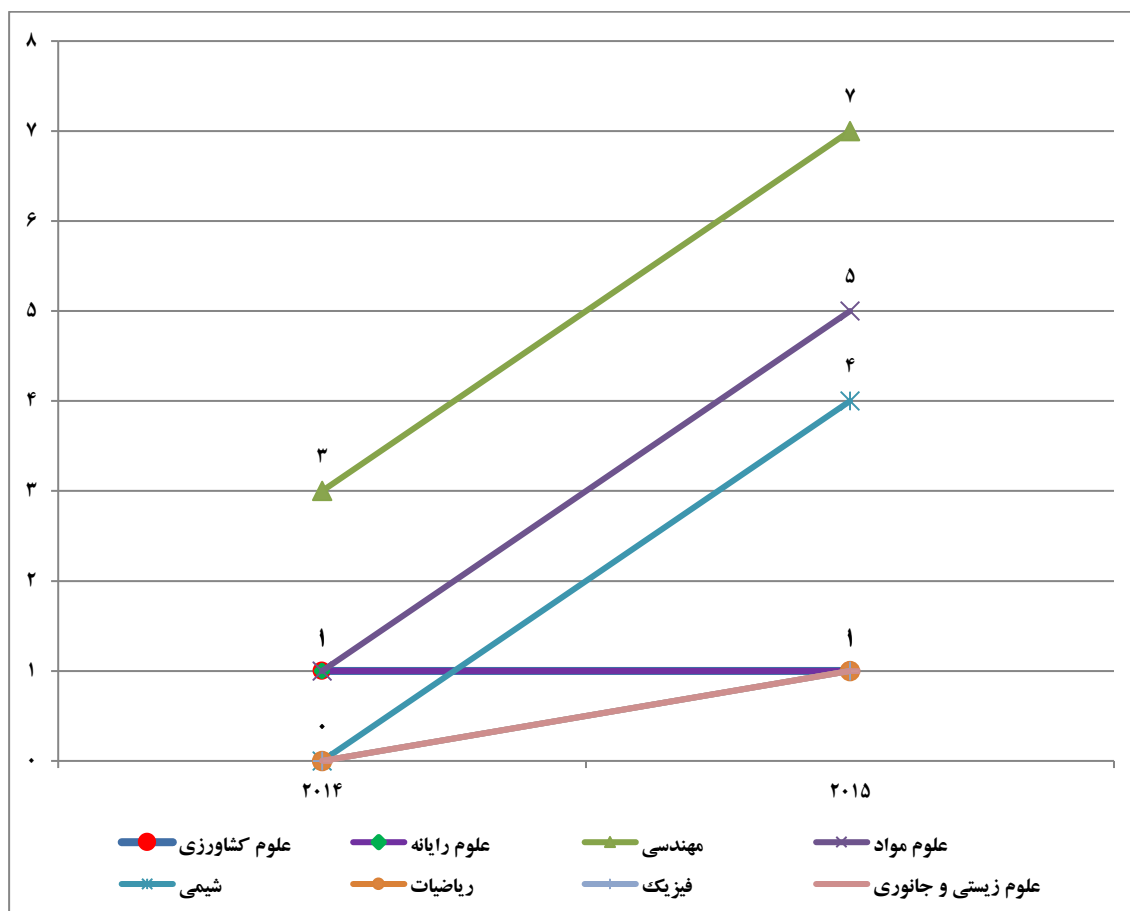
نام	رتبه‌بندی موضوعی عملکرد مقاله‌های علمی دانشگاه‌های جهان
نام به زبان انگلیسی	Performance Ranking of Scientific Papers for World Universities by Subject
نام کوتاه	رتبه‌بندی موضوعی دانشگاه ملی تایوان
پوشش موضوعی	کشاورزی؛ مهندسی عمران؛ علوم رایانه؛ مهندسی شیمی؛ شیمی؛ مهندسی برق؛ محیط زیست و بوم‌شناسی؛ علوم زمین؛ مهندسی مکانیک؛ علوم مواد؛ ریاضیات؛ جانورشناسی و گیاه‌شناسی؛ فیزیک؛ داروشناسی و سم‌شناسی
ناشر	National Taiwan University (NTU)
تاریخ شروع	۲۰۱۱
دوره انتشار	سالانه
شمار مؤسسه‌های برتر در هر موضوع	۳۰۰ مؤسسه
شمار شاخص‌ها	هشت
شرح و وزن شاخص‌ها	۱. بهره‌وری پژوهشی (۲۵٪ امتیاز): شمار مقاله‌ها در ۱۱ سال پیش (۱۰٪ امتیاز) و شمار مقاله‌ها در سال پیش (۱۵٪ امتیاز) ۲. تأثیر پژوهشی (۳۵٪ امتیاز): شمار استنادها در ۱۱ سال پیش (۱۵٪ امتیاز)، شمار استنادها در دو سال پیش (۱۰٪ امتیاز)، و میانگین استنادها در ۱۱ سال پیش (۱۰٪ امتیاز) ۳. تعالی پژوهشی (۴۰٪ امتیاز): شاخص «اچ» در دو سال پیش (۱۰٪ امتیاز)، شمار مقاله‌های پر استناد در ۱۰ سال پیش (۱۵٪ امتیاز)، و شمار مقاله‌ها در مجله‌های با ضریب تأثیر بالا در دو سال پیش (۱۵٪ امتیاز)
معیار ورود به ارزیابی	۷۰۰ مؤسسه برتر از ۴۰۰۰ مؤسسه در پایگاه «شاخص‌های ضروری علم» (Essential Science Indicators) برای ارزیابی بیشتر گزینش می‌شوند.
منبع(های) گردآوری داده	نمایه‌نامه استنادی «وب آو ساینس» و شاخص «اچ» «تامسون رویترز»
پایگاه وب	nturanking.lis.ntu.edu.tw/Others/SubjectList-enus.aspx
نشانی تماس	lis@ntu.edu.tw , mhhuang@ntu.edu.tw

نمودار ۴-۸. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی موضوعی عملکرد مقاله‌های علمی دانشگاه‌های جهان

۴-۹. رتبه‌بندی موضوعی بهترین دانشگاه‌های جهان «یو. اس. نیوز»

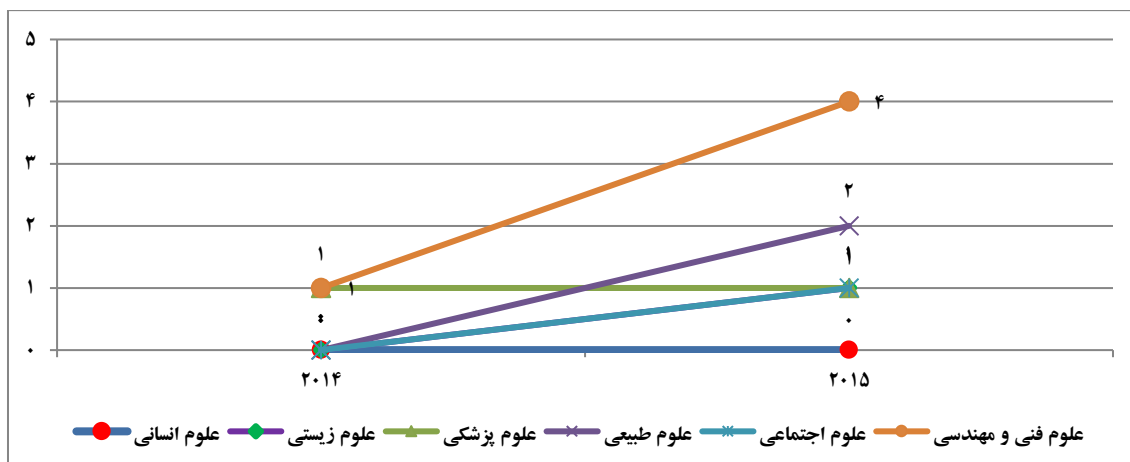
نام	رتبه‌بندی موضوعی بهترین دانشگاه‌های جهان «یو. اس. نیوز»			
نام به زبان انگلیسی	U.S. News Best Global Universities rankings by Subject			
نام کوتاه	رتبه‌بندی موضوعی «یو. اس. نیوز»			
پوشش موضوعی	کشاورزی؛ هنر و علوم انسانی؛ زیست‌شناسی و بیوشیمی؛ شیمی؛ پزشکی بالینی؛ علوم رایانه؛ اقتصاد و کسب‌وکار؛ مهندسی؛ محیط زیست/ بوم‌شناسی؛ زمین‌شناسی؛ ایمنی‌شناسی؛ علوم مواد؛ ریاضیات؛ میکروب‌شناسی؛ ژنتیک و زیست‌شناسی مولکولی؛ علوم اعصاب و رفتارشناسی؛ داروشناسی و سم‌شناسی؛ گیاه‌شناسی و جانورشناسی؛ روان‌درمانی/ روان‌شناسی؛ علوم اجتماعی و بهداشت عمومی؛ علوم فضا			
ناشر	U.S. News			
تاریخ شروع	۲۰۱۴			
دوره انتشار	سالانه			
شمار مؤسسه‌های برتر در هر موضوع	۱۰۰ مؤسسه			
شمار شاخص‌ها	۱۰			
شرح و وزن شاخص‌ها	علوم سخت	علوم نرم	هنر و علوم انسانی	
	۱۲/۵٪	۱۲/۵٪	۲۰٪	اشتهار جهانی در پژوهش
	۱۲/۵٪	۱۲/۵٪	۱۵٪	اشتهار منطقه‌ای در پژوهش
	۱۵٪	۱۷/۵٪	۱۰٪	شمار انتشارات
	۰	۰	۵٪	کتاب‌ها
	۰	۰	۱/۶٪	همایش‌ها
	۱۰٪	۷/۵٪	۷/۵٪	تأثیر استنادی تعدیل شده
	۱۵٪	۱۲/۵٪	۷/۵٪	کل استنادها
	۱۵٪	۱۷/۵٪	۷/۵٪	شمار انتشارات موجود در ۱۰ درصد انتشارات پر استناد
	۱۰٪	۱۰٪	۷/۵٪	نسبت انتشارات موجود در ۱۰ درصد انتشارات پر استناد
	۱۰٪	۱۰٪	۵٪	همکاری جهانی
	۱۰۰۰ مؤسسه برتر بر پایه پایگاه‌های «تامسون رویترز» برای ارزیابی گزینش می‌شوند.			
	پیمایش اشتهار علمی «تامسون رویترز»؛ پایگاه «تامسون رویترز این‌سایتس» (Thomson Reuters InCites)؛ و نمایه‌نامه استنادی «وب آو ساینس»			
پایگاه وب	usnews.com/education/best-global-universities/rankings?int=a27a09			
نشانی تماس	usnews.com/info/features/contact			

نمودار ۴-۹. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی موضوعی بهترین دانشگاه‌های جهان «یو. اس. نیوز»

۴-۱۰. رتبه‌بندی موضوعی دانشگاهی «راوند»

نام	رتبه‌بندی موضوعی دانشگاهی «راوند»
نام به زبان انگلیسی	Round University Rankings by Subject
نام کوتاه	رتبه‌بندی موضوعی «راوند»
پوشش موضوعی	علوم انسانی (هنا)؛ علوم زیستی (زیس)؛ علوم پزشکی (پاب)؛ علوم طبیعی (رطب)؛ علوم اجتماعی (عاج)؛ علوم فنی و مهندسی (منا)
ناشر	RUR Rankings Agency
تاریخ شروع	۲۰۱۴
دوره انتشار	سالانه
شمار مؤسسه‌های برتر در هر موضوع	متغیر
شمار شاخص‌ها	۴
شرح و وزن شاخص‌ها	۱. آموزش (۴۰٪ امتیاز) ۲. پژوهش (۴۰٪ امتیاز) ۳. تنوع جهانی (۱۰٪ امتیاز) ۴. پایداری مالی (۱۰٪ امتیاز)
معیار ورود به ارزیابی	مؤسسه‌هایی که اطلاعاتشان در «پروژه جهانی پروفایل‌های سازمانی» (GIPP) - که توسط مؤسسه «تامسون رویترز» گردآوری می‌شود، ثبت شده باشد در این نظام رتبه‌بندی شرکت داده می‌شوند.
منبع (های) گردآوری داده	نمایه‌نامه استنادی «وب آو ساینس» و پرسشنامه‌هایی که مؤسسه‌ها پر می‌کنند.
پایگاه وب	roundranking.com
نشانی تماس	info@roundranking.com

نمودار ۴-۱۰. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی موضوعی دانشگاهی «راوند»

فصل پنجم

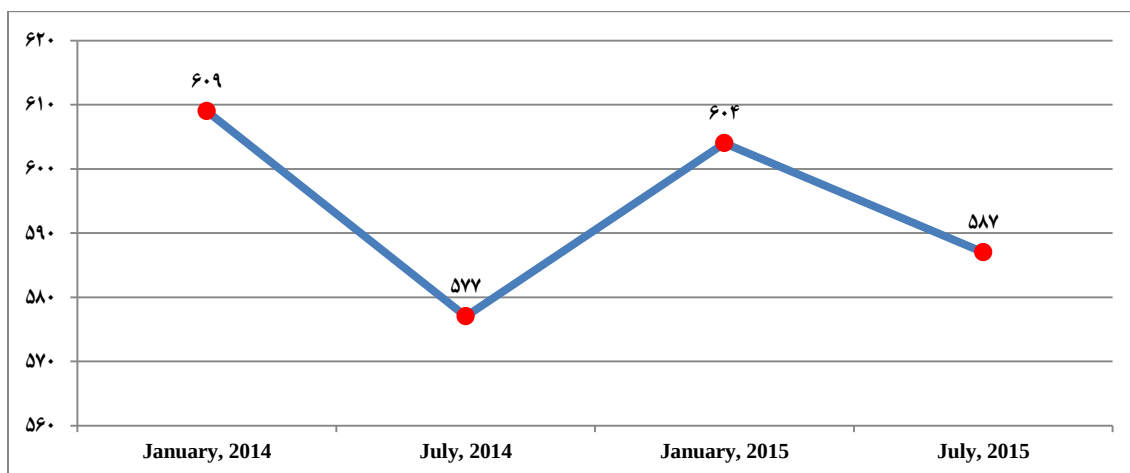
جایگاه مؤسسه‌ها در نظام‌های رتبه‌بندی وبگاه‌ها

با اهمیت روزافزون وب در جامعه علمی، نظام‌هایی برای رتبه‌بندی مؤسسه‌ها پدید آمده که سنجش عملکرد آنها را در محیط وب پی می‌گیرند. در این نظام‌ها تنها کنش و حضور مؤسسه‌ها در محیط وب ارزیابی می‌شود. در این فصل رتبه‌بندی وبگاه مؤسسه‌ها گزارش می‌شود.

۱-۵. رتبه‌بندی وب دانشگاه‌ها

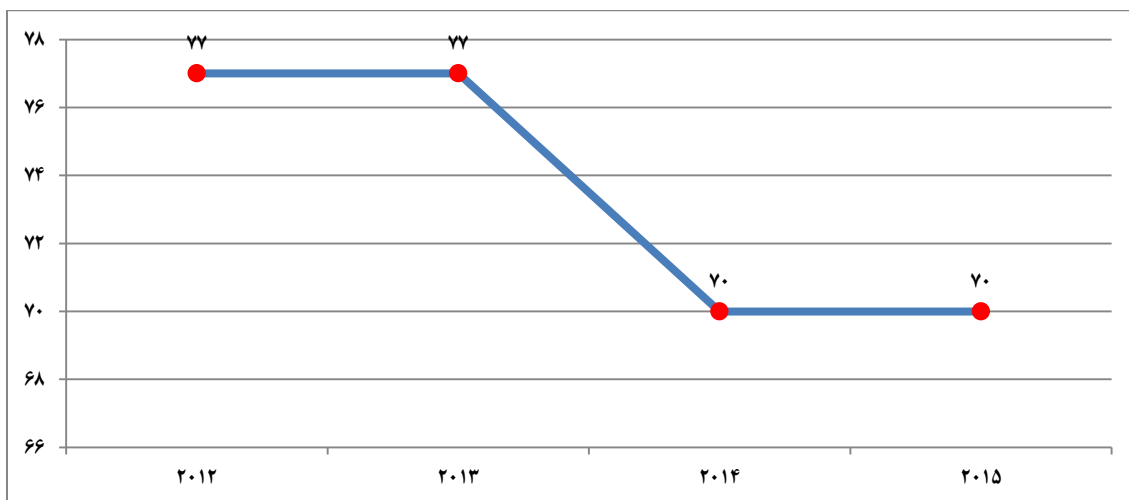
نام	رتبه‌بندی وب دانشگاه‌ها
نام به زبان انگلیسی	Ranking Web of Universities (Webometrics)
نام کوتاه	رتبه‌بندی «وبومتریکس»
هدف	بهبود وضعیت حضور علمی در وب و پشتیبانی از جریان دسترسی آزاد
ناشر	Cybermetrics Lab (Spanish National Research Council, CSIC)
تاریخ شروع	۲۰۰۴
دوره انتشار	شش ماهه
شمار مؤسسه‌های برتر	بیش از ۲۰۰۰۰ مؤسسه
شمار شاخص‌ها	چهار
شرح و وزن شاخص‌ها	۱. حجم وب (حضور): شمار صفحه‌های وب بازیابی شده از موتورهای جست‌وجوی «گوگل»، «یاهو»، و «بینگ» (۱۰٪ امتیاز) ۲. پیوند به/از وبگاه مؤسسه (رؤیت‌پذیری): شمار کل پیوندهای واحد دریافت شده در یک وبگاه، بر پایه وبگاه «یاهو» (۵۰٪ امتیاز) ۳. شمار فایل‌های غنی (دسترسی): فایل‌های PDF، PS، DOC، و PPT(X) (۱۰٪ امتیاز) ۴. پژوهش (ممتازی): شمار انتشارات پر استناد (۱۰٪ نخست در هر حوزه موضوعی) پنج سال گذشته بر پایه داده‌های «سایمگو» (۳۰٪ امتیاز)
معیار ورود به ارزیابی	مؤسسه‌هایی که دارای دامنه دانشگاهی (مانند ac یا edu) هستند و مؤسسه‌های معتبر آموزشی - پژوهشی دیگری که دامنه دانشگاهی ندارند در این نظام ارزیابی می‌شوند.
منبع(های) گردآوری داده	موتور جست‌وجوی «گوگل»؛ موتور جست‌وجوی «یاهو»؛ موتور جست‌وجوی «بینگ»؛ «گوگل اسکالر»؛ مؤسسه «سایمگو»
پایگاه وب	webometrics.info
نشانی تماس	isidro.aguillo@cchs.csic.es

نمودار ۱-۵. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی وب دانشگاه‌ها «وبومتریکس»

۲-۵. رتبه‌بندی وب پژوهشگاه‌ها

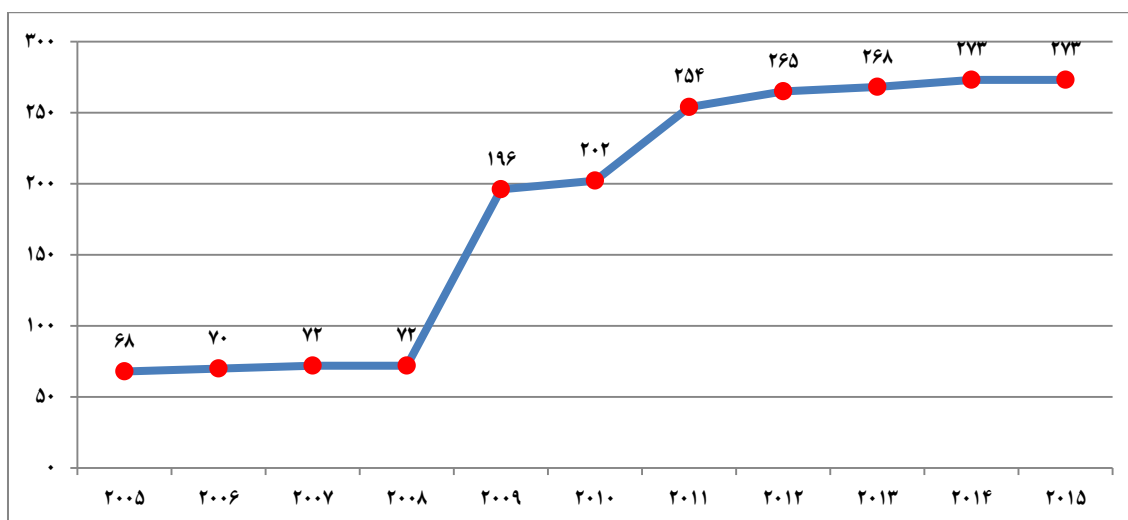
نام	رتبه‌بندی وب پژوهشگاه‌ها
نام به زبان انگلیسی	Ranking Web of Research Centers (Webometrics)
نام کوتاه	رتبه‌بندی «وبومتریکس»
هدف	بهبود وضعیت حضور علمی در وب و پشتیبانی از جریان دسترسی آزاد.
ناشر	Cybermetrics Lab (Spanish National Research Council, CSIC)
تاریخ شروع	۲۰۰۶
دوره انتشار	سالانه
شمار مؤسسه‌های برتر	بیش از ۸۰۰۰ مؤسسه
شمار شاخص‌ها	چهار
شرح و وزن شاخص‌ها	۱. پیوند به/از وبگاه مؤسسه (رؤیت‌پذیری): شمار پیوندهای واحد دریافت شده در یک وبگاه، بر پایه وبگاه «یاهو» (۵۰٪ امتیاز) ۲. حجم وب (حضور): شمار صفحه‌های وب بازیابی شده از موتورهای جست‌وجوی «گوگل»، «یاهو»، و «بینگ» (۱۰٪ امتیاز) ۳. شمار فایل‌های غنی (دسترسی): فایل‌های PDF، PS، DOC، و PPT(X) (۱۰٪ امتیاز) ۴. پژوهش (ممتازی): شمار انتشارات پنج سال گذشته در «گوگل اسکالر» (۳۰٪ امتیاز)
معیار ورود به ارزیابی	مؤسسه‌هایی که دارای دامنه دانشگاهی (مانند .ac یا .edu) هستند و مؤسسه‌های معتبر آموزشی - پژوهشی دیگری که دامنه دانشگاهی ندارند.
منبع(های) گردآوری داده	موتور جست‌وجوی «گوگل»؛ موتور جست‌وجوی «یاهو»؛ موتور جست‌وجوی «بینگ»؛ «گوگل اسکالر»؛ و مؤسسه «سایمگو»
پایگاه وب	research.webometrics.info
نشانی تماس	isidro.aguillo@cchs.csic.es

نمودار ۲-۵. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی وب پژوهشگاه‌ها «وبومتریکس»

۳-۵. رتبه‌بندی جهانی وب دانشگاه‌ها و کالج‌ها

نام	رتبه‌بندی جهانی وب دانشگاه‌ها و کالج‌ها
نام به زبان انگلیسی	International Colleges & Universities Web Ranking
نام کوتاه	رتبه‌بندی «فور. آی. سی. یو.»
هدف	بهبود وضعیت حضور علمی در وب و پشتیبانی از جریان دسترسی آزاد.
ناشر	4 International Colleges & Universities (4ICU)
تاریخ شروع	۲۰۰۵
دوره انتشار	سالانه
شمار مؤسسه‌های برتر	بیش از ۱۱۰۰۰ مؤسسه
شمار شاخص‌ها	پنج
شرح و وزن شاخص‌ها	۱. «پیج‌رنک» «گوگل» ۲. رتبه ترافیک «الکسا» ۳. شمار پیوندها به ازای هر دامنه ۴. استناد: مقیاسی از صفر تا ۱۰۰ که مؤسسه «مجستیک» به هر وبگاه می‌دهد ۵. اعتماد: مقیاسی از صفر تا ۱۰۰ که مؤسسه «مجستیک» به هر وبگاه می‌دهد
معیار ورود به ارزیابی	مؤسسه‌هایی که: (۱) یک نهاد ملی، منطقه‌ای، یا جهانی آنها را تأیید کند؛ (۲) مقاطع تحصیلی چهار ساله یا/ و تحصیلات تکمیلی را پوشش دهند؛ و (۳) از آموزش چهره‌به‌چهره و حضوری پشتیبانی کنند.
منبع(های) گردآوری داده	موتور جست‌وجوی «گوگل»؛ وبگاه «الکسا» (Alexa)؛ و «مجستیک سئو» (Majestic Seo)
پایگاه وب	4icu.org
نشانی تماس	4icu.org/about/contact.htm

نمودار ۳-۵. روند سالانه شمار مؤسسه‌های ایرانی در نظام رتبه‌بندی جهانی وب دانشگاه‌ها و کالج‌ها

فصل ششم

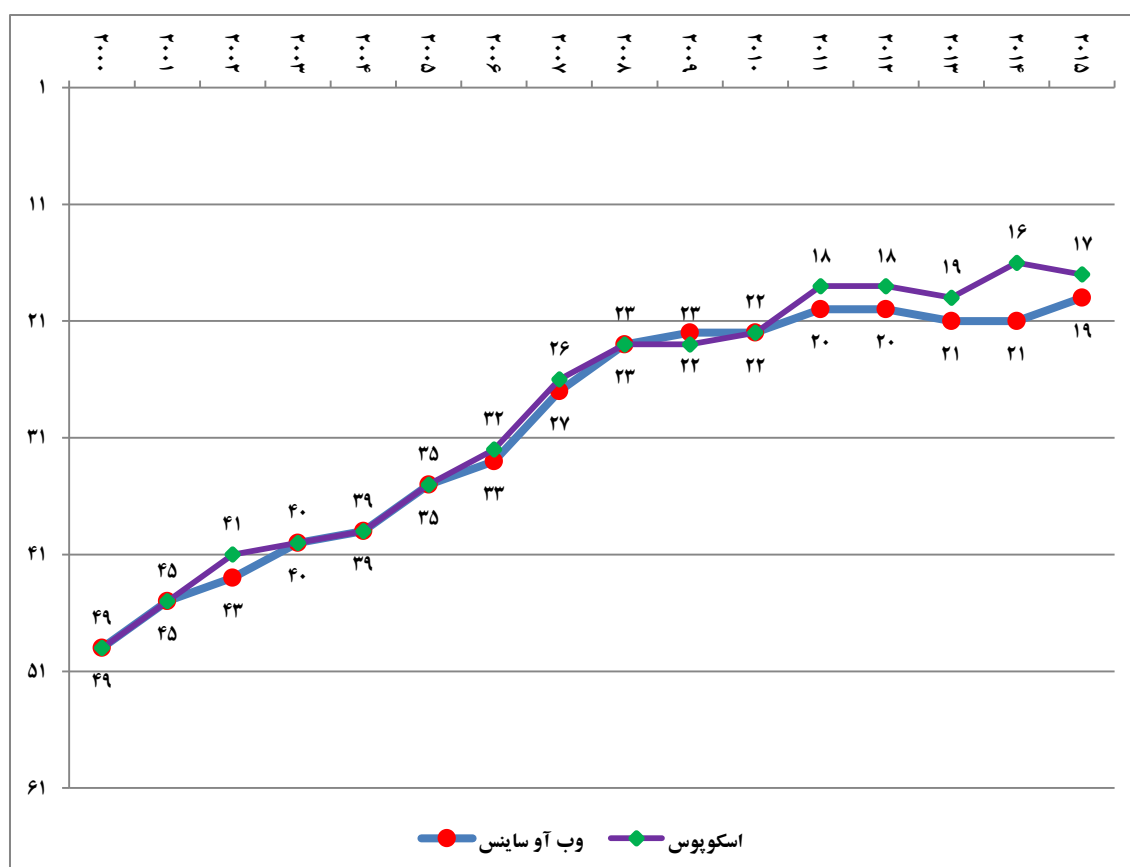
جایگاه ایران در نمایه‌های استنادی

نمایه‌های استنادی کلیدی پایگاه‌هایی هستند که به نمایه‌سازی نشریه‌های علمی و انتشارات پژوهشگران می‌پردازند. دو نمایه‌نامه کلیدی در جهان «وب آو ساینس» و «اسکوپوس» هستند که همگان در سراسر جهان آنها را بازدید می‌کنند. در این فصل گزارش‌هایی می‌آیند که بر پایه داده‌های این دو نمایه استنادی هستند.

۶-۱. شمار انتشارات

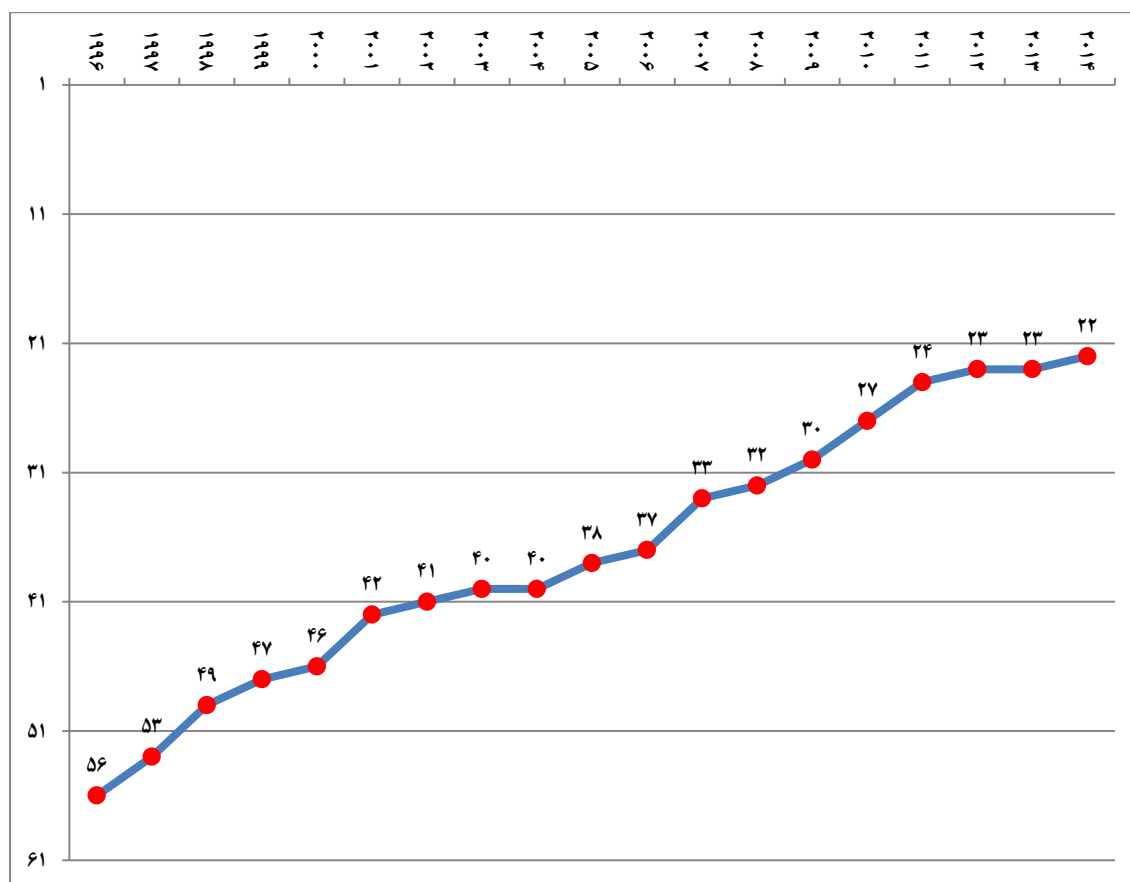
نام	شمار انتشارات
نام به زبان انگلیسی	Publications
توصیف	انتشارات، همه مدارکی هستند که در نمایه‌نامه‌های استنادی نمایه می‌شوند. این شاخص تنها به سنجش کمیت این انتشارات می‌پردازد. شمار بیشتر انتشارات یک کشور نشانی از جایگاه علمی مهم‌تر آن کشور دارد. پایگاه «وب آو ساینس» نزدیک به ۴۰ گونه مدرک را به‌عنوان محمل‌های ارتباط علمی می‌داند و آنها را نمایه می‌کند. مقاله مجله، مقاله همایش، فصل کتاب، یادداشت سردبیر، و... از این گونه‌ها هستند.
ناشران	Thomson Reuters Elsevier
پوشش زمانی گزارش	سالانه
پایگاه‌های وب	thomsonreuters.com/en/products-services/scholarly-scientific-research/scholarly-search-and-discovery/web-of-science.html scopus.com
نشانی تماس	thomsonreuters.com/en/contact-us.html help.elsevier.com/app/ask_scopus/p/8150

نمودار ۶-۱. روند سالانه رتبه ایران در شمار انتشارات نمایه‌نامه «وب آو ساینس» و «اسکوپوس»

۲-۶. شمار استنادها

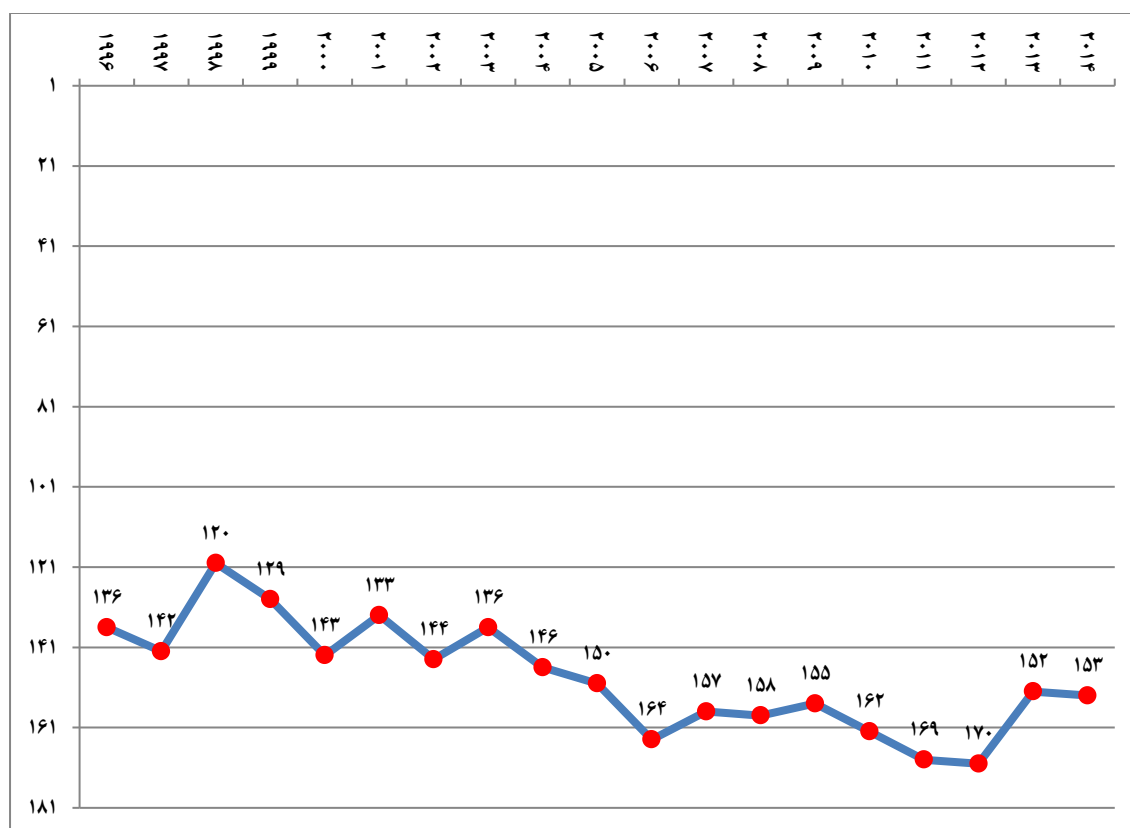
شمار استنادها	نام
Citations Count	نام به زبان انگلیسی
استناد به معنای سند قراردادن یک مدرک (مانند مقاله) و نشان‌دهنده کاربرد دانش پیشین است. شمارش استنادها که بیشتر با نام «تحلیل استنادی» شناخته می‌شود، از شاخص‌های سنجش کیفیت نسبی انتشارات علمی است. برای آنکه اثری علمی ارزیابی شود، شمار استنادهایی که دریافت کرده است به کار می‌رود. شمار استنادهای یک اثر، اطلاعاتی را درباره تأثیر آن در یک حوزه موضوعی به دست می‌دهد. شمار استنادها در پایگاه‌هایی که ساختار نمایه‌سازی استنادی دارند، می‌آید. «مقاله» بیشترین مدرک قابل استناد است که در نمایه‌نامه‌های استنادی بدان توجه می‌شود.	توصیف
Elsevier	ناشر
سالانه	پوشش زمانی گزارش
scopus.com	پایگاه وب
help.elsevier.com/app/ask_scopus/p/8150	نشانی تماس

نمودار ۲-۶. روند سالانه رتبه ایران در شمار استنادهای «اسکوپوس»

۳-۶. میانگین سرانه استناد به مقاله (سالانه)

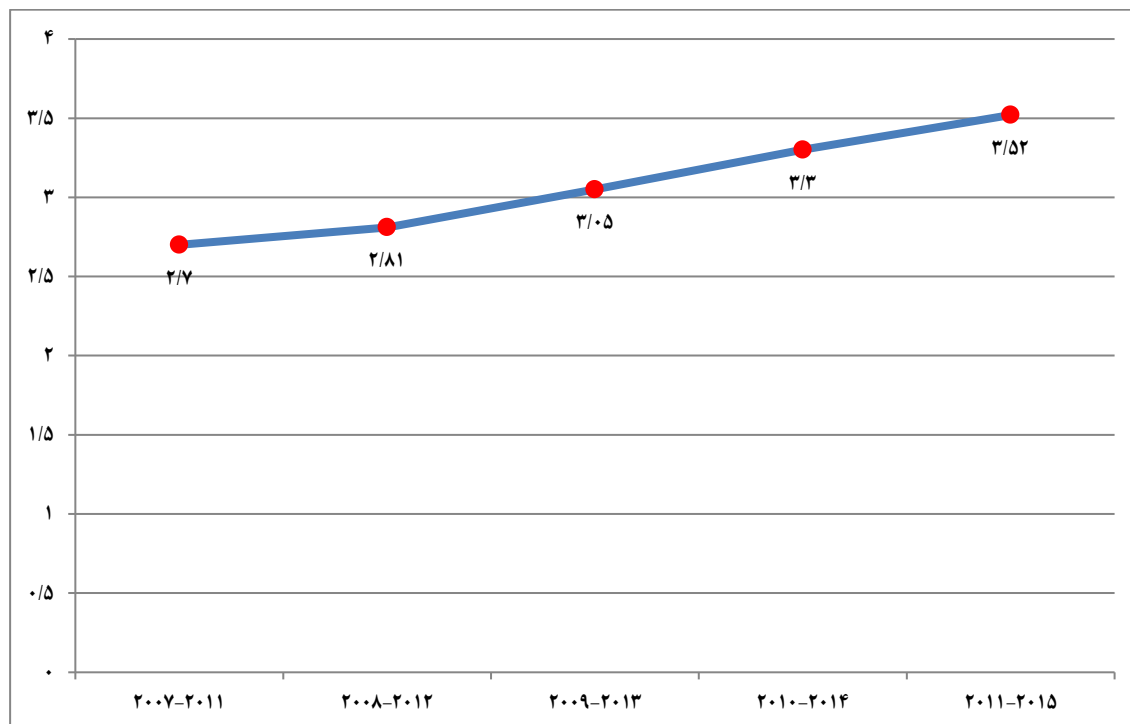
نام	میانگین سرانه استناد به مقاله (سالانه)
نام به زبان انگلیسی	Average Number of Citations Per Paper (ANCPP)
توصیف	از آنجایی که شمار استنادها به تنهایی نمی تواند کیفیت مقاله های یک کشور را به درستی نشان دهد، شاخص کیفی تری برای ارزیابی تأثیر مقاله ها ارائه شده است. «میانگین سرانه استناد به مقاله» نشان می دهد که به هر مقاله یک کشور چه اندازه استناد می شود. این شاخص از تقسیم «شمار استنادها» به «شمار مدارک قابل استناد» به دست می آید. برای نمونه، اگر اندازه این شاخص برای کشوری «چهار» باشد، به هر مدرک قابل استناد آن کشور، به طور میانگین چهار بار استناد شده است. «میانگین سرانه استناد به مقاله» شاخصی کاربردی برای ارزیابی میانگین تأثیر یک کشور است.
ناشر	Elsevier
پوشش زمانی گزارش	سالانه
پایگاه وب	scopus.com
نشانی تماس	help.elsevier.com/app/ask_scopus/p/8150

نمودار ۳-۶. روند سالانه رتبه ایران در میانگین سرانه استناد به انتشارات (سالانه)

۶-۴. میانگین سرانه استناد به مقاله (پنج ساله)

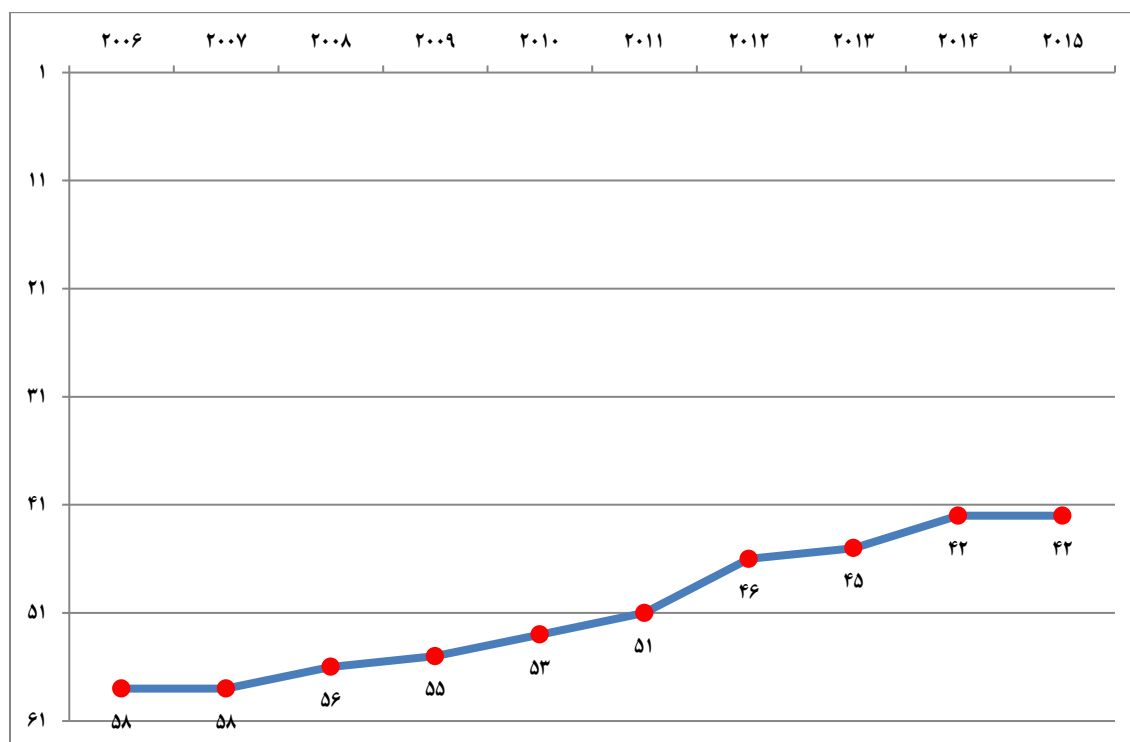
نام	میانگین سرانه استناد به مقاله (پنج ساله)
نام به زبان انگلیسی	Average Number of Citations Per Paper-5Year (ANCPP)
توصیف	از آنجایی که شمار استنادها به تنهایی نمی تواند کیفیت مقاله های یک کشور را به درستی نشان دهد، شاخص کیفی تری برای ارزیابی تأثیر مقاله ها ارائه شده است. «میانگین سرانه استناد به مقاله» نشان می دهد که به هر مقاله یک کشور چه اندازه استناد می شود. این شاخص از تقسیم «شمار استنادها» به «شمار مدارک قابل استناد» به دست می آید. برای نمونه، اگر اندازه این شاخص برای کشوری «چهار» باشد، به هر مدرک قابل استناد آن کشور، به طور میانگین چهار بار استناد شده است. «میانگین سرانه استناد به مقاله» شاخصی کاربردی برای ارزیابی میانگین تأثیر یک کشور است. این شاخص از آمار پنج سال گذشته برای بررسی جایگاه کشورها استفاده می کند.
ناشر	Essential Science Indicators (ESI)
پوشش زمانی گزارش	پنج سالانه
پایگاه وب	thomsonreuters.com/en/products-services/scholarly-scientific-research/research-management-and-evaluation/essential-science-indicators.html
نشانی تماس	ip-science.thomsonreuters.com/techsupport

نمودار ۶-۴. روند سالانه میانگین سرانه استناد به انتشارات پژوهشگران ایرانی (پنج ساله)

۵-۶. شاخص «اچ»

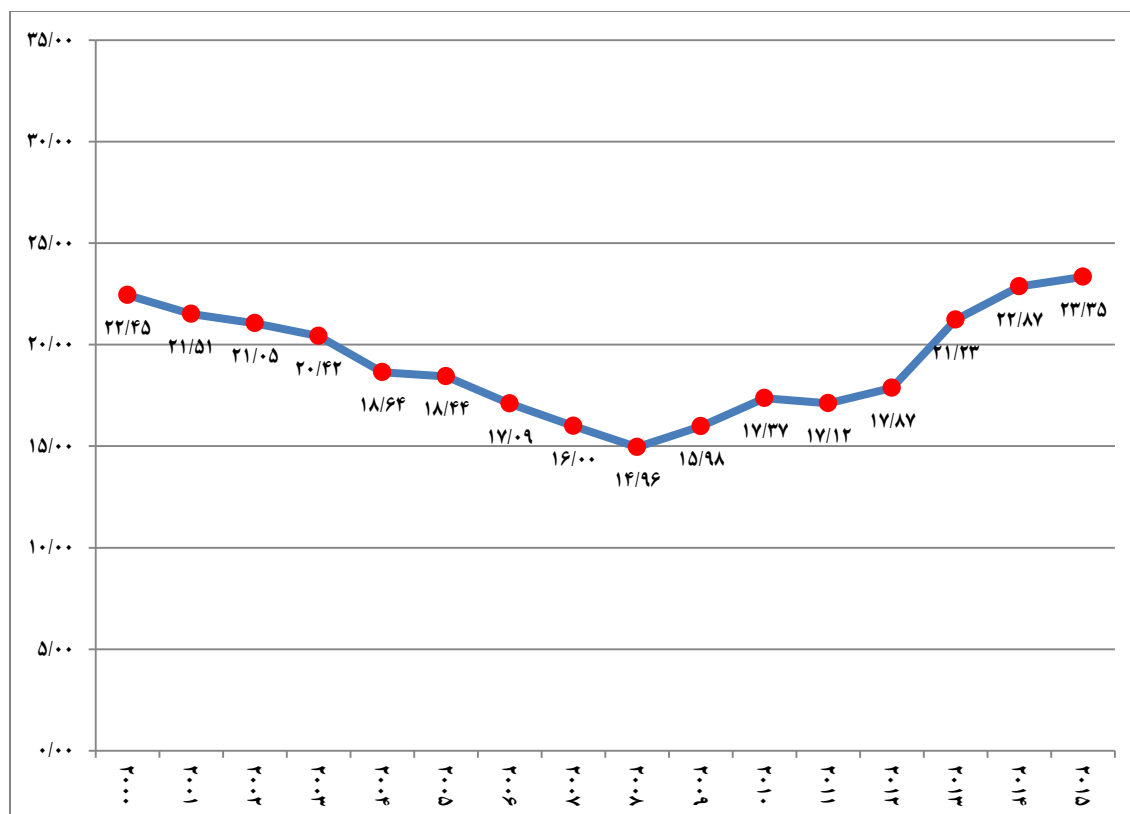
نام	شاخص «اچ»
نام به زبان انگلیسی	H-Index
توصیف	شاخص «اچ» یا شاخص «هیرش» از شاخص‌های کمابیش نوین علم‌سنجی برای اندازه‌گیری بهره‌وری و تأثیر استنادی انتشارات است. اگر چه این شاخص بیشتر برای ارزیابی پژوهشگران به کار می‌رود، ولی می‌توان از آن برای ارزیابی مؤسسه‌ها، مجله‌ها، و کشورها نیز بهره گرفت. برای محاسبه این شاخص دو سنج «شمار انتشارات» و «شمار استنادها» به کار می‌روند. شاخص «اچ» جایی است که شمار انتشارات و شمار استنادها با یکدیگر برخورد می‌کنند. برای نمونه، اگر شاخص «اچ» کشوری ۵۰ شود، آن کشور دارای ۵۰ مقاله است که به هر کدام از آنها دست کم ۵۰ بار استناد شده است.
ناشران	Elsevier
پوشش زمانی گزارش	سالانه
پایگاه‌های وب	scopus.com
نشانی تماس	help.elsevier.com/app/ask_scopus/p/8150

نمودار ۵-۶. روند سالانه رتبه ایران در شاخص «اچ»

۶-۶. همکاری علمی جهانی

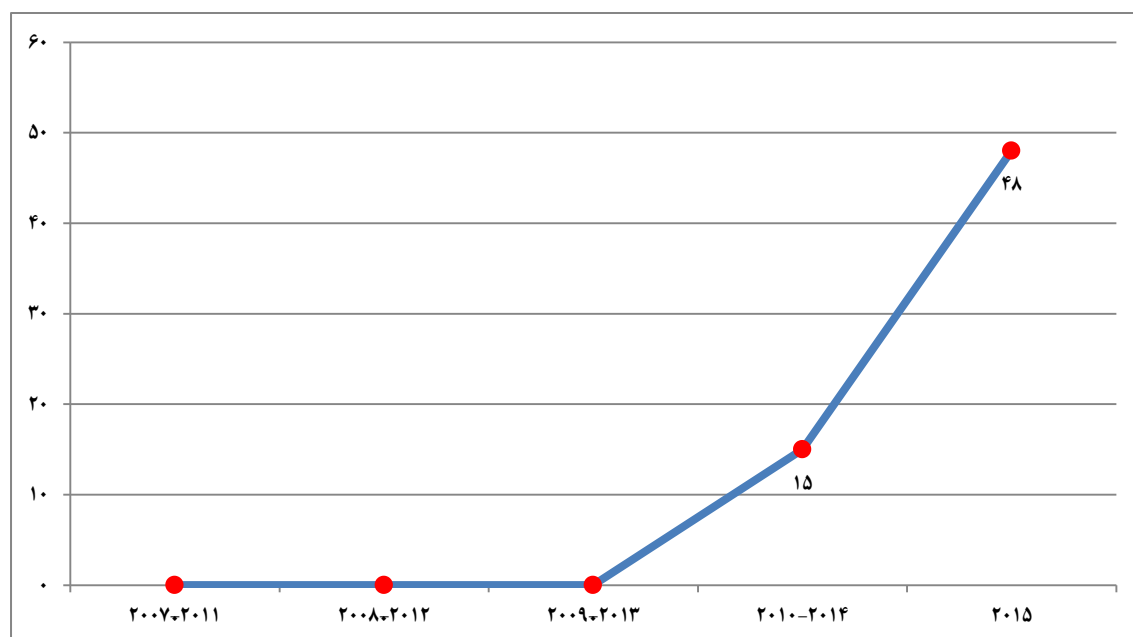
نام	همکاری علمی جهانی
نام به زبان انگلیسی	International Scientific Collaboration
توصیف	افزایش حوزه‌های میان‌رشته‌ای و همچنین کم‌رنگ شدن مرزهای جغرافیایی در پدیدآوری دانش و نگارش آثار علمی، همکاری پژوهشگران کشورهای گوناگون را در نگارش یک اثر علمی در پی داشته است. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که چنین آثاری کیفیت بهتری دارند، رؤیت‌پذیری آنها بیشتر است، و شمار استادهای بیشتری نیز دریافت می‌کنند. این شاخص علم‌سنجی در برخی از نظام‌های رتبه‌بندی مؤسسه‌ها (مانند نظام رتبه‌بندی «لایدن») دارای اهمیت بالایی است.
ناشر	Thomson Reuters
پوشش زمانی گزارش	سالانه
پایگاه‌های وب	thomsonreuters.com/en/products-services/scholarly-scientific-research/scholarly-search-and-discovery/web-of-science.html
نشانی تماس	thomsonreuters.com/en/contact-us.html

نمودار ۶-۶. روند سالانه نسبت (درصد) همکاری علمی جهانی ایران در نمایه‌نامه «وب آو ساینس»

۶-۷. شمار مقاله‌های داغ

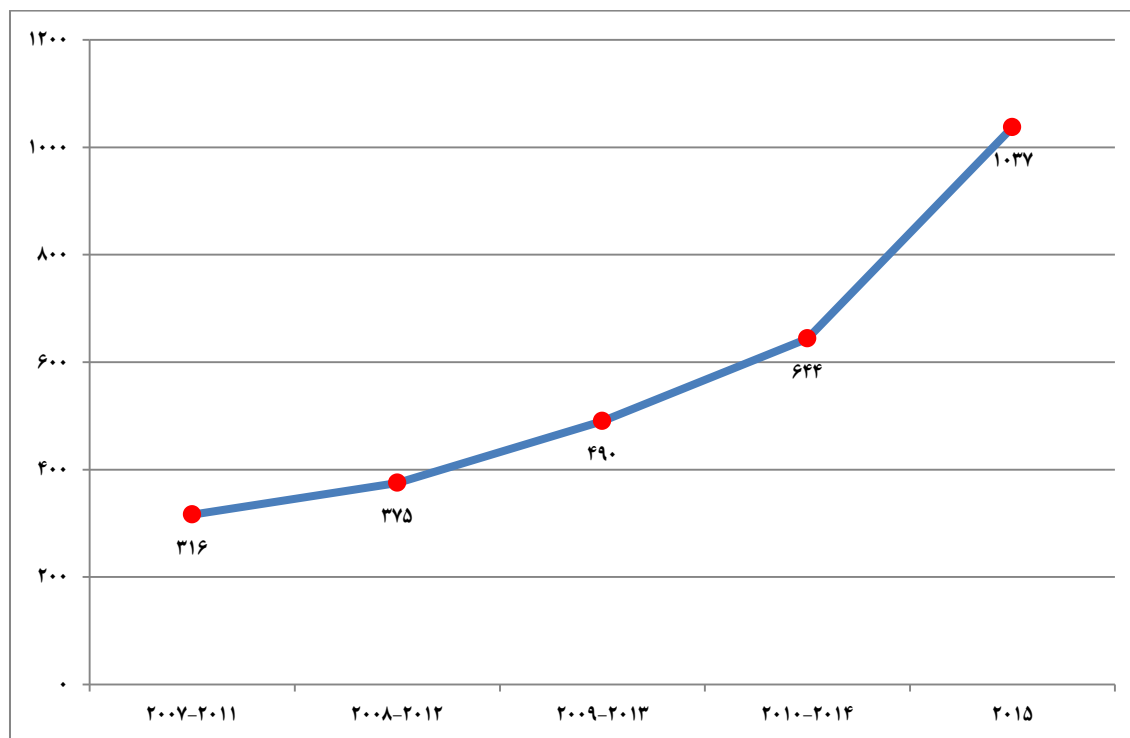
نام	شمار مقاله‌های داغ
نام به زبان انگلیسی	Hot Papers
توصیف	شمار استادهای بیشتر مقاله‌ها در دو، سه، یا چهار سال پس از انتشار آن به بیشینه می‌رسد. ولی شمار کمی از مقاله‌ها هستند که درست پس از انتشار، استناد بسیاری دریافت می‌کنند. این مقاله‌ها در حوزه‌های تخصصی خود آثاری کلیدی به‌شمار می‌آیند و «مقاله‌های داغ» نامیده می‌شوند. برای شناخت مقاله‌های داغ، مقاله‌های دو سال گذشته بررسی می‌شوند و آنهایی که بیش‌ترین شمار استناد را در دو ماه دریافت کرده باشند، داغ می‌گویند. شمار استاداها در حوزه‌های گوناگون علم متفاوت است، بر همین پایه نیز آستانه ارزیابی مقاله‌های داغ در این حوزه‌ها گوناگون است. برای تعیین این آستانه، مقاله‌های یک حوزه بر پایه شمار استاداها مرتب‌سازی (از بیش‌ترین به کم‌ترین) و «یک در هزار» نخست فهرست مقاله‌ها گزیده می‌شوند.
ناشر	Essential Science Indicators (ESI)
پوشش زمانی	پنج سالانه
پایگاه وب	thomsonreuters.com/en/products-services/scholarly-scientific-research/research-management-and-evaluation/essential-science-indicators.html
نشانی تماس	ip-science.thomsonreuters.com/techsupport

نمودار ۶-۷. روند سالانه شمار مقاله‌های داغ پژوهشگران ایرانی

۸-۶. شمار مقاله‌های پراستناد

نام	شمار مقاله‌های پراستناد
نام به زبان انگلیسی	Highly Cited Papers
توصیف	یک مقاله در دو، سه، یا چهار سال پس از انتشار بیشترین استنادها را دریافت می‌کند و پس از آن شمار استنادها کم و کم‌تر و پس از چند سال به پایان می‌رسد. ولی شمار کمی از مقاله‌ها هستند که سال‌ها پس از انتشار هنوز استناد دریافت می‌کنند. شاخص «مقاله‌های پراستناد» به دنبال شناسایی مقاله‌هایی است که بیش‌ترین شمار استناد را در ۱۰ سال گذشته دریافت کرده‌اند. پس از بازیابی مقاله‌های ۱۰ سال گذشته، این مقاله‌ها بر پایه شمار استناد مرتب‌سازی (از بیش‌ترین به کم‌ترین) و «یک درصد» نخست فهرست مقاله‌ها گزیده می‌شوند.
ناشر	Essential Science Indicators (ESI)
پوشش زمانی	۱۰ سالانه
پایگاه وب	thomsonreuters.com/en/products-services/scholarly-scientific-research/research-management-and-evaluation/essential-science-indicators.html
نشانی تماس	ip-science.thomsonreuters.com/techsupport

نمودار ۸-۶. روند سالانه شمار مقاله‌های پراستناد پژوهشگران ایرانی

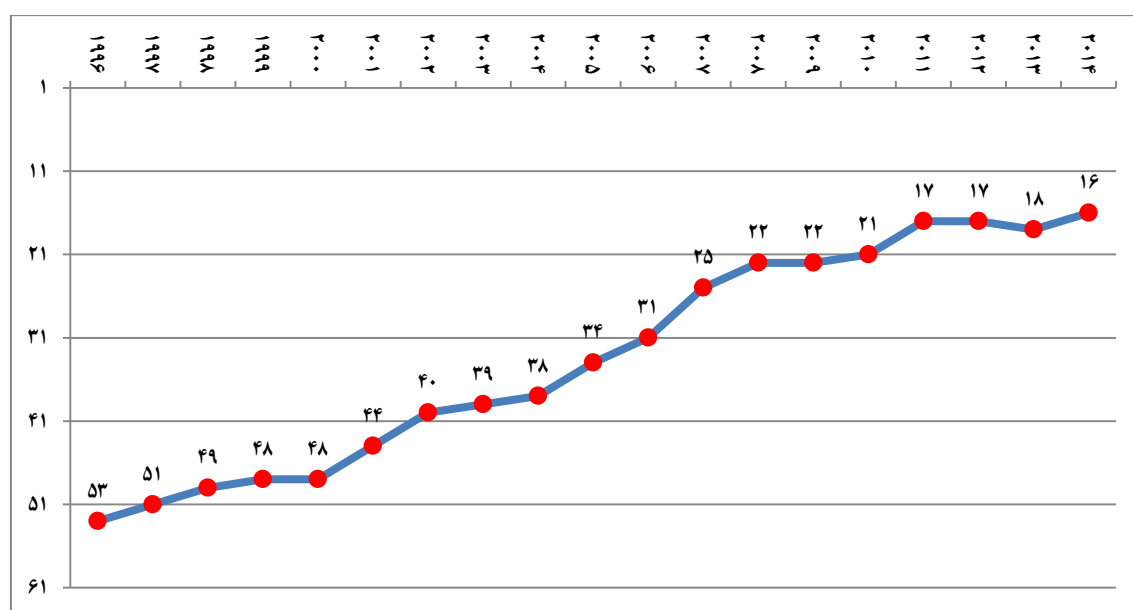
جایگاه ایران در رتبه‌بندی‌های علم، فناوری، و نوآوری

آگاهی از شاخص‌های عملکرد کشورها و مقایسه آنها با یکدیگر در زمینه‌های علم، فناوری، و نوآوری نقشی کلیدی در سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری دارد. در این فصل جایگاه ایران در نظام‌های رتبه‌بندی علم، فناوری، و نوآوری گزارش می‌شود.

۱-۷. رتبه‌بندی کشورهای «سایمگو»

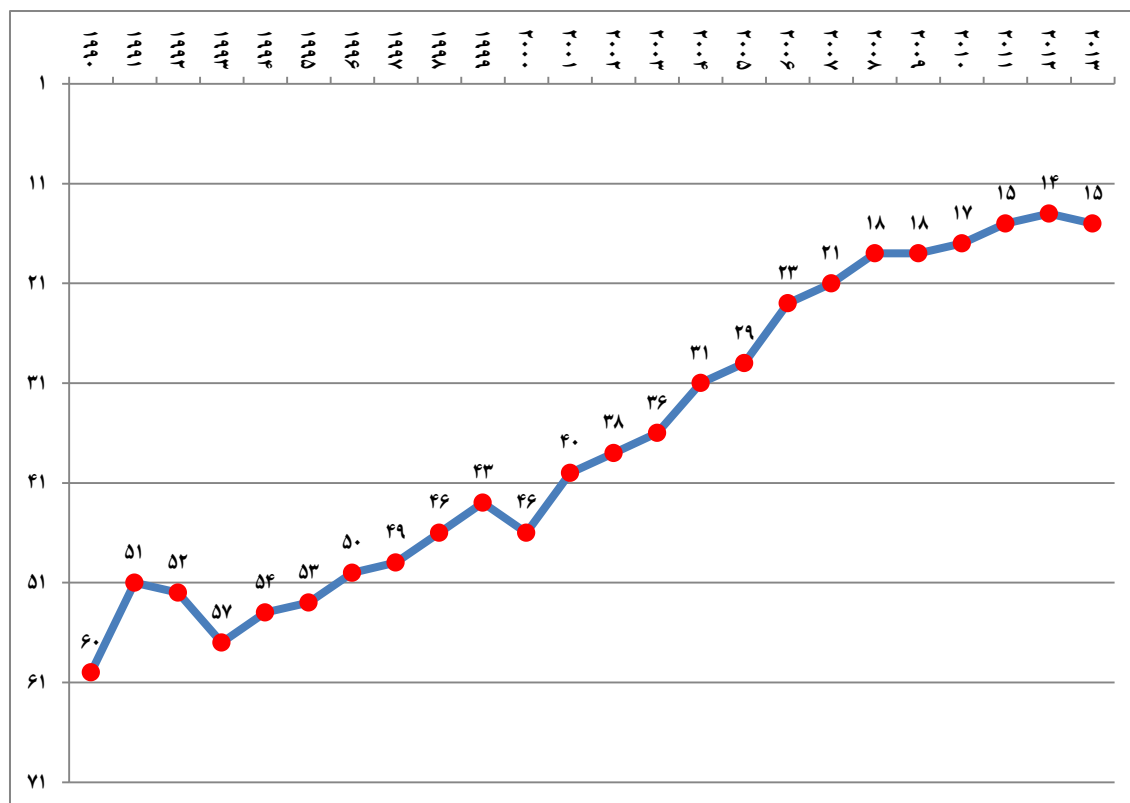
نام	رتبه‌بندی کشورهای «سایمگو»
نام به زبان انگلیسی	SCImago Country Rank
نام کوتاه	رتبه‌بندی «سایمگو»
توصیف	این نظام رتبه‌بندی ابزاری برای تجزیه و تحلیل وضعیت کشورها و مقایسه آنها با یکدیگر بر پایه مدارک علمی و دانشگاهی منتشر شده در جهان است. در این نظام، کشورها بر پایه شاخص‌های گوناگونی قابل رتبه‌بندی هستند.
ناشر	Scimago Lab
تاریخ شروع	۲۰۰۷
دوره انتشار	سالانه
کشورهای هدف	همه کشورهای جهان
شمار شاخص‌ها	شش
شرح شاخص‌ها	۱. شمار مدارک ۲. شمار مدارک قابل استناد ۳. شمار استنادها ۴. شمار خوداستنادی‌ها ۵. سرانه استناد به هر مدرک ۶. شاخص «اچ»
منبع (های) گردآوری داده	«اسکوپوس»
پایگاه وب	scimagojr.com/countryrank.php
نشانی تماس	scimagojr@scimago.es

نمودار ۱-۷. روند سالانه جایگاه ایران در تولید علم در رتبه‌بندی «سایمگو»

۲-۷. رتبه‌بندی مقاله‌های علمی و فنی

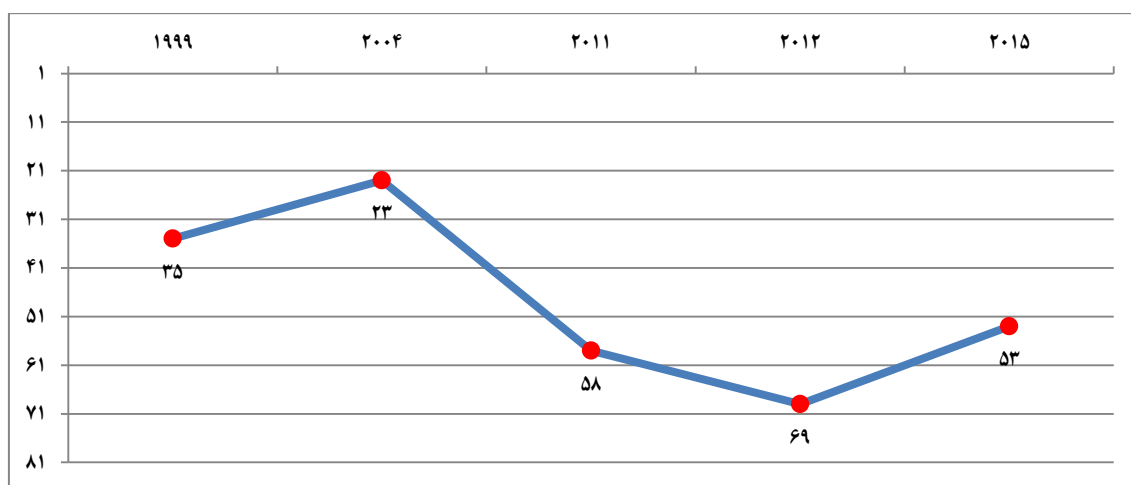
رتبه‌بندی مقاله‌های علمی و فنی	نام
Scientific and technical journal articles	نام به زبان انگلیسی
رتبه‌بندی مقاله بانک جهانی	نام کوتاه
مقاله‌های علمی و فنی، مقاله‌هایی هستند که در حوزه‌های فیزیک، زیست‌شناسی، شیمی، ریاضیات، پزشکی بالینی، پژوهش‌های زیست‌پزشکی، مهندسی و فناوری، و زمین‌شناسی و علوم فضا در نشریه‌های علمی معتبر منتشر می‌شوند.	توصیف
The World Bank Group	ناشر
۱۹۸۱	تاریخ شروع
سالانه	دوره انتشار
همه کشورهای جهان	کشورهای هدف
یک	شمار شاخص‌ها
شمار مقاله‌های علمی و فنی منتشر شده در مجله‌های معتبر	شرح شاخص‌ها
بنیاد ملی علوم (NSF)	منبع(های) گردآوری داده
data.worldbank.org/indicator/IP.JRN.ARTC.SC	پایگاه وب
datahelpdesk.worldbank.org	نشانی تماس

نمودار ۲-۷. روند سالانه جایگاه ایران در رتبه‌بندی مقاله‌های علمی و فنی

۳-۷. شاخص توسعه آموزش برای همه

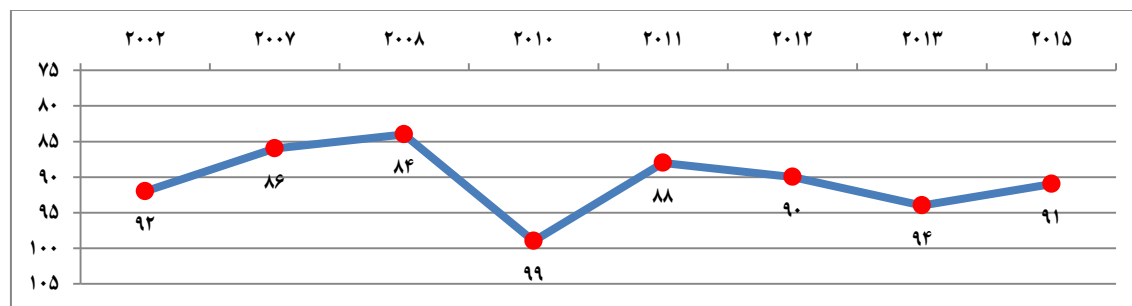
نام	شاخص توسعه آموزش برای همه
نام به زبان انگلیسی	Education for All Development Index (EDI)
نام کوتاه	شاخص توسعه «ایفا»
توصیف	«شاخص توسعه آموزش برای همه» مقیاسی ترکیبی برای اندازه‌گیری پیشرفت آموزش برای همه در دنیاست. اگر چه این شاخص باید شش هدف اصلی آموزش برای همه را پوشش دهد، ولی اکنون، به دلیل محدودیت‌های آماری، تنها به چهار هدف می‌پردازد. ارزش هر یک از شاخص‌های این نظام در مقیاس صفر تا ۱۰۰ درصد گزارش می‌شود.
ناشر	The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO)
تاریخ شروع	۲۰۰۳
دوره انتشار	نامنظم
کشورهای هدف	همه کشورهای جهان
شمار شاخص‌ها	چهار
شرح شاخص‌ها	۱. آموزش ابتدایی فراگیر ۲. سوادآموزی بزرگسالان ۳. کیفیت آموزش ۴. جنس
منبع(های) گردآوری داده	بانک داده مؤسسه آمار «یونسکو» (UIS) و دریافت داده و آمارهای لازم از کشورها.
پایگاه وب	en.unesco.org/gem-report/education-all-development-index
نشانی تماس	gemreport@unesco.org

نمودار ۳-۷. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص توسعه آموزش برای همه

۴-۷. شاخص توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات

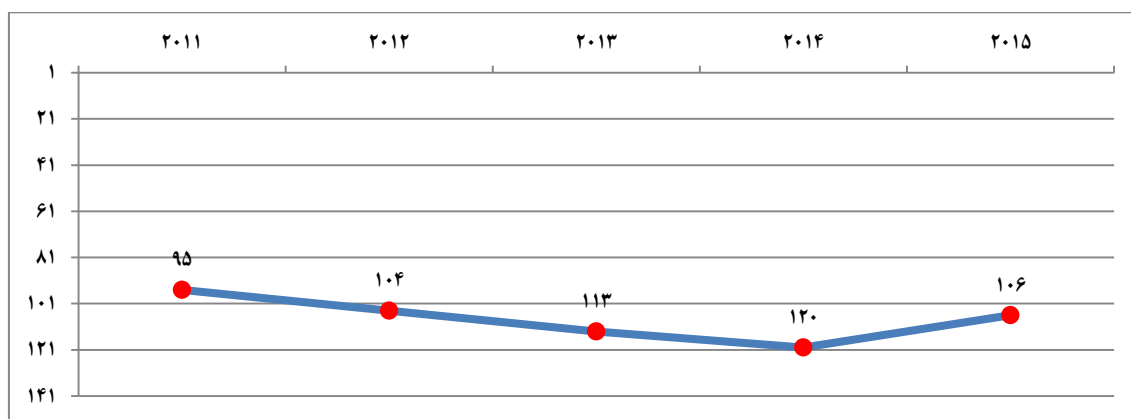
نام	شاخص توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات
نام به زبان انگلیسی	ICT Development Index (IDI)
نام کوتاه	شاخص توسعه فاوا
توصیف	«شاخص توسعه فاوا» برای پایش و مقایسه توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات در کشورهای گوناگون است. سنجش سطح و تحول فاوا در طول زمان، اندازه گیری پیشرفت فاوا در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه، ارزیابی شکاف دیجیتال، و سنجش توسعه پتانسیل های فاوا در کشورها از هدف های کلیدی این شاخص هستند. دسترسی (۴۰٪ امتیاز)، استفاده (۴۰٪ امتیاز)، و مهارت ها (۲۰٪ امتیاز) از ابعاد اندازه گیری این شاخص هستند.
ناشر	International Telecommunication Union, United Nations
تاریخ شروع	۲۰۰۹
دوره انتشار	سالانه
کشورهای هدف	همه کشورهای جهان
شمار شاخص ها	۱۱
شرح و وزن شاخص ها	۱. شمار مشترکان تلفن ثابت در هر ۱۰۰ شهروند (۸٪ امتیاز) ۲. شمار مشترکان تلفن همراه در هر ۱۰۰ شهروند (۸٪ امتیاز) ۳. پهنای باند جهانی به ازای هر کاربر اینترنت (۸٪ امتیاز) ۴. نسبت خانوارهای دارای رایانه (۸٪ امتیاز) ۵. نسبت خانوارهای دارای دسترسی به اینترنت (۸٪ امتیاز) ۶. نسبت کاربران اینترنت (۱۳/۳۳٪ امتیاز) ۷. شمار مشترکان پهن باند ثابت در هر ۱۰۰ شهروند (۱۳/۳۳٪ امتیاز) ۸. شمار مشترکان پهن باند همراه در هر ۱۰۰ شهروند (۱۳/۳۳٪ امتیاز) ۹. نرخ باسوادی بزرگسالان (۶/۶۶٪ امتیاز) ۱۰. نرخ ثبت نام در دوره ابتدایی تا دبیرستان (۶/۶۶٪ امتیاز) ۱۱. نرخ ثبت نام در دوره های دانشگاهی (۶/۶۶٪ امتیاز)
منبع (های) گردآوری داده	واحد آمار اتحادیه بین المللی مخابرات؛ مؤسسه آمار «یونسکو» (UIS).
پایگاه وب	itu.int/net4/ITU-D/idi
نشانی تماس	itumail@itu.int

نمودار ۴-۷. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات

۵-۷. شاخص جهانی نوآوری

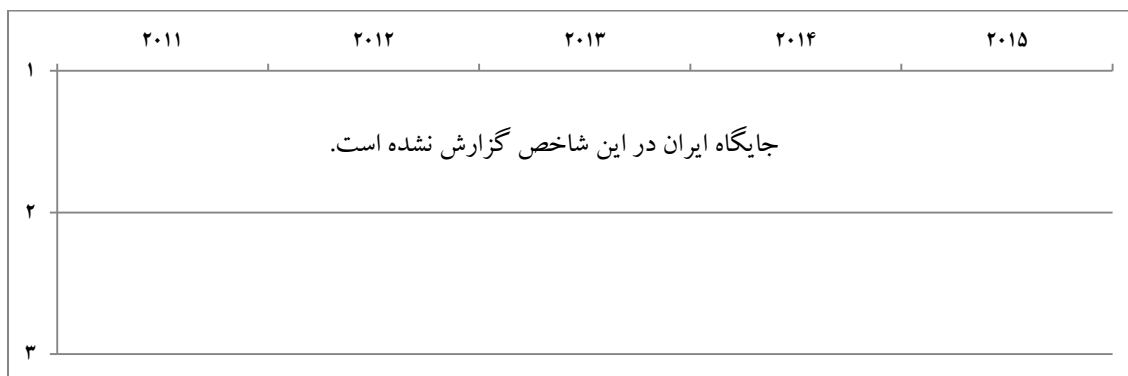
شاخص جهانی نوآوری	نام
Global Innovation Index (GII)	نام به زبان انگلیسی
شاخص نوآوری	نام کوتاه
«شاخص جهانی نوآوری» برای پایش و ارزیابی فضای نوآوری و برون‌دادهای خلاق کشورها است. این شاخص ۸۱ مؤلفه را در هفت گروه ارزیابی می‌کند. بر پایه درون‌مایه این شاخص، نوآوری پیشران رشد اقتصادی و رفاه است.	توصیف
World Intellectual Property Organization (WIPO); Cornell University; INSEAD: The Business School for the World	ناشر
۲۰۰۷	تاریخ شروع
سالانه	دوره انتشار
همه کشورهای جهان	کشورهای هدف
هفت	شمار شاخص‌ها
۱. چهارچوب نهادی ۲. سرمایه انسانی و پژوهش ۳. زیرساخت ۴. پیچیدگی بازار ۵. پیچیدگی کسب‌وکار ۶. خروجی‌های دانشی و فناوریانه ۷. برون‌دادهای خلاق	شرح شاخص‌ها
بانک جهانی؛ مجمع جهانی اقتصاد؛ «ویکی‌پدیا»؛ گزارش «شاخص آسانی انجام کسب‌وکار»؛ «یونسکو»؛ اتحادیه جهانی مخابرات؛ مرکز تجارت جهانی؛ سازمان جهانی کار؛ و گزارش اقتصاد خلاق کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل متحد (UNCTAD).	منبع(های) گردآوری داده
globalinnovationindex.org	پایگاه وب
re32@cornell.edu	نشانی تماس

نمودار ۵-۷. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص جهانی نوآوری

۶-۷. شاخص نوآوری «بلومبرگ»

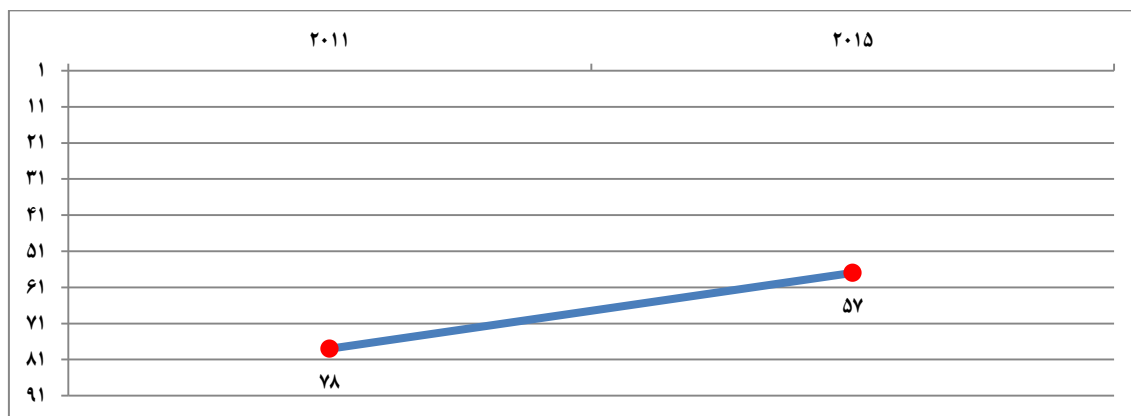
نام	شاخص نوآوری «بلومبرگ»
نام به زبان انگلیسی	Bloomberg Innovation Index
نام کوتاه	شاخص «بلومبرگ»
توصیف	نخستین هدف شاخص نوآوری «بلومبرگ» رتبه‌بندی و مقایسه کشورهای بر پایه توانایی و ظرفیت کلی نوآوری آنهاست. این نظام رتبه‌بندی نمونه‌های برتری در اختیار کشورها قرار می‌دهد تا بتوانند از آنها برای پیشرفت و توسعه نوآوری الگوبرداری کنند.
ناشر	Bloomberg Business
تاریخ شروع	۲۰۰۷
دوره انتشار	سالانه
کشورهای هدف	همه کشورهای جهان
شمار کشورهای برتر	۵۰ کشور برتر
شمار شاخص‌ها	شش
شرح شاخص‌ها	- تحقیق و توسعه: سهم هزینه‌های مربوط به تحقیق و توسعه از تولید ناخالص داخلی - تولید: سرانه تولید ارزش افزوده - شرکت‌های پیشرفته: شمار شرکت‌های پیشرفته ملی، مانند شرکت‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری، بیوتکنولوژی، انرژی‌های تجدیدپذیر، خدمات اینترنتی، و مانند آنها - آموزش عالی: شمار دانشجویان و دانش‌آموختگان مؤسسه‌های آموزش عالی - نیروی پژوهشی: حرفه‌مندانی مانند دانشجویان دکتری، شاغل در تحقیق و توسعه - پروانه‌های ثبت اختراع: شمار پروانه‌های ثبت اختراع به نسبت جمعیت
منبع(های) گردآوری داده	بانک جهانی؛ «یونسکو»؛ سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه؛ صندوق جهانی پول؛ سازمان جهانی مالکیت فکری؛ شرکت «سامسونگ»؛ و دفتر آمار فدرال سوییس.
پایگاه وب	bloomberg.com/graphics/2015-innovative-countries
نشانی تماس	letters@bloomberg.net

نمودار ۶-۷. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص نوآوری بлумبرگ

۷-۷. شاخص جهانی خلاقیت

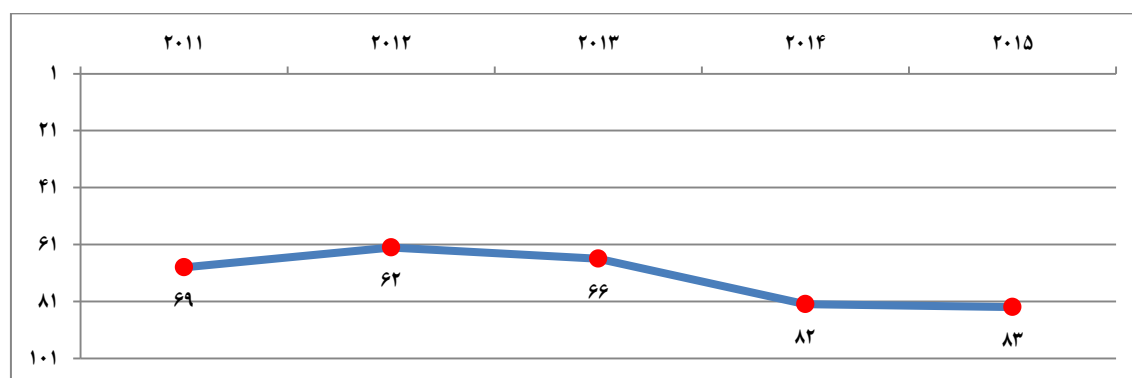
نام	شاخص جهانی خلاقیت
نام به زبان انگلیسی	Global Creativity Index (GCI)
نام کوتاه	شاخص خلاقیت
توصیف	«شاخص جهانی خلاقیت» سنجش‌گر گسترده برای رشد و پیشرفت اقتصادی و رفاه پایدار بر پایه سه ویژگی رونق اقتصادی (استعداد، فناوری، و تسامح و بردباری) است. افزون بر رتبه‌بندی کلی، این نظام هر ساله رتبه کشورهای را در هر کدام از این ویژگی‌ها منتشر می‌کند.
ناشر	Martin Prosperity Institute, University of Toronto
تاریخ شروع	۲۰۰۴
دوره انتشار	چهار سالانه
کشورهای هدف	همه کشورهای جهان
شمار شاخص‌ها	سه
شرح شاخص‌ها	۱. استعداد: استعداد از شاخص‌های کلیدی پیشرفت دانش است، و پیشرفت دانش به نوبه خود موجب رشد اقتصادی خواهد شد ۲. فناوری: از مهم‌ترین پیشران‌ها تولید ثروت و پیشرفت اقتصادی است ۳. تسامح و بردباری: پذیرا بودن جوامع، گوناگونی فرهنگی، و ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نیز از شاخص‌های مهم در پیشرفت اقتصادی به شمار می‌آیند
منبع(های) گردآوری داده	بانک جهانی؛ «یونسکو»؛ سازمان جهانی کار؛ مجمع جهانی اقتصاد؛ و سازمان ملل.
پایگاه وب	martinprosperity.org/content/the-global-creativity-index-2015
نشانی تماس	assistant@martinprosperity.org

نمودار ۷-۷. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص جهانی خلاقیت

۸-۷. گزارش رقابت پذیری جهانی

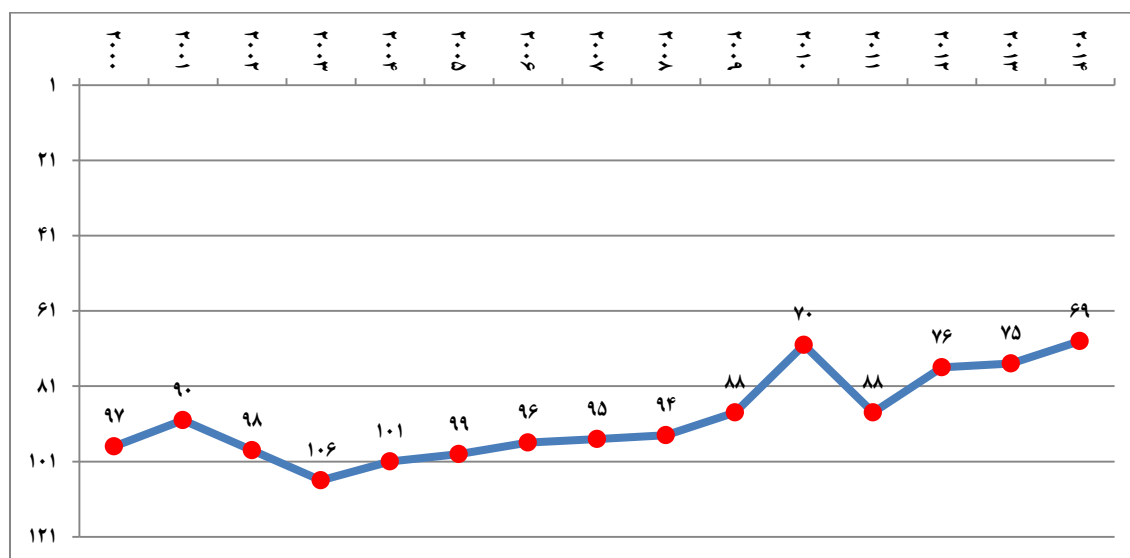
گزارش رقابت پذیری جهانی	نام
Global Competitiveness Report	نام به زبان انگلیسی
شاخص رقابت پذیری	نام کوتاه
«شاخص رقابت پذیری» ابزاری کامل و همه سویه برای سنجش ارکان رقابت پذیری ملی در اقتصاد خرد و کلان کشورها است و آن را بر پایه ۱۲ بعد اندازه گیری می کند. توسعه مبتنی بر تولید، توسعه مبتنی بر کارایی، و توسعه مبتنی بر نوآوری سه سطح رشد اقتصادی هستند که در «گزارش رقابت پذیری جهانی» دیده می شوند.	توصیف
World Economic Forum	ناشر
۱۹۷۹	تاریخ شروع
سالانه	دوره انتشار
همه کشورهای جهان	کشورهای هدف
۱۲	شمار شاخص ها
۱. نهادها ۲. زیرساخت ها ۳. محیط اقتصاد کلان ۴. بهداشت و آموزش ابتدایی ۵. آموزش عالی و تحصیل ۶. کارایی بازار کالا ۷. کارایی بازار نیروی کار ۸. سطح توسعه بازار مالی ۹. آمادگی در حوزه فناوری ۱۰. حجم بازار ۱۱. کسب و کار پیشرفته ۱۲. نوآوری	شرح شاخص ها
بانک جهانی؛ صندوق جهانی پول؛ پایگاه داده مجمع جهانی اقتصاد؛ مؤسسه آمار «یونسکو» (UIS)؛ سازمان جهانی کار؛ اتحادیه جهانی معابر؛ سازمان تجارت جهانی؛ سازمان همکاری های اقتصادی و توسعه؛ و پیمایش های ملی مجمع جهانی اقتصاد.	منبع (های) گردآوری داده
weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2014-2015	پایگاه وب
contact@weforum.org	نشانی تماس

نمودار ۸-۷. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص جهانی خلاقیت

۹-۷. شاخص توسعه انسانی

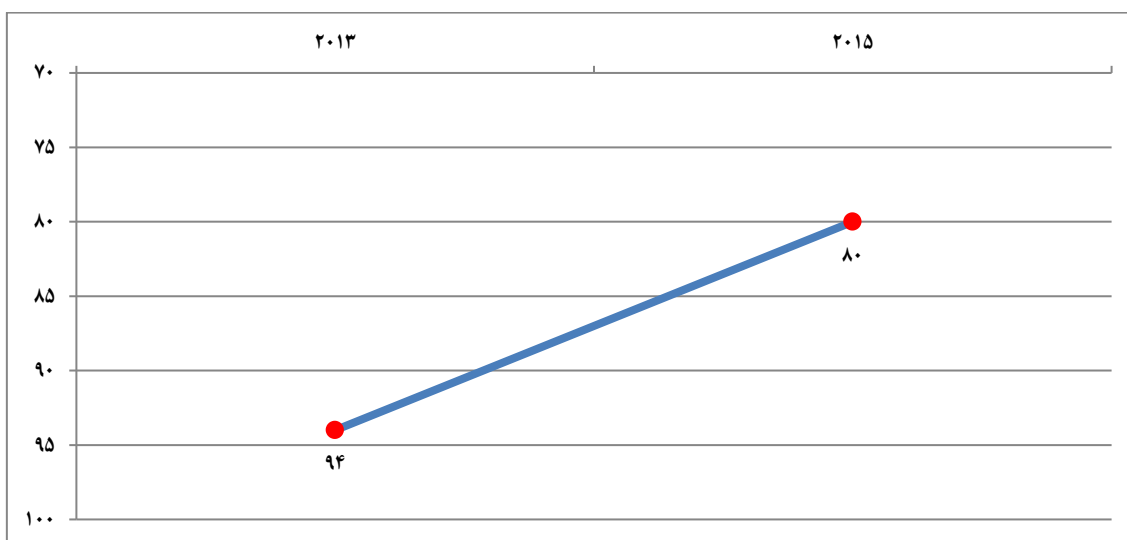
نام	شاخص توسعه انسانی
نام به زبان انگلیسی	Human Development Index (HDI)
نام کوتاه	«اچ. دی. آی.»
توصیف	«شاخص توسعه انسانی» با تأکید بر افراد و توان آنها به عنوان سنجۀ غایی برای ارزیابی توسعه یک کشور درست شده است. ارزش عددی این شاخص از صفر تا یک است و اندازه پیشرفت یک کشور را برای رسیدن به بالاترین ارزش ممکن، یعنی یک نشان می‌دهد. این شاخص ابزاری را نیز برای مقایسه کشورهای فراهم می‌کند.
ناشر	United Nations Development Programme, World Bank
تاریخ شروع	۱۹۹۰
دوره انتشار	سالانه
کشورهای هدف	همه کشورهای جهان
شمار شاخص‌ها	چهار
شرح شاخص‌ها	۱. امید به زندگی در زمان تولد ۲. طول دوره تحصیلی مورد انتظار کودکان مدرسه‌ای ۳. میانگین دوره آموزش ۴. سرانه درآمد ناخالص ملی
منبع (های) گردآوری داده	دفتر گزارش توسعه انسانی (HDRO)؛ «یونسکو»؛ سازمان بهداشت جهانی؛ پایگاه‌های داده بانک جهانی؛ و گزارش کشورها.
پایگاه وب	hdr.undp.org/en/content/human-development-index-hdi
نشانی تماس	hdr.undp.org/en/contact

نمودار ۹-۷. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص توسعه انسانی

۷-۱۰. شاخص سرمایه انسانی

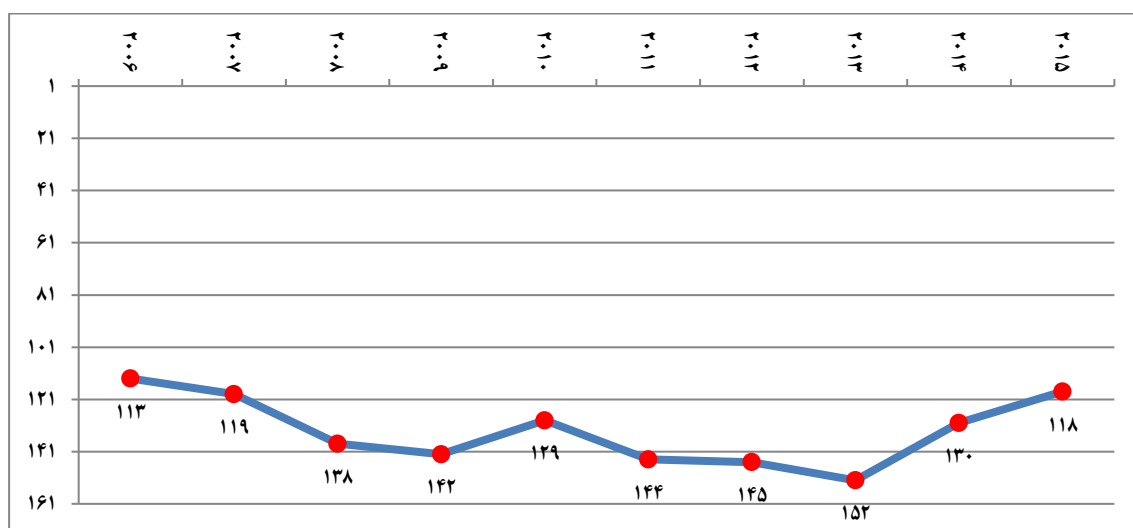
نام	شاخص سرمایه انسانی
نام به زبان انگلیسی	Human Capital Index (HCI)
نام کوتاه	«اچ. سی. آی.»
توصیف	در هزاره سوم، استعداد نقش مهم‌تری را در برابر سرمایه برای پیوند میان نوآوری، رقابت‌پذیری، و توسعه ایفا می‌کند. «شاخص سرمایه انسانی» برای کمی کردن چگونگی توسعه سرمایه انسانی در کشورها و پیگیری روند پیشرفت آن درست شده است. این شاخص ترکیبی از ۴۶ سنجه کمی است که اطلاعاتی جامع را درباره استعداد در کشورهای گوناگون پوشش می‌دهد.
ناشر	World Economic Forum
تاریخ شروع	۲۰۱۳
دوره انتشار	دو سالانه
کشورهای هدف	همه کشورهای جهان
شمار شاخص‌ها	چهار
شرح شاخص‌ها	۱. بهداشت و رفاه ۲. محیط فعالیت سرمایه انسانی ۳. اشتغال و بیکاری ۴. آموزش
منبع(های) گردآوری داده	مؤسسه آمار «یونسکو» (UIS)؛ پیمایش‌های مجمع جهانی اقتصاد در کشورها؛ سازمان جهانی بهداشت؛ پایگاه داده «گالوپ»؛ سازمان جهانی کار؛ سازمان ملل متحد؛ و بانک جهانی.
پایگاه وب	reports.weforum.org/human-capital-report-2015
نشانی تماس	contact@weforum.org

نمودار ۷-۱۰. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص سرمایه انسانی

۱۱-۷. شاخص آسانی انجام کسب و کار

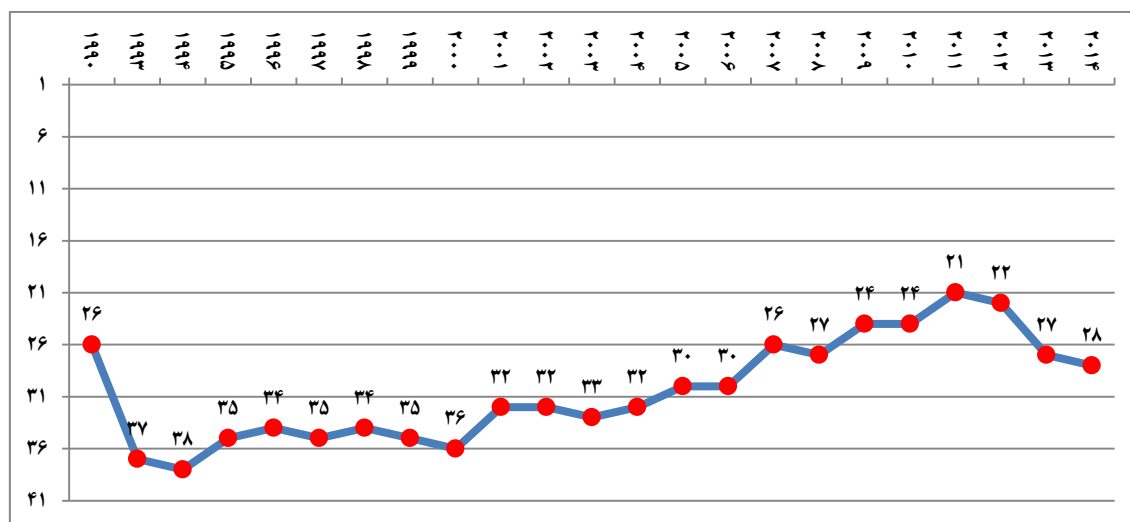
شاخص آسانی انجام کسب و کار	نام
Ease of Doing Business Index	نام به زبان انگلیسی
شاخص آسانی کسب و کار	نام کوتاه
به بررسی فضای حاکم بر کسب و کار کشورهای گوناگون می‌پردازد و امکان اندازه‌گیری کمی آن و مقایسه کشورهای را با یکدیگر فراهم می‌کند. این شاخص از ابزارهای سنجش زیرساخت‌های مناسب جهت پیشبرد علم و فناوری به شمار می‌آید. رتبه بالاتر کشورها در شاخص به معنای راه‌اندازی و اداره آسان‌تر کسب و کار است.	توصیف
World Bank Group	ناشر
۲۰۰۳	تاریخ شروع
سالانه	دوره انتشار
همه کشورهای جهان	کشورهای هدف
۱۰	شمار شاخص‌ها
۱. راه‌اندازی کسب و کار ۲. دریافت مجوزهای راه‌اندازی ۳. دسترسی به نیروی برق ۴. ثبت مالکیت ۵. دریافت اعتبار ۶. حمایت از سرمایه‌گذاران خرد ۷. پرداخت مالیات ۸. تجارت فرامرزی ۹. اجرای قراردادهای ۱۰. توانایی حل پرداخت دیون	شرح شاخص‌ها
گردآوری اطلاعات مستقیم از کشورها، وکلا، و بازرسان محلی	منبع(های) گردآوری داده
doingbusiness.org/rankings	پایگاه وب
rru@worldbank.org	نشانی تماس

نمودار ۱۱-۷. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص آسانی انجام کسب و کار

۱۲-۷. رتبه‌بندی تولید ناخالص داخلی

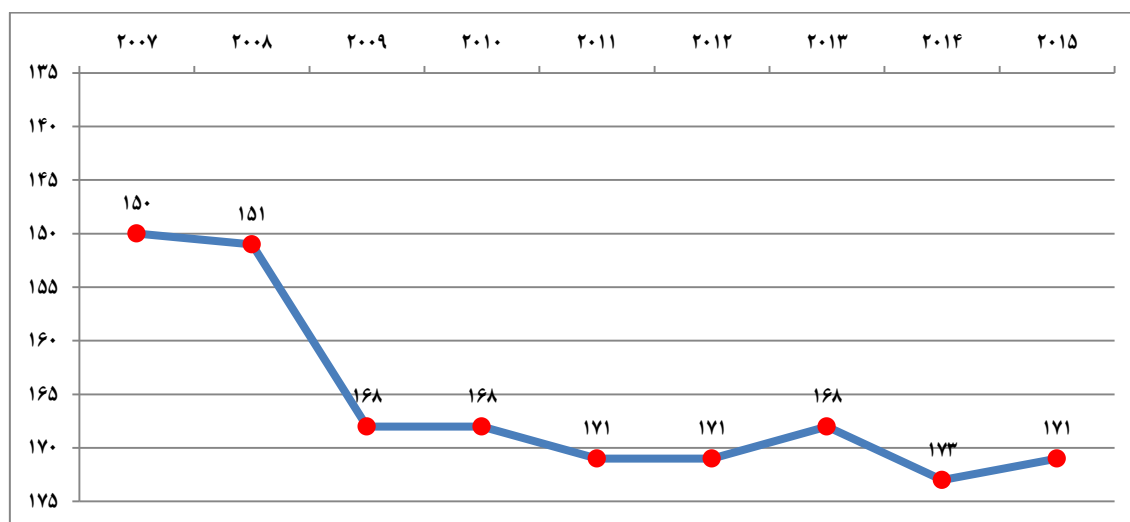
نام	رتبه‌بندی تولید ناخالص داخلی
نام به زبان انگلیسی	Gross Domestic Product Ranking (GDP ranking)
نام کوتاه	رتبه‌بندی «جی. دی. پی.»
توصیف	عوامل بسیاری مانند رشد واقعی، تورم، و نرخ مبادله بر درآمد و اقتصاد یک کشور اثر دارند. تغییر در هر یک از این سه شاخص می‌تواند بر اندازه نسبی اقتصاد و در پی آن بر رتبه کشور در برابر کشورهای دیگر تأثیر بگذارد. از این رو، بانک جهانی هر ساله کشورها را بر پایه «تولید ناخالص داخلی» آنها رتبه‌بندی می‌کند. کل ارزش پولی محصولات نهایی تولید شده در واحدهای اقتصادی مقیم یک کشور را در یک دوره زمانی (سالانه یا فصلی) تولید ناخالص داخلی می‌گویند.
ناشر	The World Bank Group
تاریخ شروع	۱۹۶۰
دوره انتشار	فصلی (آوریل، جولای، سپتامبر، دسامبر)
کشورهای هدف	همه کشورهای جهان
شمار شاخص‌ها	چهار
شرح شاخص‌ها	۱. صادرات - واردات ۲. مصارف دولتی ۳. مصارف خصوصی ۴. سرمایه‌گذاری ناخالص
منبع(های) گردآوری داده	گزارش کشورها به بانک جهانی
پایگاه وب	data.worldbank.org/data-catalog/GDP-ranking-table
نشانی تماس	data@worldbank.org

نمودار ۱۲-۷. روند سالانه جایگاه ایران در رتبه‌بندی تولید ناخالص داخلی

۷-۱۳. شاخص آزادی اقتصادی

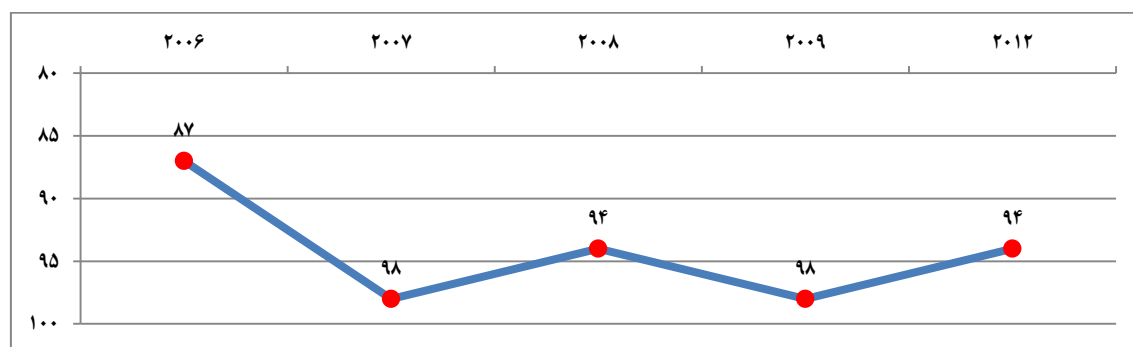
شاخص آزادی اقتصادی	نام
Index of Economic Freedom	نام به زبان انگلیسی
آزادی اقتصادی	نام کوتاه
«شاخص آزادی اقتصادی» اندازه آزادی فعالیت‌های اقتصادی کشورها را بر پایه اصول اقتصاد بازار آزاد نشان می‌دهد. این شاخص به هر کشور نمره‌ای از صفر تا ۱۰۰ می‌دهد که نمره بیشتر نشان‌دهنده آزادی اقتصادی بیشتر است. بنیاد این شاخص بر این استوار است که آزادی اقتصادی ثروت بیشتر را در پی دارد. شاخص آزادی اقتصادی پیوند مستقیم میان آزادی اقتصادی و گستره‌ای از هدف‌های مثبت اجتماعی و اقتصادی را نشان می‌دهد.	توصیف
Heritage Foundation	ناشر
۱۹۹۵	تاریخ شروع
سالانه	دوره انتشار
همه کشورهای جهان	کشورهای هدف
چهار	شمار شاخص‌ها
۱. حاکمیت قانون (حقوق مالکیت، رهایی از فساد) ۲. دولت محدود (آزادی بودجه، هزینه دولت) ۳. کارایی قانون (آزادی کسب و کار، آزادی نیروی کار، آزادی پولی) ۴. بازارهای آزاد (آزادی تجارت، آزادی سرمایه‌گذاری، آزادی بازارهای مالی)	شرح شاخص‌ها
بنیاد «هریتیج» و «وال استریت ژورنال».	منبع (های) گردآوری داده
heritage.org/index/ranking	پایگاه وب
James.Weidman@heritage.org	نشانی تماس

نمودار ۷-۱۳. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص آزادی اقتصادی

۷-۱۴. شاخص اقتصاد دانش بنیان

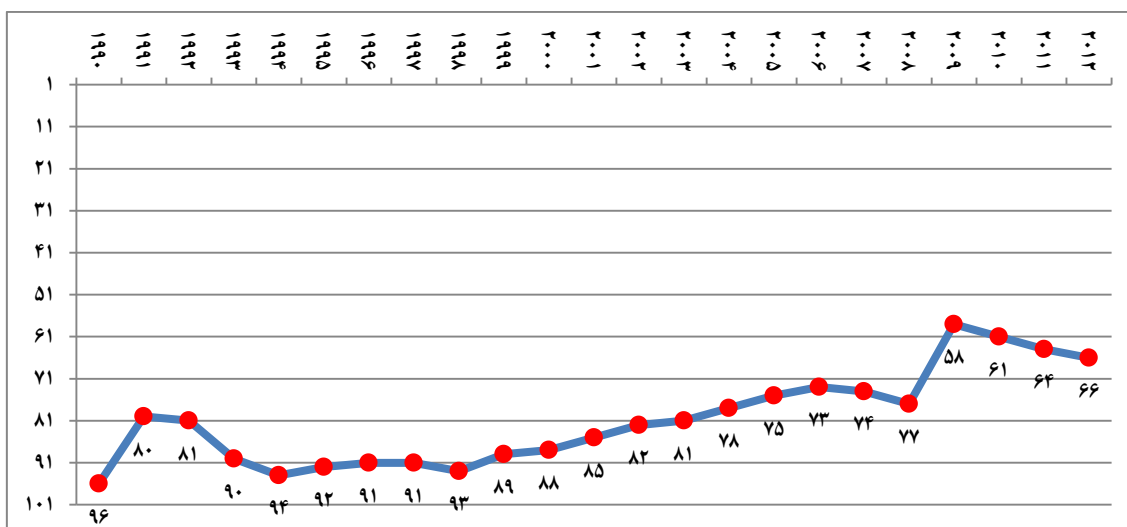
نام	شاخص اقتصاد دانش بنیان
نام به زبان انگلیسی	Knowledge Economy Index (KEI)
نام کوتاه	شاخص «کی»
توصیف	اقتصاد دانش بنیان اقتصادی است که بر پایه تولید، توزیع، و کاربرد دانش شکل می گیرد و در آن به سرمایه گذاری در دانش و صنایع دانش پایه توجه ویژه ای می شود. «شاخص اقتصاد دانش بنیان» به کشورها کمک می کند تا چالش ها و فرصت ها را در راه اقتصاد دانش بنیان شناسایی کنند. این شاخص ابزاری برای مقایسه کشورها در زمینه پیشرفت اقتصادی مبتنی بر دانش نیز به شمار می آید.
ناشر	Knowledge for Development Program, The World Bank Group
تاریخ شروع	۱۹۹۵
دوره انتشار	سالانه
کشورهای هدف	همه کشورهای جهان
شمار شاخص ها	چهار
شرح شاخص ها	۱. رژیم اقتصادی و نهادی: انگیزش استفاده کارآمد از دانش موجود و نوین برای رشد کارآفرینی ۲. آموزش و مهارت: برآورده کردن نیاز مردم در زمینه آموزش و توسعه مهارت های گوناگون ۳. زیرساخت های اطلاعاتی و ارتباطاتی: زیرساخت های پویای لازم برای آسان سازی و کارآمدی ارتباطات، اشاعه، و پردازش اطلاعات ۴. نظام نوآوری: شرکت ها، مراکز پژوهشی، دانشگاه ها، دولت و سایر سازمان ها و پیوند میان آنها
منبع (های) گردآوری داده	بنیاد «هریتیج»؛ خانه آزادی؛ مؤسسه آمار «یونسکو» (UIS)؛ مجمع جهانی اقتصاد؛ سازمان جهانی کار؛ اتحادیه بین المللی مخابرات؛ و اداره ثبت اختراع و نشان تجاری ایالات متحده آمریکا.
پایگاه وب	worldbank.org/kam
نشانی تماس	ke@worldbank.org

نمودار ۷-۱۴. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص اقتصاد دانش بنیان

۷-۱۵. شاخص عملکرد رقابتی صنعت

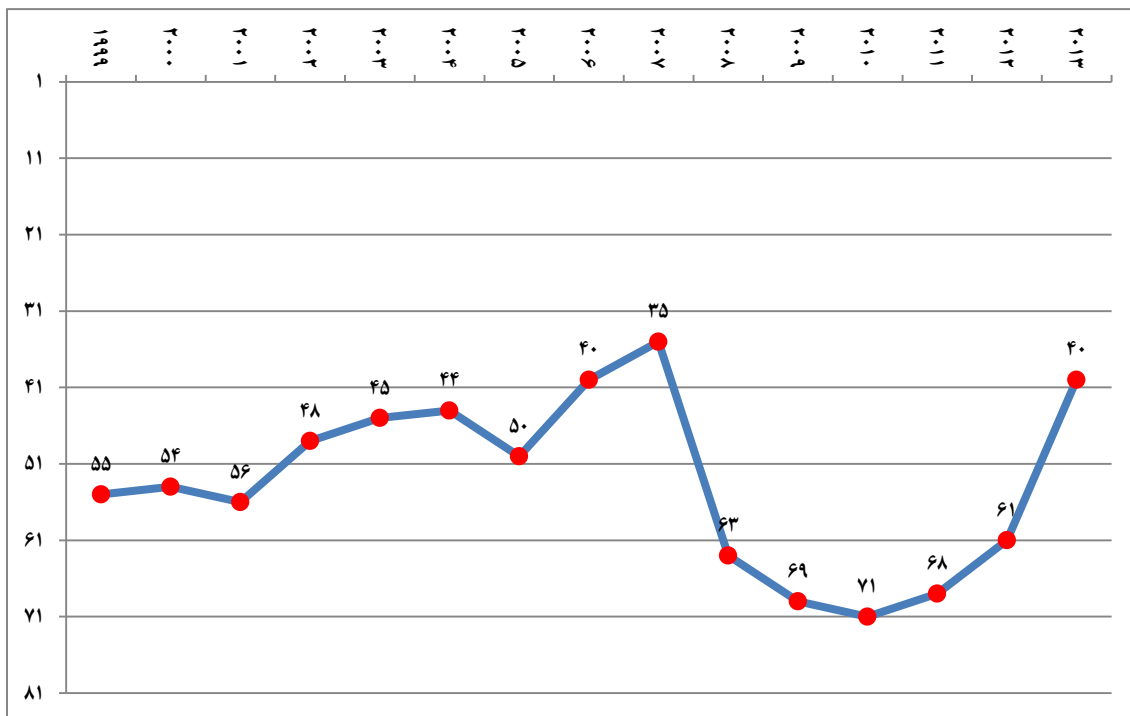
نام	شاخص عملکرد رقابتی صنعت
نام به زبان انگلیسی	Competitive Industrial Performance Index (CIPI)
نام کوتاه	شاخص «سیپ»
توصیف	«شاخص عملکرد رقابتی صنعت» بر ظرفیت آشکار و برون‌داده‌های فناوری کشورها تمرکز دارد و به ارزیابی جایگاه آنها در شاهراه فناوری و صنعت می‌پردازد. هدف شاخص «سیپ» ترغیب کشورها برای حرکت از صنایع با فناوری پایین به سوی صنایع با فناوری پیشرفته‌تر و پیچیده‌تر است.
ناشر	United Nations Industrial Development Organization
تاریخ شروع	۱۹۹۰
دوره انتشار	سالانه
کشورهای هدف	همه کشورهای جهان
شمار شاخص‌ها	شش
شرح شاخص‌ها	۱. سرانه ارزش افزوده صنعتی ۲. سرانه صادرات صنعتی ۳. تراکم صنعتی شدن ۴. کیفیت صادرات ۵. نقش هر کشور در سرانه ارزش افزوده صنعت جهان ۶. نقش هر کشور در تجارت صنعتی جهان
منبع(های) گردآوری داده	«یونیدو»؛ پایگاه داده آماری تجارت جهانی سازمان ملل
پایگاه وب	unido.org/data1/Statistics/Research/cip.html
نشانی تماس	unido@unido.org

نمودار ۷-۱۵. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص عملکرد رقابتی صنعت

۱۶-۷. بودجه دولت برای آموزش

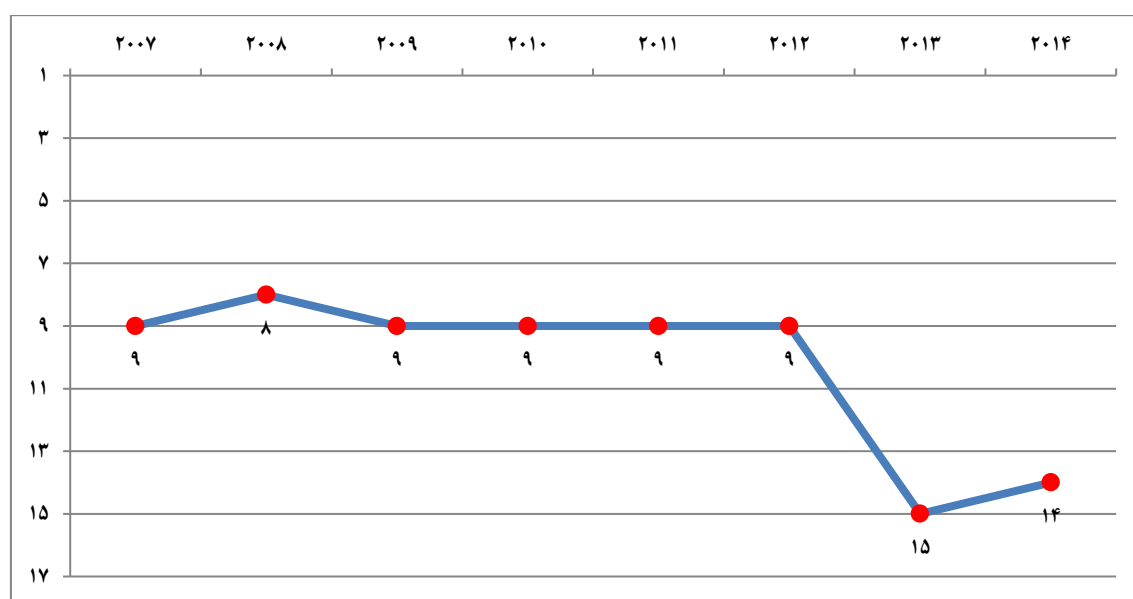
نام	بودجه دولت برای آموزش
نام به زبان انگلیسی	Expenditure on education as % of GDP (from government sources)
نام کوتاه	بودجه آموزش
توصیف	«بودجه آموزش» نشان‌دهنده نسبت هزینه‌های دولت‌ها در بخش آموزش به تولید ناخالص داخلی و سهم آن از همه هزینه‌ها (بهداشت، خدمات اجتماعی، عمران، و...) است. این شاخص به اندازه‌گیری منابع مالی دولت‌های ملی و محلی به مؤسسه‌های آموزشی (دولتی و خصوصی) و سایر گونه‌های آموزش اختصاص می‌دهند، می‌پردازد.
ناشر	The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO)
تاریخ شروع	۱۹۹۹
دوره انتشار	سالانه
کشورهای هدف	همه کشورهای جهان
منبع(های) گردآوری داده	گزارش‌های مالی دولت‌ها؛ مؤسسه آمار «یونسکو» (UIS)؛ و سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه.
پایگاه وب	data.uis.unesco.org/?queryid=181
نشانی تماس	uis.information@unesco.org

نمودار ۱۶-۷. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص بودجه دولت برای آموزش

۷-۱۷. گزارش «وایپو» درباره پروانه‌های ثبت اختراع

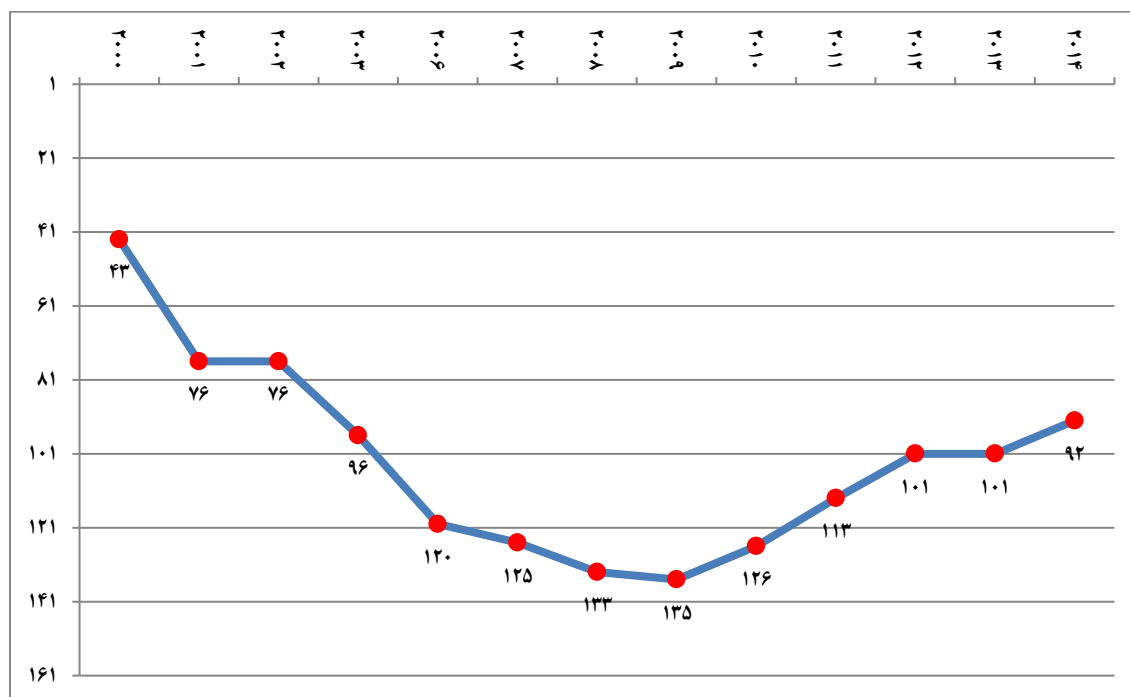
گزارش «وایپو» درباره پروانه‌های ثبت اختراع	نام
WIPO Patent Report	نام به زبان انگلیسی
گزارش پتنت‌ها	نام کوتاه
«پروانه ثبت اختراع» مجموعه‌ای از حقوق انحصاری است که قانون برای کاربرد و اختراعات نو به افراد می‌دهد. این حق برای زمان محدودی برای بهره‌برداری‌های تجاری از اختراع است. افزون بر توان علمی و فناوری، شمار این پروانه‌ها نشان‌دهنده توان صنعتی کشورها نیز به شمار می‌آید. «سازمان جهانی مالکیت فکری» با انتشار گزارش‌های سالانه، وضعیت ثبت این پروانه‌ها را در کشورها بررسی می‌کند.	توصیف
World Intellectual Property Organization (WIPO)	ناشر
۲۰۰۷	تاریخ شروع
سالانه	دوره انتشار
همه کشورهای جهان	کشورهای هدف
دو	شمار شاخص‌ها
۱. آمار ثبت داخلی پروانه‌های ثبت اختراع ۲. آمار ثبت خارجی پروانه‌های ثبت اختراع	شرح شاخص‌ها
گزارش دفترهای ثبت پروانه‌های ثبت اختراع کشورها و پایگاه داده آماری «وایپو» (WIPO statistics database).	منبع(های) گردآوری داده
wipo.int/ipstats/en/resources data.worldbank.org/indicator/IP.PAT.RES	پایگاه وب
ipstats.mail@wipo.int	نشانی تماس

نمودار ۷-۱۷. روند سالانه جایگاه ایران در گزارش «وایپو» درباره پروانه‌های ثبت اختراع

۷-۱۸. کاربران پهن باند ثابت (به ازای هر ۱۰۰ نفر)

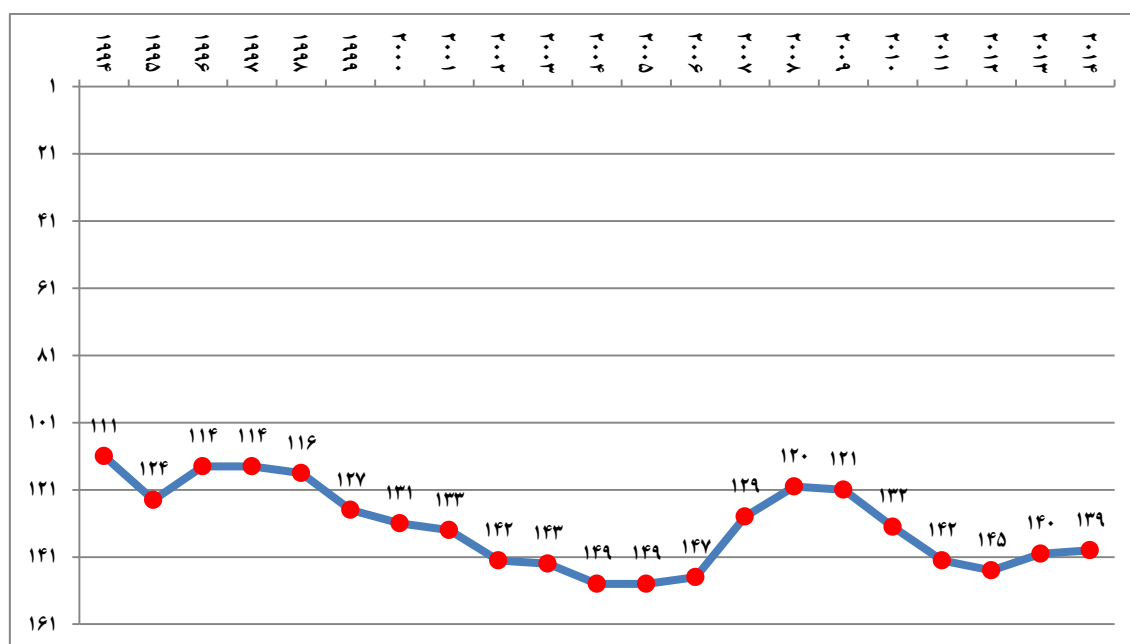
کاربران پهن باند ثابت (به ازای هر ۱۰۰ نفر)	نام
Fixed broadband subscriptions (per 100 people)	نام به زبان انگلیسی
کاربران پهن باند ثابت	نام کوتاه
کاربران پهن باند ثابت، کاربرانی هستند که با سیم یا کابل به شبکه اینترنت دسترسی دارند. این دسترسی شامل «دی. اس. ال.» (DSL)، مودم کابلی، فیبر نوری، و گونه‌های دیگر فناوری‌های ثابت است. این شاخص بر مبنای شمار کاربران به ازای هر ۱۰۰ شهروند اندازه‌گیری می‌شود.	توصیف
The World Bank Group	ناشر
۱۹۹۸	تاریخ شروع
سالانه	دوره انتشار
همه کشورهای جهان	کشورهای هدف
دو	شمار شاخص‌ها
۱. شمار کاربران پهن باند ثابت ۲. شمار جمعیت کشورها	شرح شاخص‌ها
واحد آمار اتحادیه بین‌المللی مخابرات	منبع (های) گردآوری داده
data.worldbank.org/indicator/IT.NET.BBND.P2	پایگاه وب
data@worldbank.org	نشانی تماس

نمودار ۷-۱۸. روند سالانه جایگاه ایران در شمار کاربران پهن باند ثابت

۷-۱۹. مشترکان تلفن همراه (به ازای هر ۱۰۰ نفر)

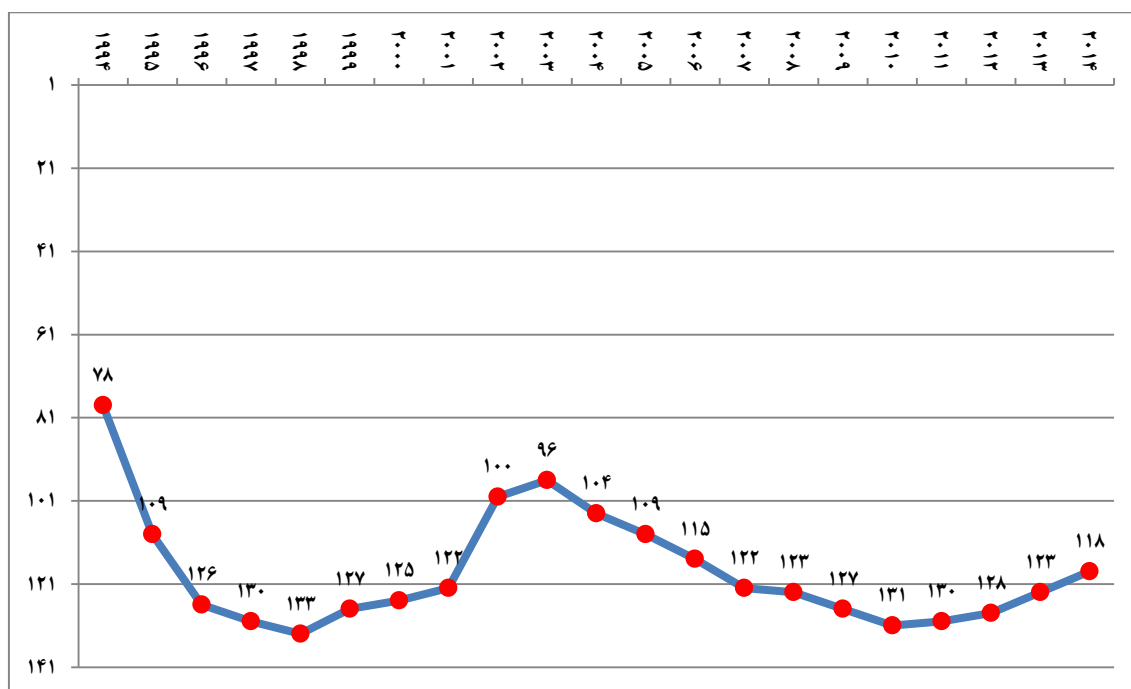
نام	مشترکان تلفن همراه (به ازای هر ۱۰۰ نفر)
نام به زبان انگلیسی	Mobile cellular subscriptions (per 100 people)
نام کوتاه	مشترکان تلفن همراه
توصیف	مشترکان تلفن همراه، کاربران یکی از شرکت‌های خدمات عمومی تلفن همراه هستند که دسترسی را به شبکه عمومی تلفن فراهم می‌کنند. این شاخص شمار مشترکان همیشگی، و شمار مشترکان اعتباری فعال را (یعنی آنهایی که در سه ماه گذشته از تلفن استفاده کرده‌اند) در بر دارد. این شاخص به مشترکان ارتباط‌های گفتاری و نه گونه‌های دیگر ارتباط می‌پردازد.
ناشر	The World Bank Group
تاریخ شروع	۱۹۸۱
دوره انتشار	سالانه
کشورهای هدف	همه کشورهای جهان
شمار شاخص‌ها	دو
شرح شاخص‌ها	۱. شمار مشترکان تلفن همراه ۲. شمار جمعیت کشورها
منبع(های) گردآوری داده	واحد آمار اتحادیه بین‌المللی مخابرات
پایگاه وب	data.worldbank.org/indicator/IT.CEL.SETS.P2
نشانی تماس	data@worldbank.org

نمودار ۷-۱۹. روند سالانه جایگاه ایران در شمار مشترکان تلفن همراه

۲۰-۷. کاربران اینترنت (به ازای هر ۱۰۰ نفر)

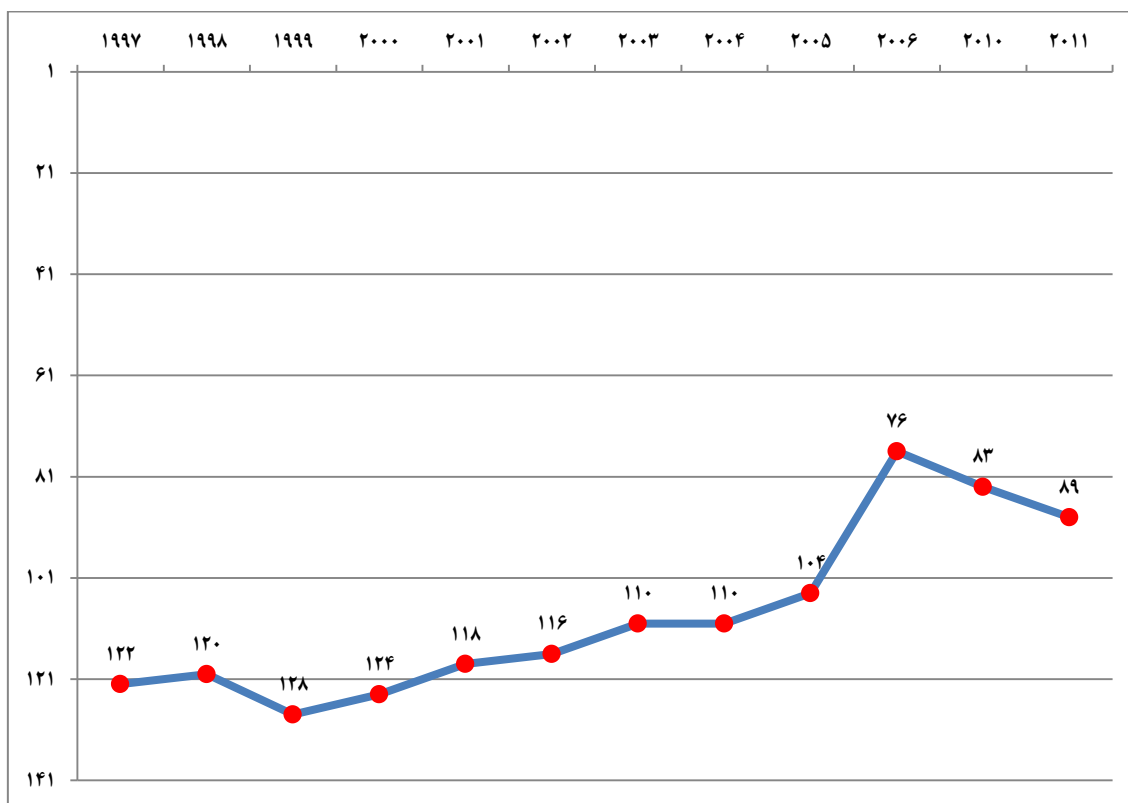
نام	کاربران اینترنت (به ازای هر ۱۰۰ نفر)
نام به زبان انگلیسی	Internet users (per 100 people)
نام کوتاه	کاربران اینترنت
توصیف	کاربران اینترنت کسانی هستند که در ۲۱ ماه گذشته (در هر مکانی) از اینترنت استفاده کرده‌اند. ممکن است اتصال به اینترنت با رایانه، تلفن همراه، ابزارهای دیجیتالی شخصی، وسایل بازی، تلویزیون‌های دیجیتالی، یا مانند آنها انجام شود.
ناشر	The World Bank Group
تاریخ شروع	۱۹۹۰
دوره انتشار	سالانه
کشورهای هدف	همه کشورهای جهان
شمار شاخص‌ها	دو
شرح شاخص‌ها	۱. شمار کاربران اینترنت ۲. شمار جمعیت کشورها
منبع(های) گردآوری داده	واحد آمار اتحادیه بین‌المللی مخابرات و برآوردهای بانک جهانی.
پایگاه وب	data.worldbank.org/indicator/IT.NET.USER.P2
نشانی تماس	data@worldbank.org

نمودار ۲۰-۷. روند سالانه جایگاه ایران در شمار کاربران اینترنت

۲۱-۲. صادرات مبتنی بر فناوری پیشرفته (بر پایه واحد دلار آمریکا)

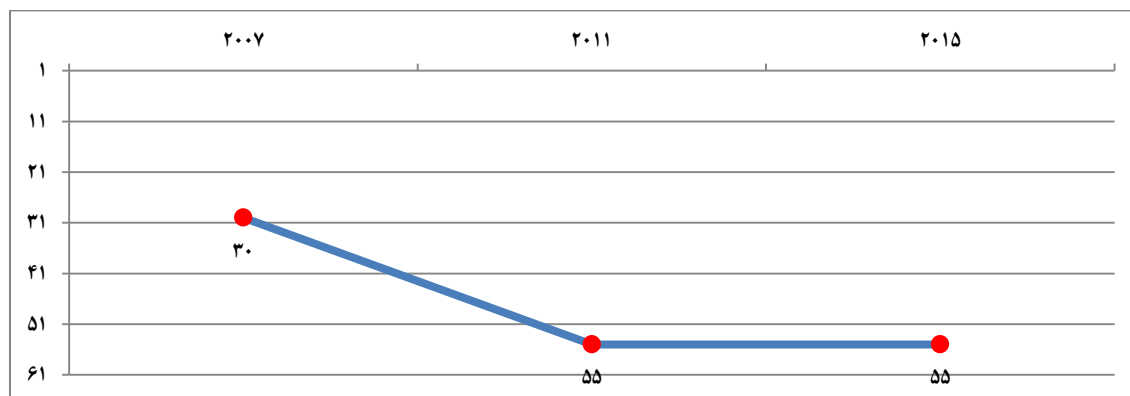
صادرات مبتنی بر فناوری پیشرفته (بر پایه واحد دلار آمریکا)	نام
High-technology exports (current US\$)	نام به زبان انگلیسی
صادرات مبتنی بر فناوری پیشرفته	نام کوتاه
«صادرات مبتنی بر فناوری پیشرفته» روی فرآورده‌هایی تمرکز دارد که با توانایی بالای تحقیق و توسعه در حوزه‌های هوا - فضا، رایانه، داروسازی، ابزارهای علمی، ماشین‌های الکترونیکی، و مانند آنها تولید می‌شوند. بانک جهانی این اطلاعات را با واحد پولی دلار آمریکا گزارش می‌کند.	توصیف
The World Bank Group	ناشر
۱۹۸۷	تاریخ شروع
سالانه	دوره انتشار
همه کشورهای جهان	کشورهای هدف
پایگاه داده آماری تجارت سازمان ملل (UN Comtrade)	منبع (های) گردآوری داده
data.worldbank.org/indicator/TX.VAL.TECH.MF.ZS	پایگاه وب
data@worldbank.org	نشانی تماس

نمودار ۲۱-۲. روند سالانه جایگاه ایران در صادرات مبتنی بر فناوری پیشرفته

۲۲-۷. شاخص جهانی استعداد انسانی

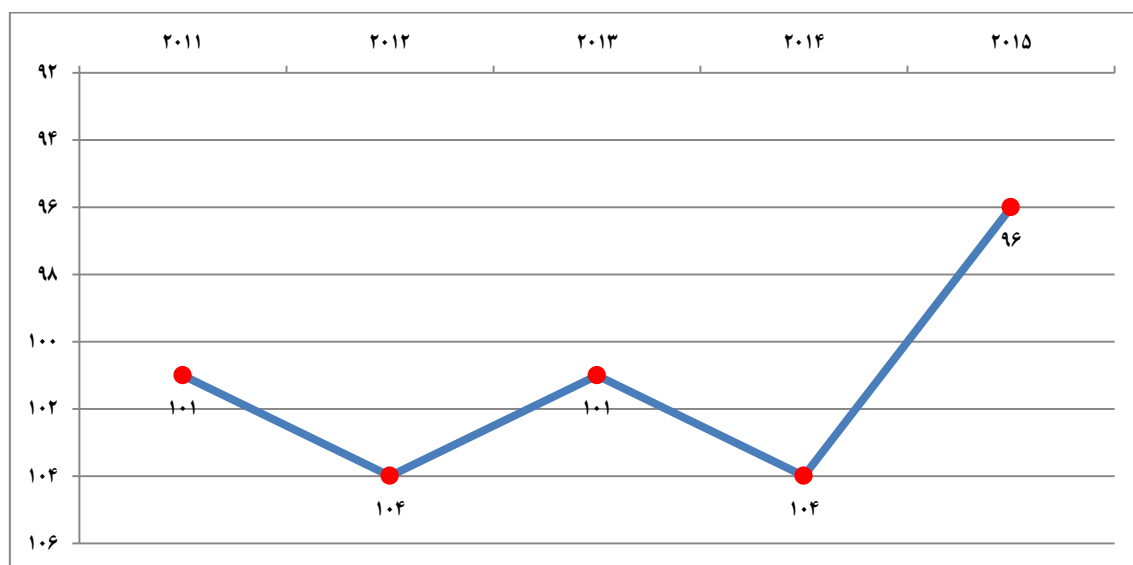
نام	شاخص جهانی استعداد انسانی
نام به زبان انگلیسی	Global Talent Index (GTI)
نام کوتاه	شاخص «جی. تی.»
توصیف	نخستین هدف «شاخص جهانی استعداد» سنجش ظرفیت و محیط پرورش استعداد های انسانی در جوامع گوناگون و فراهم کردن امکان الگوبرداری از کشورهای برتر است. این شاخص، داده های کمی و کیفی برای اندازه گیری شاخص های اقتصادی، بسترهای فرهنگی، روندهای آموزشی، سرمایه گذاری مستقیم خارجی، سلامتی، و مانند آنها را به کار می برد که بر توانایی کشورها برای پدید آورد فضای فعالیت استعدادها اثر دارند.
ناشر	Heidrick & Struggles International, Inc.; Economist Intelligence Unit (EIU)
تاریخ شروع	۲۰۰۷
دوره انتشار	چهار سالانه
کشورهای هدف	۶۰ کشور برتر
شمار شاخص ها	هفت
شرح شاخص ها	۱. اطلاعات جمعیت شناختی (۱۱/۱٪ امتیاز) ۲. آموزش اجباری (۱۱/۱٪ امتیاز) ۳. آموزش دانشگاهی (۲۲/۲٪ امتیاز) ۴. کیفیت نیروی کار (۲۲/۲٪ امتیاز) ۵. محیط فعالیت نخبگان (۱۱/۱٪ امتیاز) ۶. پذیرا بودن (۱۱/۱٪ امتیاز) ۷. جذابیت جذب استعدادها (۱۱/۱٪ امتیاز)
منبع (های) گردآوری داده	سازمان ملل متحد؛ «یونسکو»؛ صندوق جهانی پول؛ بانک جهانی؛ سازمان همکاری های اقتصادی و توسعه
پایگاه وب	globaltalentindex.com/Resources/gti-map.aspx
نشانی تماس	jnelson@heidrick.com

نمودار ۲۲-۷. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص جهانی استعداد انسانی

۲۳-۷. شاخص آمادگی شبکه

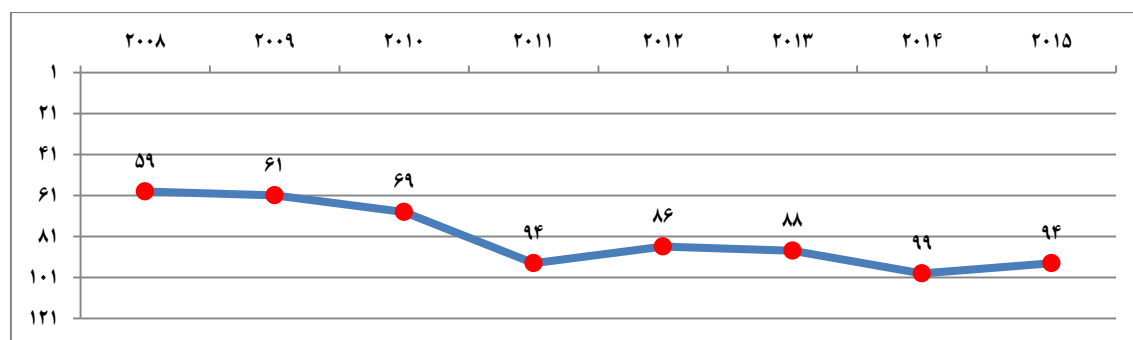
نام	شاخص آمادگی شبکه
نام به زبان انگلیسی	Networked Readiness Index (NRI)
نام کوتاه	شاخص «ان. آر.»
توصیف	«شاخص آمادگی شبکه» نخستین تلاش برای ساخت مدل مفهومی اندازه گیری واقعیت پیچیده فناوری اطلاعات و ارتباطات است. این شاخص به سنجش عوامل مؤثر بر توان کشورها در بهره گیری کارآمد از فناوری می پردازد. هدف اصلی شاخص «ان. آر.»، ارائه رهنمودهایی به سیاست گذاران توسعه کشور درباره مؤلفه های استفاده مؤثر از این فناوری است.
ناشر	World Economic Forum
تاریخ شروع	۲۰۰۱
دوره انتشار	سالانه
کشورهای هدف	همه کشورهای جهان
شمار شاخص ها	چهار
شرح شاخص ها	۱. محیط: محیط سیاسی و رگولاتوری، محیط کسب و کار و نوآوری ۲. آمادگی: زیرساخت و محتوای دیجیتال، به صرفه بودن، مهارت ها ۳. استفاده: استفاده افراد، استفاده کسب و کارها، و استفاده دولت ۴. تأثیر: تأثیر اقتصادی، تأثیر اجتماعی
منبع (های) گردآوری داده	سازمان ملل متحد؛ «یونسکو»؛ بانک جهانی؛ و اتحادیه جهانی مخابرات.
پایگاه وب	reports.weforum.org/global-information-technology-report-2015/network-readiness-index
نشانی تماس	contact@weforum.org

نمودار ۲۳-۷. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص آمادگی شبکه

۲۴-۷. شاخص جهانی کارآفرینی

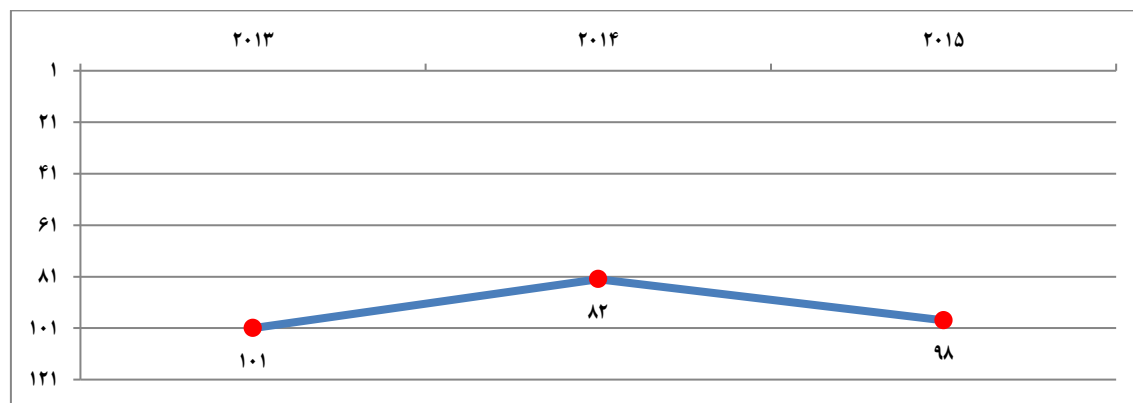
نام	شاخص جهانی کارآفرینی
نام به زبان انگلیسی	Global Entrepreneurship Index
نام کوتاه	شاخص کارآفرینی
توصیف	نخستین هدف «شاخص جهانی کارآفرینی» تحریک جریان‌های سیاستی پیرامون برنامه‌ها و رویدادهای کارآفرینی و کمک به گزینش و توسعه الگوهای کامیاب و طرح‌های پایدار در این زمینه است. درون‌مایه این شاخص آن است که کارآفرینی عاملی حیاتی در توسعه اقتصادی است و اطلاعات کلیدی را برای توانبخشی اکوسیستم کارآفرینی کشورها برای سیاست‌گذاران فراهم می‌کند. این نظام برای رتبه‌بندی کشورها از سه بعد اندازه‌گیری کمک می‌گیرد: گرایش‌های کارآفرینی (پنج شاخص)، توانایی‌های کارآفرینی (چهار شاخص)، و اشتیاق کارآفرینی (پنج شاخص).
ناشر	Global Entrepreneurship Monitor (GEM)
تاریخ شروع	۱۹۹۹
دوره انتشار	سالانه
کشورهای هدف	همه کشورهای جهان
شمار شاخص‌ها	۱۴
شرح شاخص‌ها	۱. درک فرصت‌ها ۲. مهارت‌های راه‌اندازی کسب‌وکار ۳. ریسک‌پذیری ۴. شبکه‌سازی ۵. حمایت‌های فرهنگی ۶. کارآفرینی نوپدید ۷. بهره‌گیری از فناوری ۸. سرمایه انسانی ۹. رقابت‌پذیری ۱۰. نوآوری در محصول ۱۱. نوآوری در فرایند ۱۲. رشد بالا ۱۳. جهانی شدن ۱۴. سرمایه‌پذیرش شکست
منبع (های) گردآوری داده	سازمان ملل متحد؛ «یونسکو»؛ بانک جهانی؛ و اتحادیه جهانی مخابرات.
پایگاه وب	thegedi.org/global-entrepreneurship-and-development-index
نشانی تماس	thegedi.org/contact

نمودار ۲۴-۷. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص جهانی کارآفرینی

۲۵-۷. شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد

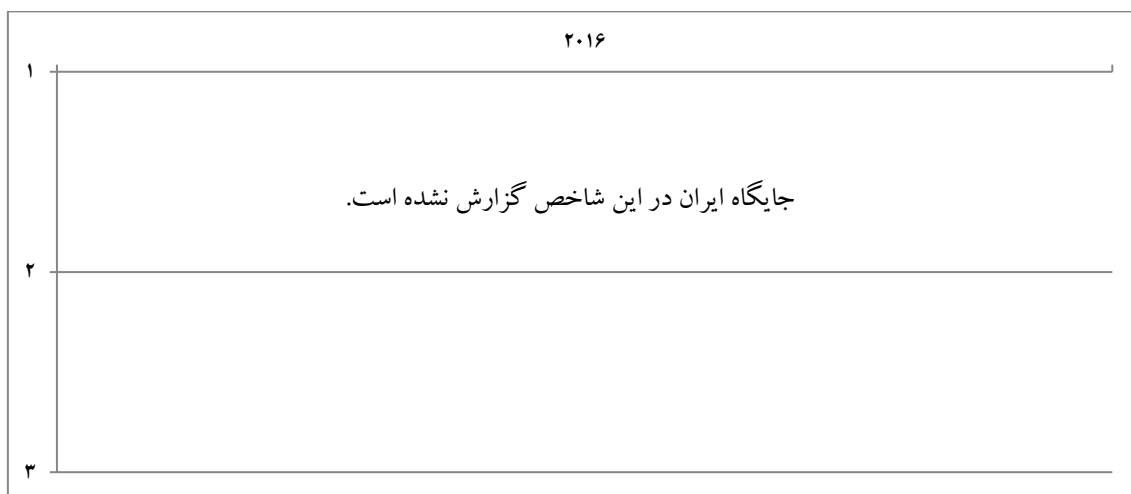
نام	شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد
نام به زبان انگلیسی	Global Talent Competitiveness Index (GTCI)
نام کوتاه	شاخص «جی.تی.سی.آی.»
توصیف	این شاخص برای اندازه گیری توان کشورها برای رقابت در زمینه استعداد و علمی برای دولت‌ها، کسب و کارها، و سازمان‌های غیرانتفاعی است که کشورهای جهان را بر پایه توان آنها در توسعه، جذب، و نگهداری استعداد رتبه بندی می کند.
ناشر	INSEAD: The Business School for the World
تاریخ شروع	۲۰۱۳
دوره انتشار	سالانه
کشورهای هدف	همه کشورهای جهان
شمار شاخص‌ها	شش
شرح شاخص‌ها	۱. توانمندسازی: محیط و سیاست‌های یک کشور برای توانمندسازی در جذب، رشد، و نگهداری استعدادها ۲. جذب: توانایی کشورها در جذب استعدادها ۳. رشد: توانایی کشورها در رشد استعدادها ۴. نگهداری: توانایی کشورها در حفظ استعدادها ۵. مهارت‌های «ال.وی.»: مهارت‌های شغلی و نیروی کار ۶. مهارت‌های «جی.کی.»: مهارت‌های دانشی عمومی
منبع(های) گردآوری داده	مجمع جهانی اقتصاد؛ سازمان ملل متحد؛ مؤسسه آمار «یونسکو» (UIS)؛ بانک جهانی؛ اتحادیه جهانی مخابرات؛ مؤسسه «لگاتون»؛ مؤسسه «کواکورلی سیموندز»؛ سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه؛ شبکه اجتماعی «لینکداین»؛ مرکز سیاست‌ها و قوانین محیط زیست «بیل»؛ سازمان جهانی کار؛ «اینسید»؛ و انجمن جهانی پژوهش کارآفرینی.
پایگاه وب	global-indices.insead.edu/gtci
نشانی تماس	bruno.lanvin@insead.edu

نمودار ۲۵-۷. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص جهانی رقابت پذیری استعداد

۲۶-۷. باسوادترین ملت‌های جهان

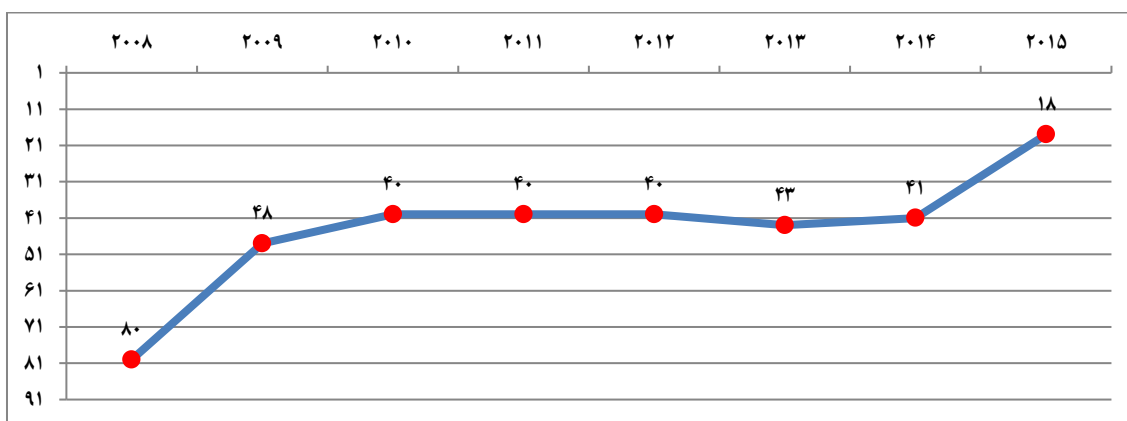
باسوادترین ملت‌های جهان	نام
World's Most Literate Nations (WMLN)	نام به زبان انگلیسی
باسوادترین ملت‌ها	نام کوتاه
«باسوادترین ملت‌های جهان» کشورها را نه بر پایه توانایی خواندن و نوشتن بلکه با توجه به رفتارهایی که نشان از باسواد بودن مردم داشته باشند و منابع پشتیبان سواد رتبه‌بندی می‌کند. ارزیابی کشورها بر پایه ۱۵ متغیر گوناگون انجام می‌شود. این ابزار سنجش چندسویه سواد می‌تواند توان اجتماعی، اقتصادی، و حکومتی ملت‌های جهان را نشان دهد.	توصیف
Central Connecticut State University	ناشر
۲۰۱۶	تاریخ شروع
سالانه	دوره انتشار
همه کشورهای جهان	کشورهای هدف
پنج	شمار شاخص‌ها
۱. کتابخانه‌ها ۲. روزنامه‌ها ۳. نظام آموزشی - درون‌داد ۴. نظام آموزشی - برون‌داد ۵. دسترسی به رایانه	شرح شاخص‌ها
«یونسکو»	منبع(های) گردآوری داده
ccsu.edu/wmln	پایگاه وب
amlc@ccsu.edu	نشانی تماس

نمودار ۲۶-۷. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص باسوادترین ملت‌های جهان

۲۷-۲. شاخص جهانی «تینک تنک»

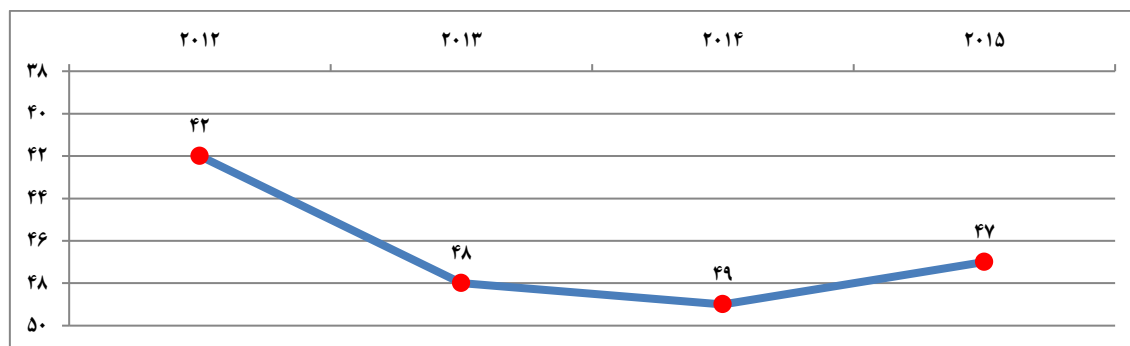
نام	شاخص جهانی «تینک تنک»
نام به زبان انگلیسی	Global Go To Think Tank Index (GGTTI)
نام کوتاه	شاخص «تینک تنک»
توصیف	«تینک تنک» همان اندیشکده یا اتاق فکر است که نقشی کلیدی در سیاست گذاری و تصمیم گیری دارد. شاخص «تینک تنک» نتیجه پیمایش نگرش نزدیک به ۲۰۰۰ پژوهشگر، پشتیبان دولتی و خصوصی، سیاست گذار، و روزنامه نگار است که نزدیک به ۶۵۰۰ «تینک تنک» را بر پایه ۱۸ معیار گوناگون رتبه بندی می کنند. این شاخص به ارزیابی نقش و جایگاه سازمان های پژوهشی سیاست گذار وابسته به دولت می پردازد.
ناشر	Think Tanks and Civil Societies Program (TTCSP), University of Pennsylvania
تاریخ شروع	۲۰۰۸
دوره انتشار	سالانه
کشورهای هدف	همه کشورهای جهان
شمار شاخص ها	چهار
شرح شاخص ها	۱. منابع ۲. استفاده ۳. برون داد ۴. تأثیر
منبع (های) گردآوری داده	دیدگاه و نگرش متخصصان
پایگاه وب	repository.upenn.edu/think_tanks
نشانی تماس	jmcgann@wharton.upenn.edu

نمودار ۲۷-۲. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص جهانی «تینک تنک»

۲۸-۷. یو ۲۱: رتبه‌بندی نظام‌های ملی آموزش عالی

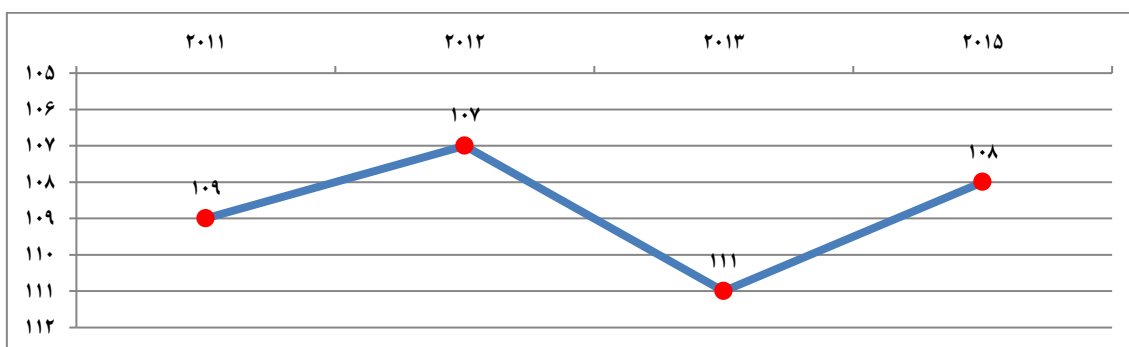
نام	یو ۲۱: رتبه‌بندی نظام‌های ملی آموزش عالی
نام به زبان انگلیسی	U21 Ranking of National Higher Education Systems
نام کوتاه	رتبه‌بندی یو ۲۱
توصیف	«رتبه‌بندی نظام‌های ملی آموزش عالی» نظامی است که به ارزیابی نظام‌های آموزش عالی، به عنوان یک کل می‌پردازد و ابزاری مناسب برای مقایسه آنها فراهم می‌کند. بر پایه این نظام رتبه‌بندی، نظام آموزش عالی به عنوان یک کل است که می‌تواند بر توسعه اقتصادی و فرهنگی یک کشور تأثیرگذار باشد. هدف این نظام برجسته کردن اهمیت ساخت محیط آموزشی با کیفیت بالا برای توسعه اقتصادی و فرهنگی، فراهم کردن محیطی با کیفیت بالا برای تحصیل دانشجویان، و کمک به مؤسسه‌ها برای جلب توجه جهانی است.
ناشر	Melbourne Institute of Applied Economic and Social Research, University of Melbourne
تاریخ شروع	۲۰۱۲
دوره انتشار	سالانه
کشورهای هدف	همه کشورهای جهان
شمار کشورهای برتر	۵۰ کشور برتر
شمار شاخص‌ها	چهار
شرح و وزن شاخص‌ها	۱. منابع (۲۰٪ امتیاز) ۲. محیط (۲۰٪ امتیاز) ۳. ارتباط (۲۰٪ امتیاز) ۴. برون‌داد (۴۰٪ امتیاز)
منبع(های) گردآوری داده	«یونسکو»؛ صندوق جهانی پول؛ سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه؛ مؤسسه «سایمگو»؛ نمایه‌نامه «اسکوپوس»؛ سازمان جهانی کار؛ نظام رتبه‌بندی «شانگهای»؛ و موتور جست‌وجوی «گوگل»؛ و بانک جهانی.
پایگاه وب	universitas21.com/ranking
نشانی تماس	u21@universitas21.com

نمودار ۲۸-۷. روند سالانه جایگاه ایران در رتبه‌بندی یو ۲۱: رتبه‌بندی نظام‌های ملی آموزش عالی

۲۹-۷. شاخص جهانی حقوق مالکیت

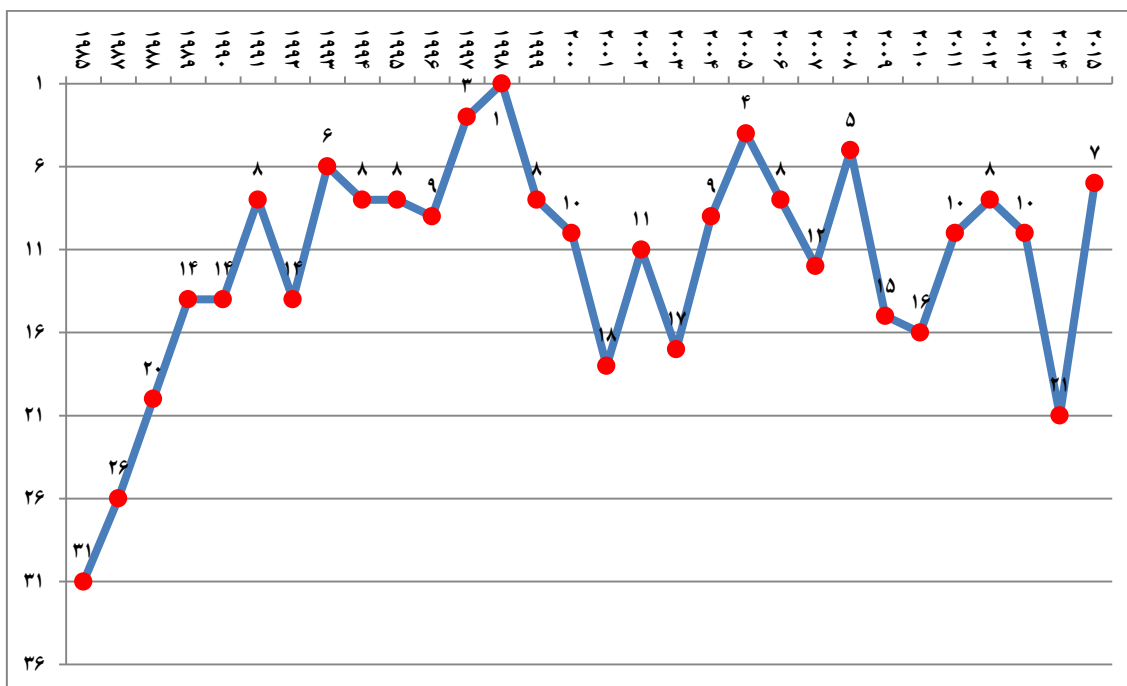
نام	شاخص جهانی حقوق مالکیت
نام به زبان انگلیسی	International Property Rights Index
نام کوتاه	حقوق مالکیت
توصیف	«شاخص جهانی حقوق مالکیت» در پی سنجش اهمیت حقوق مالکیت مادی و معنوی و پشتیبانی آنها از بهبود اقتصادی است. این شاخص اهمیت حقوق مالکیت به شکل مادی و معنوی را اندازه گیری می کند. در این شاخص، کشوری که پشتیبانی بیش تری از حقوق مالکیت داشته باشد، امتیاز بیش تری نیز می گیرد. امتیاز کشورها در این شاخص میان «صفر» تا ۱۰ است.
ناشر	Property Rights Alliance (PRA)
تاریخ شروع	۲۰۰۷
دوره انتشار	سالانه
کشورهای هدف	همه کشورهای جهان
شمار شاخص ها	سه
شرح و وزن شاخص ها	۱. فضای حقوقی/ قضایی و سیاسی (استقلال قضایی، حاکمیت قانون، ثبات سیاسی، و مهار فساد) ۲. حقوق مالکیت مادی (حمایت از حقوق مالکیت مادی، ثبت دارایی ها، و آسانی دسترسی به وام بانکی) ۳. حقوق مالکیت معنوی (حمایت از حقوق مالکیت معنوی، حمایت از حق اختراع، و نقض کپی رایت)
منبع (های) گردآوری داده	گزارش رقابت پذیری جهانی؛ مجمع جهانی اقتصاد؛ بانک جهانی؛ شاخص آسانی انجام کسب و کار؛ پیمایش جهانی «اتحادیه نرم افزارهای تجاری» (BSA)؛ و گزارش جهانی حمایت از پروانه های ثبت اختراع
پایگاه وب	internationalpropertyrightsindex.org
نشانی تماس	info@internationalpropertyrightsindex.org

نمودار ۲۹-۷. روند سالانه جایگاه ایران در شاخص جهانی حقوق مالکیت

۳۰-۷. رتبه‌بندی المپیاد جهانی ریاضی

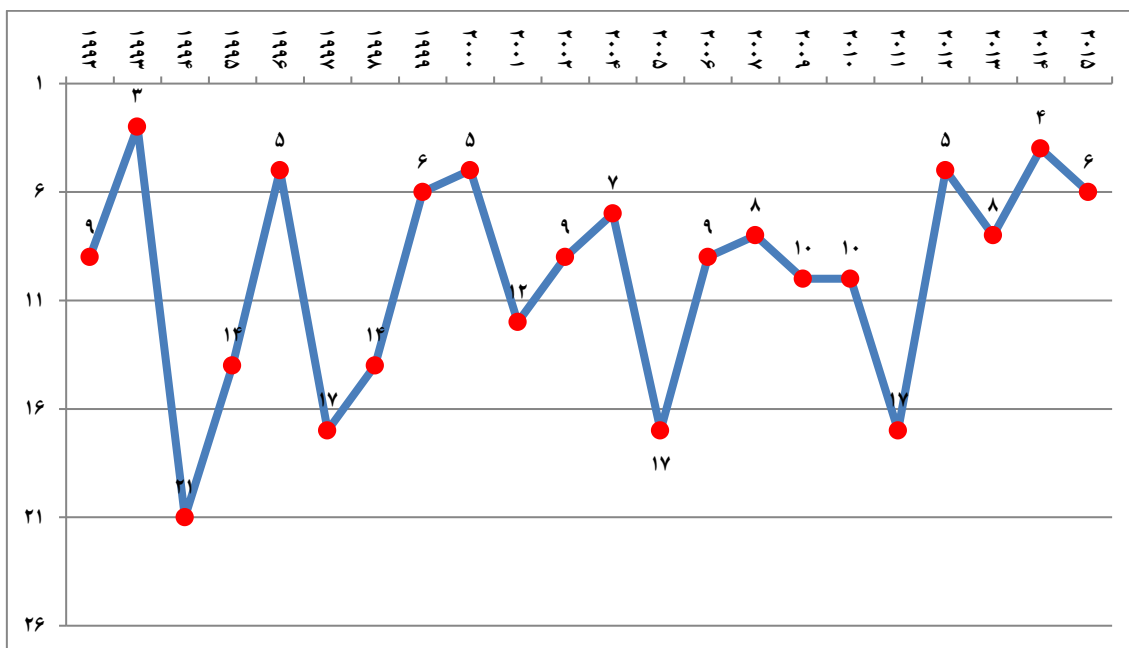
نام	رتبه‌بندی المپیاد جهانی ریاضی
نام به زبان انگلیسی	International Mathematical Olympiad Ranking
نام کوتاه	رتبه‌بندی «آیمو»
توصیف	«رتبه‌بندی المپیاد جهانی ریاضی» کشورهای جهان را بر پایهٔ شمار مدال‌های المپیاد جهانی ریاضی ارزیابی می‌کند. در این المپیاد شش مسئلهٔ ۴۲ امتیازی برای دانش‌آموزان دبیرستانی طرح می‌شود. هدف کلیدی «آیمو» از برگزاری این المپیاد افزایش علاقه‌مندی دانش‌آموزان به ریاضی است. هر کشور می‌تواند شش نماینده در این رقابت داشته باشد.
ناشر	International Mathematical Olympiad (IMO)
تاریخ شروع	۱۹۵۹
دوره انتشار	سالانه
کشورهای هدف	همهٔ کشورهای جهان
شمار شاخص‌ها	سه
شرح شاخص‌ها	۱. مدال طلا ۲. مدال نقره ۳. مدال برنز
منبع (های) گردآوری داده	آزمون‌های برگزارشدهٔ المپیاد جهانی ریاضی
پایگاه وب	imo-official.org
نشانی تماس	webmaster@imo-official.org

نمودار ۳۰-۷. روند سالانهٔ جایگاه ایران در رتبه‌بندی المپیاد جهانی ریاضی

۳۱-۷. رتبه‌بندی المپیاد جهانی کامپیوتر

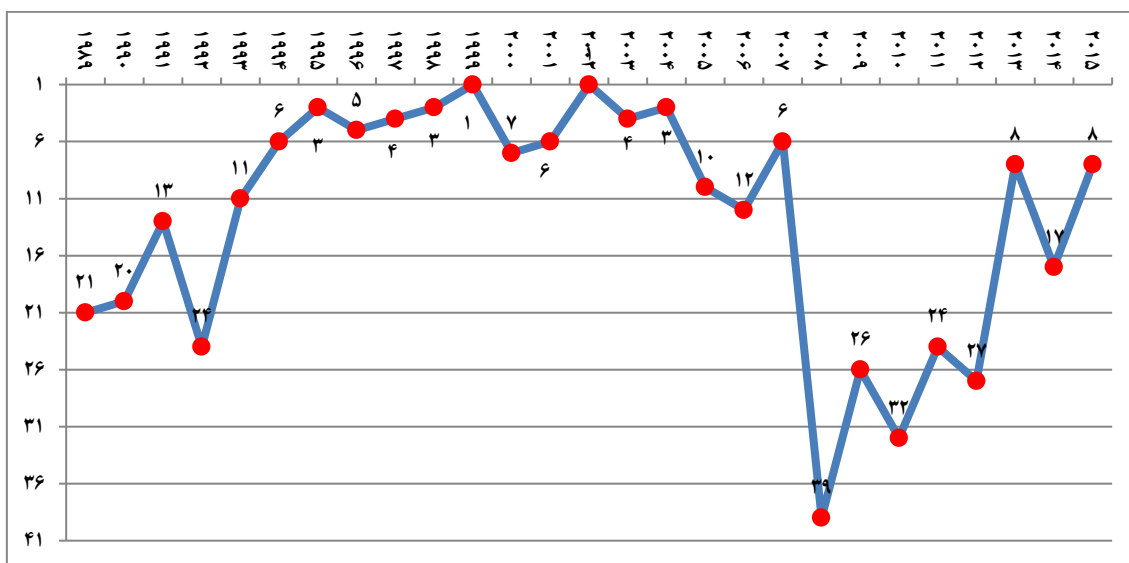
نام	رتبه‌بندی المپیاد جهانی کامپیوتر
نام به زبان انگلیسی	International Olympiad in Informatics Ranking
نام کوتاه	رتبه‌بندی «آیو»
توصیف	«رتبه‌بندی المپیاد جهانی کامپیوتر» کشورهای جهان را بر پایهٔ شمار مدال‌های المپیاد جهانی کامپیوتر ارزیابی می‌کند. در این المپیاد دانش‌آموزان دبیرستانی به پرسش‌ها بر پایهٔ ۶۰۰ امتیاز پاسخ می‌دهند. نخستین هدف «آیو» از برگزاری این المپیاد علاقه‌مند کردن دانش‌آموزان به حوزه‌های کامپیوتر و فناوری است. ایدهٔ برگزاری این المپیاد در بیست و چهارمین کنفرانس عمومی «یونسکو» در پاریس طرح و نخستین المپیاد نیز در بلغارستان برگزار شد.
ناشر	International Olympiad in Informatics (IOI)
تاریخ شروع	۱۹۸۹
دوره انتشار	سالانه
کشورهای هدف	همهٔ کشورهای جهان
شمار شاخص‌ها	سه
شرح شاخص‌ها	۱. مدال طلا ۲. مدال نقره ۳. مدال برنز
منبع (های) گردآوری داده	آزمون‌های برگزارشدهٔ المپیاد جهانی کامپیوتر
پایگاه وب	ioinformatics.org/index.shtml
نشانی تماس	lists.ioinformatics.org

نمودار ۳۱-۷. روند سالانهٔ جایگاه ایران در رتبه‌بندی المپیاد جهانی کامپیوتر

۳۲-۷. رتبه‌بندی المپیاد جهانی فیزیک

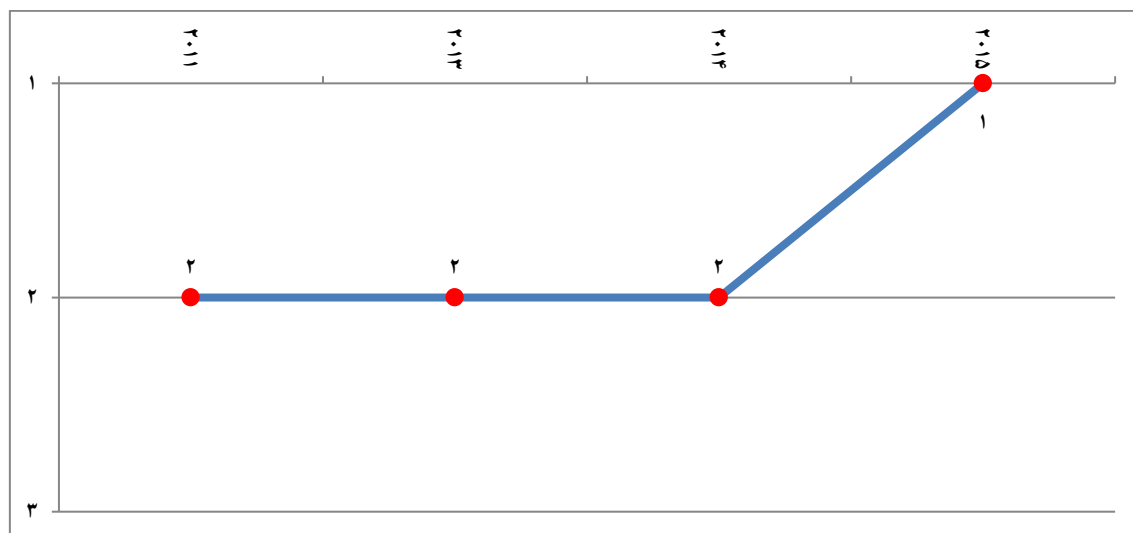
نام	رتبه‌بندی المپیاد جهانی فیزیک
نام به زبان انگلیسی	International Physics Olympiad Ranking
نام کوتاه	رتبه‌بندی «آیفو»
توصیف	«رتبه‌بندی المپیاد جهانی فیزیک» کشورهای جهان را بر پایهٔ شمار مدال‌های المپیاد جهانی فیزیک ارزیابی می‌کند. دانش‌آموزان دبیرستانی (کمتر از ۲۰ سال) که هنوز در دانشگاه نام‌نویسی نکرده‌اند، در این المپیاد به رقابت می‌پردازند. شرکت‌کنندگان به پرسش‌های المپیاد در دو بخش نظری و آزمایشگاهی در دو روز پاسخ می‌دهند. این رقابت نخست در سطح ملی برگزار می‌شود و پنج نفر نخست به رقابت جهانی می‌روند. به دلیل نقش کلیدی فیزیک در حوزه‌هایی مانند نانو، پزشکی، صنعت، و رباتیک دارد، برگزاری این المپیاد می‌تواند توجه به فیزیک را بیشتر کند و استعدادهای بیش‌تری پرورش دهد.
ناشر	International Physics Olympiad (IPhO)
تاریخ شروع	۱۹۶۷
دوره انتشار	سالانه
کشورهای هدف	همهٔ کشورهای جهان
شمار شاخص‌ها	سه
شرح شاخص‌ها	۱. مدال طلا ۲. مدال نقره ۳. مدال برنز
منبع(های) گردآوری داده	آزمون‌های برگزارشدهٔ المپیاد جهانی فیزیک
پایگاه وب	ipho.org
نشانی تماس	ipho.org/contact.html

نمودار ۳۲-۷. روند سالانهٔ جایگاه ایران در رتبه‌بندی المپیاد جهانی فیزیک

۳۳-۷. رتبه‌بندی المپیاد جهانی نجوم و اخترفیزیک

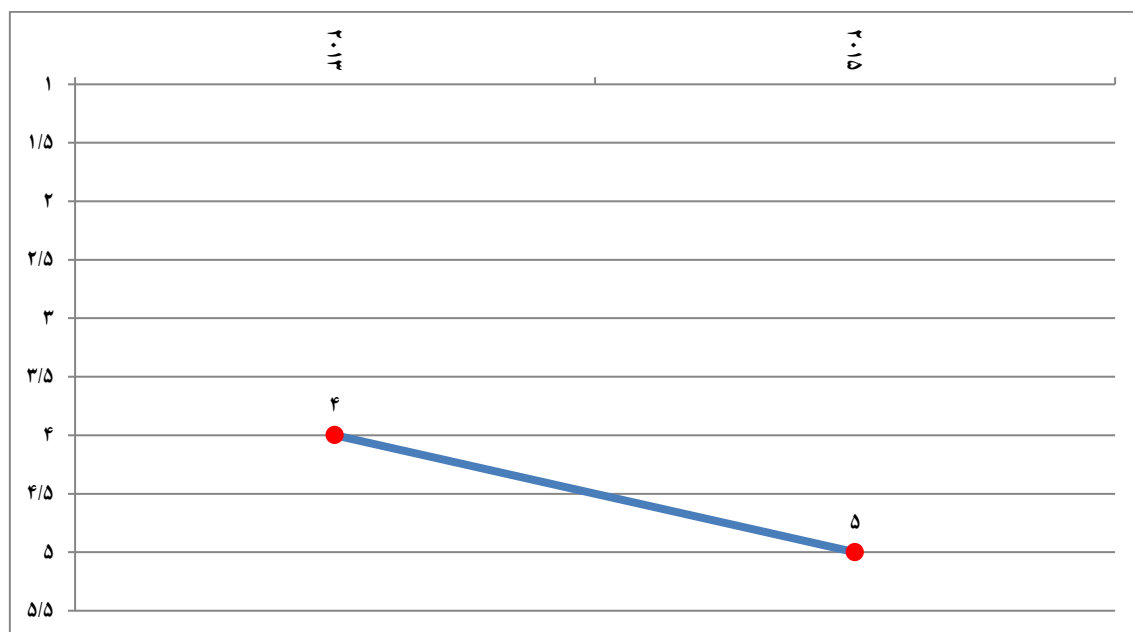
نام	رتبه‌بندی المپیاد نجوم و اخترفیزیک
نام به زبان انگلیسی	International Olympiad on Astronomy and Astrophysics Ranking
نام کوتاه	رتبه‌بندی «آیوا»
توصیف	«رتبه‌بندی المپیاد جهانی نجوم و اخترفیزیک» کشورهای جهان را بر پایهٔ شمار مدال‌های المپیاد جهانی نجوم و اخترفیزیک ارزیابی می‌کند. دانش‌آموزان دبیرستانی در این المپیاد به سه گونه پرسش (نظری، رصدی، و تحلیلی) پاسخ می‌دهند. نخستین هدف این المپیاد پیشرفت آموزش نجوم و اخترفیزیک در کشورهای گوناگون است.
ناشر	International Olympiad on Astronomy and Astrophysics (IOAA)
تاریخ شروع	۲۰۰۷
دوره انتشار	سالانه
کشورهای هدف	همهٔ کشورهای جهان
شمار شاخص‌ها	سه
شرح شاخص‌ها	۱. مدال طلا ۲. مدال نقره ۳. مدال برنز
منبع(های) گردآوری داده	آزمون‌های برگزارشدهٔ المپیاد جهانی نجوم و اخترفیزیک
پایگاه وب	ioaa2016.in
نشانی تماس	ioaa2016.in/contact-us

نمودار ۳۳-۷. روند سالانهٔ جایگاه ایران در رتبه‌بندی المپیاد جهانی نجوم و اخترفیزیک

۳۴-۷. رتبه‌بندی المپیاد جهانی زیست‌شناسی

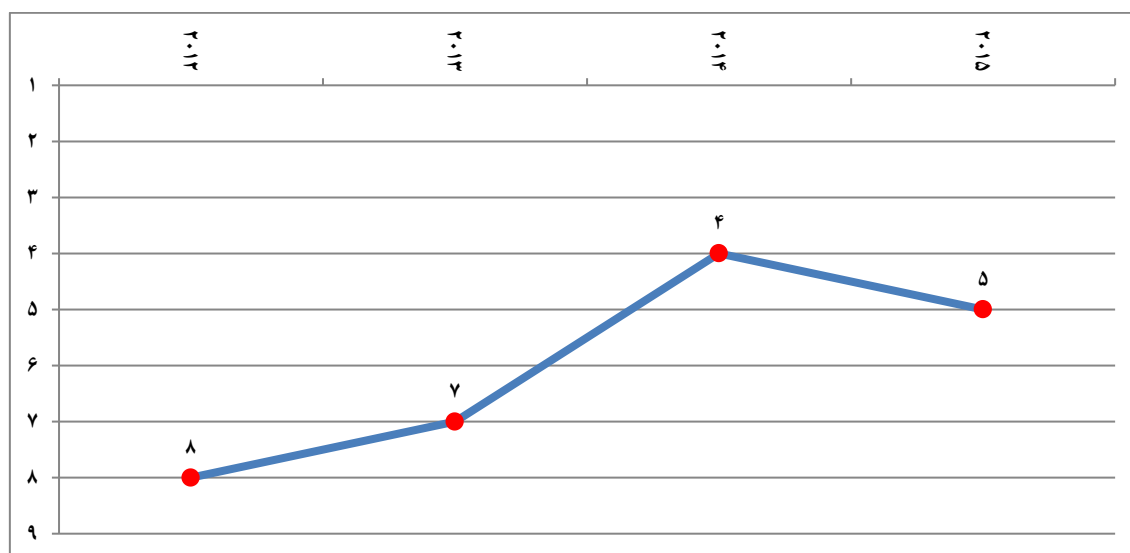
نام	رتبه‌بندی المپیاد زیست‌شناسی
نام به زبان انگلیسی	International Biology Olympiad Ranking
نام کوتاه	رتبه‌بندی «آی‌بو»
توصیف	«رتبه‌بندی المپیاد جهانی زیست‌شناسی» کشورهای جهان را بر پایهٔ شمار مدال‌های المپیاد جهانی زیست‌شناسی ارزیابی می‌کند. المپیاد جهانی زیست‌شناسی رقابتی است که میان دانش‌آموزان دبیرستانی که در رقابت‌های ملی برنده شده‌اند، برگزار می‌شود. هر کشور می‌تواند چهار دانش‌آموز به این المپیاد بفرستد تا با نمایندگان کشورهای دیگر به رقابت بپردازند.
ناشر	International Biology Olympiad (IBO)
تاریخ شروع	۱۹۹۰
دوره انتشار	سالانه
کشورهای هدف	همهٔ کشورهای جهان
شمار شاخص‌ها	سه
شرح شاخص‌ها	۱. مدال طلا ۲. مدال نقره ۳. مدال برنز
منبع(های) گردآوری داده	آزمون‌های برگزار شدهٔ المپیاد جهانی زیست‌شناسی
پایگاه وب	ibo-info.org
نشانی تماس	ibo-info.org/contact

نمودار ۳۴-۷. روند سالانهٔ جایگاه ایران در رتبه‌بندی المپیاد جهانی زیست‌شناسی

۳۵-۷. رتبه‌بندی المپیاد جهانی شیمی

نام	رتبه‌بندی المپیاد شیمی
نام به زبان انگلیسی	International Chemistry Olympiad Ranking
نام کوتاه	رتبه‌بندی «آی‌چو»
توصیف	«رتبه‌بندی المپیاد جهانی شیمی» کشورهای جهان را بر پایهٔ شمار مدال‌های المپیاد جهانی شیمی ارزیابی می‌کند. دانش‌آموزان دبیرستانی در این المپیاد به رقابت می‌پردازند. «آی‌چو» با هدف تشویق هر چه بیش‌تر دانش‌آموزان علاقه‌مند به شیمی به حل مسائل به روش‌های ابتکاری و مستقل برگزار می‌شود. در این رقابت، نزدیک ۱۰ درصد شرکت‌کنندگان برتر مدال طلا، ۲۰ درصد مدال نقره، ۳۰ درصد مدال برنز، و ۱۰ درصد دیپلم افتخار دریافت می‌کنند.
ناشر	International Chemistry Olympiad (IChO)
تاریخ شروع	۱۹۶۸
دوره انتشار	سالانه
کشورهای هدف	همهٔ کشورهای جهان
شمار شاخص‌ها	سه
شرح شاخص‌ها	۱. مدال طلا ۲. مدال نقره ۳. مدال برنز
منبع (های) گردآوری داده	آزمون‌های برگزارشدهٔ المپیاد جهانی شیمی
پایگاه وب	icho2016.chemistry.ge
نشانی تماس	icho2016.chemistry.ge/contact.php

نمودار ۳۵-۷. روند سالانهٔ جایگاه ایران در رتبه‌بندی المپیاد جهانی شیمی

Pish-nema

Iran in Science, Technology, and Innovation Global Indices
Description of Indices and Trends until 2015

Behrooz Rasuli

Sirous Alidousti

Supreme Council for Science,
Research, and Technology
(SCSRT)

Iranian Research Institute
for Information Science and Technology
(IranDoc)

NEMA.IRANDOC.AC.IR

Tehran 2016

Pish-nema

Iran in Science, Technology, and Innovation Global Indices

Behrooz Rasuli

Sirous Alidousti

در کانون رویکرد تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری مبتنی بر شواهد، مفهوم سنجش و ارزیابی نهفته است که ابزارهایی کلیدی را برای بررسی و بهبود کیفیت، کارایی، و اثربخشی برنامه‌ها در دست مدیران علم، فناوری، و نوآوری می‌گذارد. از این رو، ساخت و توسعه چنین ابزارها و شاخص‌هایی برای اندازه‌گیری حوزه‌های گوناگون، یکی از دغدغه‌های سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان بوده است. اگر چه تاکنون شاخص‌های گوناگونی در این زمینه طراحی شده‌اند، ولی این شاخص‌ها و جایگاه کشور در آن‌ها به‌خوبی و یک‌جا پایش و گزارش نمی‌شوند. از این رو نیز گاهی دریافت یک‌پارچه از وضعیت کشور در این زمینه دشمنی نیست. برای پاسخ به این نیاز، سامانه «جایگاه علم، فناوری، و نوآوری ایران در جهان (نما)» طراحی و راه‌اندازی شده که کوششی برای شناسایی، توصیف، و گزارش درست و روزآمد جایگاه کشور در شاخص‌های کلیدی جهانی علم، فناوری، و نوآوری است. «پیش‌نما» نخستین اثر از مجموعه‌ای است که اطلاعات «نما» را در بر دارد. این اثر، شاخص‌های علم، فناوری، و نوآوری جهانی و روند سالانه جایگاه ایران را در هر یک از آن‌ها تا سال ۲۰۱۵ میلادی پوشش می‌دهد.

nema.irandoc.ac.ir

ISBN 978-964-7519-96-0

9 789647 519960

شابک ۹۷۸۹۶۴۷۵۱۹۹۶۰

Supreme Council for Science,
Research, and Technology
(SCSRT)

Iranian Research Institute
for Information Science
and Technology (IranDoc)